

देवी-स्तोत्राणि

Colophon

This document was typeset using Xe^uLa^TE^X, and uses the Sanskrit 2003 font extensively. It also uses several L^AT_EX macros designed by H. L. Prasad.

FOR PERSONAL USE ONLY
NOT FOR COMMERCIAL PRINTING/DISTRIBUTION

अनुक्रमणिका

ध्यानम्	1
विघ्नेश्वर प्रार्थना	2
उमामहेश्वरस्तोत्रम्	3
शक्तिस्तोत्राणि	6
कामाक्षी सुप्रभातम्	6
कामाक्षी-माहात्म्यम्	14
मीनाक्षीपञ्चरत्नम्	15
ललितापञ्चरत्नम्	16
श्यामलादण्डकम्	18
महिषासुरमर्दिनि स्तोत्रम्	22
शीतलाष्टकम्	26
अन्नपूर्णास्तोत्रम्	28
षष्ठीदेवी स्तोत्रम्	30
दुर्गापञ्चरत्नम्	32
दुर्गास्तोत्रम्	33
परशुरामकृत-दुर्गास्तोत्रम्	36
दुर्गाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्	42
अन्नपूर्णाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्	44
गौर्यष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्	46
शक्त्यष्टोत्तरशतदिव्यस्थानीयनामस्तोत्रम्	48
गायत्रीस्तोत्रम्	52
लक्ष्मीस्तोत्राणि	55
कनकधारास्तवम्	55
महालक्ष्म्यष्टकम्	60

लक्ष्मीस्तोत्रम् विष्णुपुराणान्तर्गतम्	61
सीताष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्	64
लक्ष्म्यष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्	66
गोदाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्	69
सरस्वतीस्तोत्राणि	73
सरस्वतीस्तोत्रम् अगस्त्यमुनि प्रोक्तम्	73
सिद्धसरस्वतीस्तोत्रं श्रीमद्-ब्रह्मविरचितम्	75
शारदाभुजङ्गप्रयाताष्टकम्	78
शारदा प्रार्थना	80
वाणीस्तवनम्	81
सरस्वतीस्तोत्रं बृहस्पतिविरचितम्	85
सरस्वत्यष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्	86
ललितात्रिशतीस्तोत्रम्	89
सौन्दर्यलहरी	95
क्षमा प्रार्थना	116

॥ ॐ श्री-गणेशाय नमः ॥

॥ ॐ श्री-गुरुभ्यो नमः ॥

॥ हरिः ॐ ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

अगजानानपद्मार्कं गजाननमहर्निशम्।
अनेकदन्तं भक्तानाम् एकदन्तमुपास्महे ॥

नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम्।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

व्यासं वसिष्ठनप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषम्।
पराशरात्मजं वन्दे शुकतातं तपोनिधिम् ॥

गुरुब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः।
गुरुः साक्षात् परं ब्रह्म तस्मै श्री-गुरवे नमः ॥

सदाशिवसमारम्भां शङ्कराचार्यमध्यमाम्।
अस्मदाचार्यपर्यन्तां वन्दे गुरुपरम्पराम् ॥

श्रुतिस्मृतिपुराणानाम् आलयं करुणालयम्।
नमामि भगवत्पादशङ्करं लोकशङ्करम् ॥

॥ विघ्नेश्वर प्रार्थना ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

अगजानानपद्मार्कं गजाननमहर्निशम्।

अनेकदं तं भक्तानाम् एकदन्तमुपास्महे ॥

वक्रतुण्ड महाकाय सूर्यकोटिसमप्रभ।

निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा ॥

यं ब्रह्म वेदान्तविदो वदन्ति परे प्रधानं पुरुषं तथाऽन्ये।

विश्वोद्भूतेः कारणमीश्वरं वा तस्मै नमो विघ्नविनायकाय ॥

गजाननं भूतगणादिसेवितं कपित्थ-जम्बूफल-सार-भक्षितम्।

उमासुतं शोकविनाशकारणं नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम् ॥

मूषकवाहन मोदकहस्त चामरकर्ण विलम्बितसूत्र।

वामनरूप महेश्वरपुत्र विघ्नविनायक पाद नमस्ते ॥

सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः।

लम्बोदरश्च विकटो विघ्नराजो गणाधिपः ॥

धूमकेतुर्गणाध्यक्षो फालचन्द्रो गजाननः।

वक्रतुण्डः शूर्पकर्णो हेरम्भः स्कन्दपूर्वजः ॥

षोडशैतानि नामानि यः पठेच्छृणुयादपि।

विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा।

सङ्ग्रामे सङ्कटे चैव विघ्नस्तस्य न जायते ॥

॥ उमामहेश्वरस्तोत्रम् ॥

नमः शिवाभ्यां नवयौवनाभ्याम्
 परस्पराश्लिष्टवपुर्धराभ्याम् ।
 नगेन्द्रकन्यावृषकेतनाभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम् ॥ १ ॥

नमः शिवाभ्यां सरसोत्सवाभ्याम्
 नमस्कृताभीष्टवरप्रदाभ्याम् ।
 नारायणेनार्चितपादुकाभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम् ॥ २ ॥

नमः शिवाभ्यां वृषवाहनाभ्याम्
 विरिञ्चिविष्ण्वन्द्रसुपूजिताभ्याम् ।
 विभूतिपाटीरविलेपनाभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम् ॥ ३ ॥

नमः शिवाभ्यां जगदीश्वराभ्याम्
 जगत्पतिभ्यां जयविग्रहाभ्याम् ।
 जम्भारिमुख्यैरभिवन्दिताभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम् ॥ ४ ॥

नमः शिवाभ्यां परमौषधाभ्याम्
 पञ्चाक्षरी-पञ्जररञ्जिताभ्याम् ।
 प्रपञ्च-सृष्टि-स्थिति-संहताभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम् ॥ ५ ॥

नमः शिवाभ्यामतिसुन्दराभ्याम्
 अत्यन्तमासक्तहृदम्बुजाभ्याम्।
 अशेषलोकैकहितङ्कराभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम्॥ ६ ॥

नमः शिवाभ्यां कलिनाशनाभ्याम्
 कङ्कालकल्याणवपुर्धराभ्याम्।
 कैलासशैलस्थितदेवताभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम्॥ ७ ॥

नमः शिवाभ्यामशुभापहाभ्याम्
 अशेषलोकैकविशेषिताभ्याम्।
 अकुण्ठिताभ्यां स्मृतिसम्भृताभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम्॥ ८ ॥

नमः शिवाभ्यां रथवाहनाभ्याम्
 रवीन्दुवैश्वानरलोचनाभ्याम् ।
 राका-शशाङ्काभ-मुखाम्बुजाभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम्॥ ९ ॥

नमः शिवाभ्यां जटिलन्धराभ्याम्
 जरामृतिभ्यां च विवर्जिताभ्याम्।
 जनार्दनाब्जोद्भवपूजिताभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम्॥ १० ॥

नमः शिवाभ्यां विषमेक्षणाभ्याम्
 बिल्वच्छदामल्लिकदामभृद्भ्याम्।
 शोभावती-शान्तवतीश्वराभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम् ॥ ११ ॥

नमः शिवाभ्यां पशुपालकाभ्याम्
 जगत्त्रयीरक्षण-बद्धहृद्भ्याम्।
 समस्तदेवासुरपूजिताभ्याम्
 नमो नमः शङ्करपार्वतीभ्याम् ॥ १२ ॥

स्तोत्रं त्रिसन्ध्यं शिवपार्वतीभ्याम्
 भक्त्या पठेद्-द्वादशकं नरो यः।
 स सर्वसौभाग्य-फलानि भुङ्क्ते
 शतायुरन्ते शिवलोकमेति ॥ १३ ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
 श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
 श्री-उमामहेश्वरस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ कामाक्षी सुप्रभातम् ॥

जगदवन विधौ त्वं जागरूका भवानि
 तव तु जननि निद्रामात्मवत्कल्पयित्वा।
 प्रतिदिवसमहं त्वां बोधयामि प्रभाते
 त्वयि कृतमपराधं सर्वमेतं क्षमस्व॥
 यदि प्रभातं तव सुप्रभातम्
 तदा प्रभातं मम सुप्रभातम्।
 तस्मात् प्रभाते तव सुप्रभातम्
 वक्ष्यामि मातः कुरु सुप्रभातम्॥

॥ गुरु ध्यानम् ॥

यस्याङ्घ्रिपद्म-मकरन्दनिषेवणात् त्वम्
 जिह्वां गताऽसि वरदे मम मन्दबद्धः।
 यस्याम्ब नित्यमनघे हृदये विभासि
 तं चन्द्रशेखरगुरुं प्रणमामि नित्यम्॥
 जये जयेन्द्रो गुरुणा ग्रहीतो
 मठाधिपत्ये शशिशेखरेण।
 यथा गुरुः सर्वगुणोपपन्नो
 जयत्यसौ मङ्गलमातनोतु॥
 शुभं दिशतु नो देवी कामाक्षी सर्वमङ्गला
 शुभं दिशतु नो देवी कामकोटी-मठेशः।
 शुभं दिशतु तच्छिष्य-सद्गुरुर्नो जयेन्द्रो
 सर्वमङ्गलमेवास्तु मङ्गलानि भवन्तु नः॥

॥ सुप्रभातम् ॥

कामाक्षि देव्यम्ब तवाऽऽर्द्रदृष्ट्या
 मूकः स्वयं मूककविर्यथाऽसीत्।
 तथा कुरु त्वं परमेशजाये
 त्वत्पादमूले प्रणतं दयार्द्रं ॥ १ ॥

उत्तिष्ठोत्तिष्ठ वरदे उत्तिष्ठ जगदीश्वरि।
 उत्तिष्ठ जगदाधारे त्रैलोक्यं मङ्गलं कुरु ॥ २ ॥

शृणोषि कच्चिद्-ध्वनिरुत्थितोऽयम्
 मृदङ्गभेरीपटहानकानाम् ।
 वेदध्वनिं शिक्षितभूसुराणाम्
 शृणोषि भद्रे कुरु सुप्रभातम् ॥ ३ ॥

शृणोषि भद्रे ननु शङ्खघोषम्
 वैतालिकानां मधुरं च गानम्।
 शृणोषि मातः पिककुक्कुटानाम्
 ध्वनिं प्रभाते कुरु सुप्रभातम् ॥ ४ ॥

मातर्निरीक्ष्य वदनं भगवान् शशाङ्को -
 लज्जान्वितः स्वयमहो निलयं प्रविष्टः।
 द्रष्टुं त्वदीय वदनं भगवान् दिनेशो -
 ह्यायाति देवि सदनं कुरु सुप्रभातम् ॥ ५ ॥

पश्याम्ब केचिद्-धृतपूर्णकुम्भाः
 केचिद्-दयार्द्रे धृतपुष्पमालाः।
 काचित् शुभाङ्गो ननुवाद्यहस्ताः
 तिष्ठन्ति तेषां कुरु सुप्रभातम्॥ ६ ॥

भेरीमृदङ्गपणवानकवाद्यहस्ताः
 स्तोतुं महेशदयिते स्तुतिपाठकास्त्वाम्।
 तिष्ठन्ति देवि समयं तव काङ्क्षमाणाः
 ह्युत्तिष्ठ दिव्यशयनात् कुरु सुप्रभातम्॥ ७ ॥

मातर्निरीक्ष्य वदनं भगवान् त्वदीयम्
 नैवोत्थितः शशिधिया शयितस्तवाङ्के।
 सम्बोधयाऽऽशु गिरिजे विमलं प्रभातम्
 जातं महेशदयिते कुरु सुप्रभातम्॥ ८ ॥

अन्तश्चरन्त्यास्तव भूषणानाम्
 झलझलध्वनिं नूपुरकङ्कणानाम्।
 श्रुत्वा प्रभाते तव दर्शनार्थी
 द्वारि स्थितोऽहं कुरु सुप्रभातम्॥ ९ ॥

वाणी पुस्तकमम्बिके गिरिसुते पद्मानि पद्मासना
 रम्भा त्वम्बरडम्बरं गिरिसुता गङ्गा च गङ्गाजलम्।
 काली तालयुगं मृदङ्गयुगलं वृन्दा च नन्दा तथा
 नीला निर्मलदर्पण-धृतवती तासां प्रभातं शुभम्॥ १० ॥

उत्थाय देवि शयनाद्भगवान् पुरारिः
 स्नातुं प्रयाति गिरिजे सुरलोकनद्याम्।
 नैको हि गन्तुमनघे रमते दयार्द्रं
 ह्युत्तिष्ठ देवि शयनात् कुरु सुप्रभातम्॥ ११ ॥

पश्याम्ब केचित्फलपुष्पहस्ताः
 केचित् पुराणानि पठन्ति मातः।
 पठन्ति वेदान् बहवस्तवाऽऽरे
 तेषां जनानां कुरु सुप्रभातम्॥ १२ ॥

लावण्यशेवधिमवेक्ष्य चिरं त्वदीयम्
 कन्दर्पदर्पदलनोऽपि वशं गतस्ते।
 कामारि-चुम्बित-कपोलयुगं त्वदीयम्
 द्रष्टुं स्थिता वयमये कुरु सुप्रभातम्॥ १३ ॥

गाङ्गेयतोयममवाह्य मुनीश्वरास्त्वाम्
 गङ्गाजलैः स्नपयितुं बहवो घटांश्च।
 धृत्वा शिरःसु भवतीमभिकाङ्क्षमाणाः
 द्वारि स्थिता हि वरदे कुरु सुप्रभातम्॥ १४ ॥

मन्दार-कुन्द-कुसुमैरपि जातिपुष्पैः
 मालाकृता विरचितानि मनोहराणि।
 माल्यानि दिव्यपदयोरपि दातुमम्ब
 तिष्ठन्ति देवि मुनयः कुरु सुप्रभातम्॥ १५ ॥

काञ्ची-कलाप-परिरम्भनितम्बबिम्बम्
 काश्मीर-चन्दन-विलेपित-कण्ठदेशम्।
 कामेश-चुम्बित-कपोलमुदारनासाम्
 द्रष्टुं स्थिता वयमये कुरु सुप्रभातम्॥ १६॥

मन्दस्मितं विमलचारुविशालनेत्रम्
 कण्ठस्थलं कमलकोमलगर्भगौरम्।
 चक्राङ्कितं च युगलं पदयोर्मृगाक्षि
 द्रष्टुं स्थिता वयमये कुरु सुप्रभातम्॥ १७॥

मन्दस्मितं त्रिपुरनाशकरं पुरारेः
 कामेश्वरप्रणयकोपहरं स्मितं ते।
 मन्दस्मितं विपुलहासमवेक्षितुं ते
 मातः स्थिता वयमये कुरु सुप्रभातम्॥ १८॥

माता शिशूनां परिरक्षणार्थम्
 न चैव निद्रावशमेति लोके।
 माता त्रयाणां जगतां गतिस्त्वम्
 सदा विनिद्रा कुरु सुप्रभातम्॥ १९॥

मातर्मुंरारिकमलासनवन्दिताङ्घ्राः
 हृद्यानि दिव्यमधुराणि मनोहराणि।
 श्रोतुं तवाम्ब वचनानि शुभप्रदानि
 द्वारि स्थिता वयमये कुरु सुप्रभातम्॥ २०॥

दिगम्बरो ब्रह्मकपालपाणिः
 विकीर्णकेशः फणिवेष्टिताङ्गः ।
 तथाऽपि मातस्तव देविसङ्गात्
 महेश्वरोऽभूत् कुरु सुप्रभातम् ॥ २१ ॥

अयि तु जननि दत्तस्तन्यपानेन देवि
 द्रविडशिशुरभूद्वै ज्ञानसम्पन्नमूर्तिः ।
 द्रविडतनयभुक्तक्षीरशेषं भवानि
 वितरसि यदि मातः सुप्रभातं भवेन्मे ॥ २२ ॥

जननि तव कुमारः स्तन्यपानप्रभावात्
 शिशुरपि तव भर्तुः कर्णमूले भवानि ।
 प्रणवपदविशेषं बोधयामास देवि
 यदि मयि च कृपा ते सुप्रभातं भवेन्मे ॥ २३ ॥

त्वं विश्वनाथस्य विशालनेत्रा
 हालास्यनाथस्य नु मीननेत्रा ।
 एकाम्रनाथस्य नु कामनेत्रा
 कामेशजाये कुरु सुप्रभातम् ॥ २४ ॥

श्रीचन्द्रशेखरगुरुर्भगवान् शरण्ये
 त्वत्पादभक्तिभरितः फलपुष्पपाणिः ।
 एकाम्रनाथदयिते तव दर्शनार्थी
 तिष्ठत्ययं यतिवरो मम सुप्रभातम् ॥ २५ ॥

एकाम्रनाथदयिते ननु कामपीठे
 सम्पूजिताऽसि वरदे गुरुशङ्करेण।
 श्रीशङ्करादिगुरुवर्य-समर्चिताङ्घ्रिम्
 द्रष्टुं स्थिता वयमये कुरु सुप्रभातम् ॥ २६ ॥

दुरितशमनदक्षौ मृत्युसन्तासदक्षौ
 चरणमुपगतानां मुक्तिदौ ज्ञानदौ तौ।
 अभयवरदहस्तौ द्रष्टुमम्ब स्थितोऽहम्
 त्रिपुरदलनजाये सुप्रभातं ममाऽऽर्ये ॥ २७ ॥

मातस्त्वदीयचरणं हरिपद्मजाद्यैः
 वन्द्यं रथाङ्ग-सरसीरुह-शङ्खचिह्नम्।
 द्रष्टुं च योगिजनमानसराजहंसम्
 द्वारि स्थितोऽस्मि वरदे कुरु सुप्रभातम् ॥ २८ ॥

पश्यन्तु केचिद्वदनं त्वदीयम्
 स्तुवन्तु कल्याणगुणांस्तवान्ये।
 नमन्तु पादाब्जयुगं त्वदीयाः
 द्वारि स्थितानां कुरु सुप्रभातम् ॥ २९ ॥

केचित् सुमेरोः शिखरेऽतितुङ्गे
 केचिन्मणिद्वीपवरे विशाले।
 पश्यन्तु केचित् त्वमृताब्धिमध्ये
 पश्याम्यहं त्वामिह सुप्रभातम् ॥ ३० ॥

शम्भोर्वामाङ्कसंस्थां शशिनिभवदनां नीलपद्मायताक्षीम्
 श्यामाङ्गां चारुहासां निबिडतरकुचां पक्वबिम्बाधरोष्ठीम्।
 कामाक्षीं कामदात्रीं कुटिलकचभरां भूषणैर्भूषिताङ्गीम्
 पश्यामः सुप्रभाते प्रणतजनिमतामद्य नः सुप्रभातम्॥३१॥

कामप्रदाकल्पतरुर्विभासि
 नान्या गतिर्मे ननु चातकोऽहम्।
 वर्षस्यमोघः कनकाम्बुधाराः
 काश्चित्तु धारा मयि कल्पयाऽऽशु॥३२॥

त्रिलोचनप्रियां वन्दे वन्दे त्रिपुरसुन्दरीम्।
 त्रिलोकनायिकां वन्दे सुप्रभातं ममाम्बिके॥३३॥

कामाक्षि देव्यम्ब तवाऽऽर्द्रदृष्ट्या
 कृतं मयेदं खलु सुप्रभातम्।
 सद्यः फलं मे सुखमम्ब लब्धम्
 तथा च मे दुःखदशा गता हि॥३४॥

ये वा प्रभाते पुरतस्तवाऽऽर्ये
 पठन्ति भक्त्या ननु सुप्रभातम्।
 शृण्वन्ति ये वा त्वयि बद्धचित्ताः
 तेषां प्रभातं कुरु सुप्रभातम्॥३५॥

॥ इति श्री-लक्ष्मीकान्त-शर्मा-विरचितं श्री-कामाक्षीसुप्रभातं
 सम्पूर्णम्॥

॥ कामाक्षी-माहात्म्यम् ॥

स्वामिपुष्करिणीतीर्थं पूर्वसिन्धुः पिनाकिनी।
 शिलाहदश्चतुर्मध्यं यावत् तुण्डीरमण्डलम् ॥ १ ॥
 मध्ये तुण्डीरभूवृत्तं कम्पा-वेगवती-द्वयोः।
 तयोर्मध्यं कामकोष्ठं कामाक्षी तत्र वर्तते ॥ २ ॥
 स एव विग्रहो देव्या मूलभूतोऽद्विराङ्गुवः।
 नान्योऽस्ति विग्रहो देव्याः काञ्च्यां तन्मूलविग्रहः ॥ ३ ॥
 जगत्कामकलाकारं नाभिस्थानं भुवः परम्।
 पदपद्मस्य कामाक्ष्याः महापीठमुपास्महे ॥ ४ ॥
 कामकोटिः स्मृतः सोऽयं कारणादेव चिन्नभः।
 यत्र कामकृतो धर्मो जन्तुना येन केन वा।
 सकृद्वाऽपि सुधर्माणां फलं फलति कोटिशः ॥ ५ ॥
 यो जपेत् कामकोष्ठेऽस्मिन् मन्त्रमिष्टार्थदैवतम्।
 कोटिवर्णफलेनैव मुक्तिलोकं स गच्छति ॥ ६ ॥
 यो वसेत् कामकोष्ठेऽस्मिन् क्षणार्धं वा तदर्धकम्।
 मुच्यते सर्वपापेभ्यः साक्षाद्देवी नराकृतिः ॥ ७ ॥
 गायत्रीमण्डपाधारं भूनाभिस्थानमुत्तमम्।
 पुरुषार्थप्रदं शम्भोर्विलाभ्रं तं नमाम्यहम् ॥ ८ ॥
 यः कुर्यात् कामकोष्ठस्य बिलाभ्रस्य प्रदक्षिणम्।
 पदसङ्घाक्रमेणैव गोगर्भजननं लभेत् ॥ ९ ॥
 विश्वकारणनेत्राढ्यां श्रीमत्तिपुरसुन्दरीम्।
 बन्धकासुरसंहन्त्रीं कामाक्षीं तामहं भजे ॥ १० ॥

पराजन्मदिने काञ्च्यां महाभ्यन्तरमार्गतः।
 योऽर्चयेत् तत्र कामाक्षीं कोटिपूजाफलं लभेत्।
 तत्फलोत्पन्नकैवल्यं सकृत् कामाक्षिसेवया ॥ ११ ॥

त्रिस्थाननिलयं देवं त्रिविधाकारमच्युतम्।
 प्रतिलिङ्गाग्रसंयुक्तं भूतबन्धं तमाश्रये ॥ १२ ॥

य इदं प्रातरुत्थाय स्नानकाले पठेन्नरः।
 द्वादशश्लोकमात्रेण श्लोकोक्तफलमाप्नुयात् ॥

॥ इति श्री-कामाक्षी-विलासे त्रयोविंशोऽध्याये श्री-कामाक्षी-माहात्म्यं
 सम्पूर्णम् ॥

॥ मीनाक्षीपञ्चरत्नम् ॥

उद्यद्भानु-सहस्रकोटिसदृशां केयूरहारोज्ज्वलाम्
 बिम्बोष्ठीं स्मितदन्तपङ्क्तिरुचिरां पीताम्बरालङ्किताम्।
 विष्णुब्रह्मसुरेन्द्रसेवितपदां तत्त्वस्वरूपां शिवाम्
 मीनाक्षीं प्रणतोऽस्मि सन्ततमहं कारुण्यवारान्निधिम् ॥ १ ॥

मुक्ताहारलसत्किरीटरुचिरां पूर्णेन्दुवक्रप्रभाम्
 शिञ्जन्नूपुरकिङ्किणीमणिधरां पद्मप्रभाभासुराम्।
 सर्वाभीष्टफलप्रदां गिरिसुतां वाणीरमासेविताम्
 मीनाक्षीं प्रणतोऽस्मि सन्ततमहं कारुण्यवारान्निधिम् ॥ २ ॥

श्रीविद्यां शिववामभागनिलयां ह्रीङ्कारमन्त्रोज्ज्वलाम्
 श्रीचक्राङ्कित-बिन्दुमध्यवसतीं श्रीमत्सभानायकीम्।
 श्रीमद्वण्मुखविघ्नराजजननीं श्रीमज्जगन्मोहिनीम्
 मीनाक्षीं प्रणतोऽस्मि सन्ततमहं कारुण्यवारान्निधिम् ॥ ३ ॥

श्रीमत्सुन्दरनायकीं भयहरां ज्ञानप्रदां निर्मलाम्
 श्यामाभां कमलासनार्चितपदां नारायणस्यानुजाम्।
 वीणावेणुमृदङ्गवाद्यरसिकां नानाविधाडाम्बिकाम्
 मीनाक्षीं प्रणतोऽस्मि सन्ततमहं कारुण्यवारान्निधिम् ॥ ४ ॥

नानायोगिमुनीन्द्रहन्निवसतीं नानार्थसिद्धिप्रदाम्
 नानापुष्पविराजिताङ्घ्रियुगलां नारायणेनार्चिताम्।
 नादब्रह्ममयीं परात्परतरां नानार्थतत्त्वात्मिकाम्
 मीनाक्षीं प्रणतोऽस्मि सन्ततमहं कारुण्यवारान्निधिम् ॥ ५ ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
 श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
 श्री-मीनाक्षीपञ्चरत्नं सम्पूर्णम् ॥

॥ ललितापञ्चरत्नम् ॥

प्रातः स्मरामि ललितावदनारविन्दम्
 बिम्बाधरं पृथुलमौक्तिकशोभिनासम्।
 आकर्णदीर्घनयनं मणिकुण्डलाढ्यम्
 मन्दस्मितं मृगमदोज्ज्वलभालदेशम् ॥ १ ॥

प्रातर्भजामि ललिताभुजकल्पवल्लीम्
 रत्नाङ्गुलीयलसदङ्गुलिपल्लवाढ्याम्।
 माणिक्यहेमवलयार्ङ्गदशोभमानाम्
 पुण्ड्रेक्षुचापकुसुमेषुसृणीर्दधानाम् ॥ २ ॥

प्रातर्नमामि ललिताचरणारविन्दम्
 भक्तेष्टदाननिरतं भवसिन्धुपोतम्।
 पद्मासनादिसुरनायकपूजनीयम्
 पद्माङ्कुशध्वजसुदर्शनलाञ्छनाढ्यम् ॥ ३ ॥

प्रातः स्तुवे परशिवां ललितां भवानीम्
 त्रय्यन्तवेद्यविभवां करुणानवद्याम्।
 विश्वस्य सृष्टिविलयस्थितिहेतुभूताम्
 विश्वेश्वरीं निगमवाङ्मनसातिदूराम् ॥ ४ ॥

प्रातर्वदामि ललिते तव पुण्यनाम
 कामेश्वरीति कमलेति महेश्वरीति।
 श्रीशाम्भवीति जगतां जननी परेति
 वाग्देवतेति वचसा त्रिपुरेश्वरीति ॥ ५ ॥

यः श्लोकपञ्चकमिदं ललिताम्बिकायाः
 सौभाग्यदं सुललितं पठति प्रभाते।
 तस्मै ददाति ललिता झटिति प्रसन्ना
 विद्यां श्रियं विमलसौख्यमनन्तकीर्तिम् ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य

श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ

श्री-ललितापञ्चरत्नं सम्पूर्णम् ॥

॥ श्यामलादण्डकम् ॥

॥ ध्यानम् ॥

माणिक्यवीणामुपलालयन्तीम्
मदालसां मञ्जुलवाग्विलासाम्।
माहेन्द्रनीलद्युतिकोमलाङ्गीम्
मातङ्गकन्यां मनसा स्मरामि ॥ १ ॥

चतुर्भुजे चन्द्रकलावतंसे कुचोन्नते कुङ्कुमरागशोणे।
पुण्ड्रेक्षुपाशाङ्कुशपुष्पबाणहस्ते नमस्ते जगदेकमातः ॥ २ ॥

॥ विनियोगः ॥

माता मरकतश्यामा मातङ्गी मदशालिनी।
कुर्यात् कटाक्षं कल्याणी कदम्बवनवासिनी ॥

॥ स्तुतिः ॥

जय मातङ्गतनये जय नीलोत्पलद्युते।
जय सङ्गीतरसिके जय लीलाशुकप्रिये ॥

॥ दण्डकम् ॥

जय जननि सुधासमुद्रान्-तरुद्यन्-मणिद्वीप-संरूढ-बिल्वाटवी-
मध्य-कल्प-द्रुमाकल्प-कादम्ब-कान्तार-वासप्रिये कृत्तिवासप्रिये

सर्वलोकप्रिये' सादरारब्ध-सङ्गीत-सम्भावना-सम्भ्रमालोल-
 नीपस्रगाबद्ध-चूलीसनाथत्रिके सानुमत्पुत्रिके' शेखरीभूत-
 शीतांशुरेखा-मयूखावली-बद्ध-सुस्निग्ध-नीलालकश्रेणि- शृङ्गारिते
 लोकसम्भाविते' कामलीला-धनुः सन्निभ-भूलता-पुष्प- सन्दोह-
 सन्देह-कृल्लोचने वाक्सुधासेचने' चारुगोरोचनापङ्क-केलीलला-
 माभिरामे सुरामे रमे' प्रोल्लसद्-वालिका-मौक्तिकश्रेणिका-चन्द्रिका-
 मण्डलोद्भासि-गण्डस्थलन्यस्त-कस्तूरिका-पत्ररेखा-समुद्भूत-
 सौरभ्य-सम्भ्रान्त-भृङ्गाङ्गनागीत-सान्द्रीभवन्-मन्द्रतन्त्रीस्वरे सुस्वरे
 भास्वरे' वल्लकी-वादन-प्रक्रिया-लोल-तालीदलाबद्ध-ताटङ्क-
 भूषाविशेषान्विते सिद्ध-सम्मानिते' दिव्यहालाम-दोद्वेलहेलाल-
 सच्चक्षुरान्दोलन-श्रीसमाक्षिप्त-कर्णैक-नीलोत्पले श्यामले
 पूरिताशेष-लोकाभि-वाञ्छाफले श्रीफले' स्वेद-बिन्दूलसद्-
 भाल-लावण्य-निष्यन्द-सन्दोह-सन्देह-कृन्नासिका-मौक्तिके
 सर्वमन्त्रात्मिके कालिके' मुग्ध-मन्दस्मितो-दारवक्रस्फुरत्-
 पूग-कर्पूर-ताम्बूल-खण्डोत्करे ज्ञानमुद्राकरे सर्वसम्पत्करे
 पद्मभास्वत्करे श्रीकरे' कुन्द-पुष्पद्युतिस्निग्ध-दन्तावली-
 निर्मलालोल-कल्लोल-सम्मेल-नस्मेरशोणाधरे चारुवीणाधरे
 पद्मबिम्बाधरे' सुललित-नवयौवनारम्भ-चन्द्रोदयोद्वेल-लावण्य-
 दुग्धार्णवाविर्भवत्कम्बु-बिम्बोक-भृत्कन्थरे सत्कला-मन्दिरे
 मन्थरे' दिव्य-रत्नप्रभा-बन्धुरच्छन्न-हारादि-भूषा-समुद्योतमाना-
 नवद्याङ्गशोभे शुभे' रत्न-केयूर-रश्मिच्छटा-पल्लव-प्रोल्लसद्-दोल्लता-
 राजिते योगिभिः पूजिते' विश्व-दिङ्मण्डलव्याप्त-माणिक्य-तेजः
 स्फुरत्-कङ्कणालङ्कृते विभ्रमालङ्कृते साधुभिः सत्कृते' वासरारम्भ-

वेला-समुज्जृम्भ-माणारविन्द-प्रतिद्वन्द्वि-पाणिद्वये सन्ततोद्यद्वये
 अद्वये' दिव्य-रत्नोर्मिका-दीधिति-स्तोम-सन्ध्यायमा-नाङ्गुली-
 पल्लवोद्यन्न-खेन्दु-प्रभा-मण्डले सन्नुताखण्डले चित्रप्रभामण्डले
 प्रोल्लसत्कुण्डले' तारकाराजि-नीकाश-हारावलिस्मेर-चारुस्तना-
 भोगभारानमन्मध्य-वल्लीवलिच्छेद-वीची-समुद्यत्-समुल्लास-
 सन्दर्शिताकार-सौन्दर्य-रत्नाकरे वल्लकी-भृत्करे किङ्कर-श्रीकरे'
 हेम-कुम्भोप-मोत्तुङ्ग-वक्षोजभारावनम्रे त्रिलोकावनम्रे' लसद्वृत्त-
 गम्भीर-नाभी-सरस्तीर-शैवाल-शङ्काकर-श्यामरोमावली-भूषणे
 मञ्जुसम्भाषणे' चारुशिञ्चत्कटीसूत्र-निर्भत्सितानङ्ग-लीला-
 धनुश्शिञ्चिनी-डम्बरे दिव्यरत्नाम्बरे' पद्मरागोल्लसन्-मेखला-
 भास्वर-श्रोणि-शोभाजित-स्वर्ण-भूमृत्तले चन्द्रिका-शीतले'
 विकसित-नवकिंशुकाताम्र-दिव्यांशु-कच्छन्न-चारूरु-शोभा-पराभूत-
 सिन्दूर-शोणाय-मानेन्द्र-मातङ्ग-हस्तार्गले वैभवानर्गले श्यामले'
 कोमलस्निग्ध-नीलोत्पलोत्-पादितानङ्ग-तूणीर-शङ्काकरोदाम-
 जङ्घालते चारुलीलागते' नम्र-दिक्पाल-सीमन्तिनि कुन्तलस्निग्ध-
 नीलप्रभा-पुञ्चसञ्जात-दूर्वाङ्कु-राशङ्क-सारङ्ग-संयोग-रिङ्गन्न-खेन्दूज्ज्वले
 प्रोज्ज्वले निर्मले' प्रहृदेवेश-लक्ष्मीश-भूतेश-तोयेश-वागीश-
 कीनाश-दैत्येश-यक्षेश-वाय्वग्नि-माणिक्य-संहृष्ट-कोटीर-बाला-
 तपोदामलाक्षा-रसारुण्य-तारुण्य-लक्ष्मी-गृहीताङ्घ्रि-पद्मे सुपद्मे
 उमे' सुरुचिर-नवरत्न-पीठस्थिते सुस्थिते रत्नपद्मासने रत्नसिंहासने
 शङ्खपद्मद्वयोपाश्रिते विश्रिते तत्र विघ्नेश-दुर्गावटु-क्षेत्रपालैर्युते
 मत्तमातङ्ग-कन्या-समूहान्विते' मञ्जुलामेनकाद्यङ्गनामानिते
 भैरवैरष्टभिर्वेष्टिते देवि वामादिभिः शक्तिभिः सेविते धात्रि-लक्ष्म्यादि-

शक्त्यष्टकैः संयुते मातृकामण्डलैर्मण्डिते' यक्ष-गन्धर्व-सिद्धाङ्गना-
मण्डलैरर्चिते पञ्चबाणात्मिके पञ्चबाणेन रत्या च सम्भाविते
प्रीतिभाजा वसन्तेन चानन्दिते' भक्तिभाजां परं श्रेयसे कल्पसे'
योगिनां मानसे द्योतसे' छन्दसामोजसा भ्राजसे' गीत-विद्या-
विनोदादि तृष्णेन कृष्णेन सम्पूज्यसे भक्तिमच्चेतसा वेधसा स्तूयसे
विश्वहृद्येन वाद्येन विद्याधरैर्गीयसे' श्रवणहरदक्षिणक्वाणया वीणया
किन्नरैर्गीयसे यक्षगन्धर्व-सिद्धाङ्गना-मण्डलैरर्च्यसे' सर्वसौभाग्य-
वाञ्छावतीभिर्वधूभिः सुराणां समाराध्यसे सर्वविद्याविशेषात्मकं
चाटुगाथा-समुच्चारणं कण्ठ-मूलोल्ल-सद्वर्णराजित्रयं कोमलश्यामलो-
दारपक्षद्वयं तुण्डशोभाति-धूरीभवत् किंशुकाभं तं शुक्रं लालयन्ती
परिक्रीडसे' पाणिपद्मद्वयेना-क्षमालामपि स्फाटिकीं ज्ञानसारात्मकं
पुस्तकं चापरेणाङ्कुशं पाशमाबिभ्रति येन सञ्चिन्त्यसे चेतसा तस्य
वक्रान्तरात् गद्यपद्यात्मिका भारती निःसरेत्' येन वा यावका
भाकृतिर्भाव्यसे तस्य वश्या भवन्ति स्त्रियः पूरुषाः' येन वा
शातकुम्भद्युतिर्भाव्यसे' सोऽपि लक्ष्मीसहस्रैः परिक्रीडते' किं न
सिद्ध्येद्वपुः श्यामलं कोमलं चन्द्र-चूडान्वितं तावकं ध्यायतः'
तस्य लीला सरोवारिधिः' तस्य केलीवनं नन्दनं' तस्य भद्रासनं
भूतलं' तस्य गीर्देवता किङ्करी' तस्य चाऽऽज्ञाकरी श्री-स्वयम्'
सर्वतीर्थात्मिके सर्वमन्त्रात्मिके सर्वतन्त्रात्मिके सर्वयन्त्रात्मिके'
सर्वपीठात्मिके सर्वसत्त्वात्मिके सर्वशक्त्यात्मिके' सर्वविद्यात्मिके
सर्वयोगात्मिके सर्वरागात्मिके' सर्वशब्दात्मिके सर्ववर्णात्मिके
सर्वविश्वात्मिके सर्वगे' हे जगन्मातृके' पाहि मां पाहि मां पाहि माम्'
देवि तुभ्यं नमो देवि तुभ्यं नमो देवि तुभ्यं नमः ॥

॥ इति महाकवि कालिदासविरचितं श्री-श्यामलादण्डकं सम्पूर्णम् ॥

॥ महिषासुरमर्दिनि स्तोत्रम् ॥

अयि गिरिनन्दिनि नन्दितमेदिनि विश्वविनोदिनि नन्दिनुते
 गिरिवर-विन्ध्य-शिरोधिनिवासिनि विष्णुविलासिनि जिष्णुनुते।
 भगवति हे शितिकण्ठकुटुम्बिनि भूरिकुटुम्बिनि भूरिकृते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १ ॥

सुरवरवर्षिणि दुर्धरधर्षिणि दुर्मुखमर्षिणि हर्षरते
 त्रिभुवनपोषिणि शङ्करतोषिणि किल्बिषमोषिणि घोषरते।
 दनुज-निरोषिणि दितिसुत-रोषिणि दुर्मद-शोषिणि सिन्धुसुते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ २ ॥

अयि जगदम्ब-मदम्ब-कदम्ब-वनप्रिय-वासिनि हासरते
 शिखरि शिरोमणि तुङ्ग-हिमालय-शृङ्ग-निजालय-मध्यगते।
 मधु-मधुरे मधु-कैटभ-गञ्जिनि कैटभ-भञ्जिनि रासरते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ ३ ॥

अयि शतखण्ड-विखण्डित-रुण्ड-वितुण्डित-शुण्ड-गजाधिपते
 रिपु-गज-गण्ड-विदारण-चण्ड-पराक्रम-शुण्ड-मृगाधिपते।
 निज-भुज-दण्ड-निपातित-खण्ड-विपातित-मुण्ड-भटाधिपते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ ४ ॥

अयि रण-दुर्मद-शत्रु-वधोदित-दुर्धर-निर्जर-शक्तिभृते
 चतुर-विचार-धुरीण-महाशिव-दूतकृत-प्रमथाधिपते।
 दुरित-दुरीह-दुराशय-दुर्मति-दानवदूत-कृतान्तमते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ ५ ॥

अयि शरणागत-वैरि-वधूवर-वीर-वराभय-दायकरे
 त्रिभुवन-मस्तक-शूल-विरोधि शिरोधि कृतामल-शूलकरे।
 दुमिदुमि-तामर-दुन्दुभिनाद-महो-मुखरीकृत-तिग्मकरे
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ ६ ॥

अयि निज-हुङ्कृति मात्र-निराकृत-धूम्रविलोचन-धूम्रशते
 समर-विशोषित-शोणित-बीज-समुद्भव-शोणित-बीजलते।
 शिव-शिव-शुम्भ-निशुम्भ-महाहव-तर्पित-भूत-पिशाचरते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ ७ ॥

धनुरनु-सङ्ग-रणक्षणसङ्ग-परिस्फुर-दङ्ग-नटत्कटके
 कनक-पिशङ्ग-पृषत्क-निषङ्ग-रसद्भट-शृङ्ग-हतावटुके।
 कृत-चतुरङ्ग-बलक्षिति-रङ्ग-घटद्वहुरङ्ग-रटद्वटुके
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ ८ ॥

जय जय जप्य-जयेजय-शब्द-परस्तुति-तत्पर-विश्वनुते
 भण-भण-भिञ्जिमि-भिङ्कृत-नूपुर-सिञ्जित-मोहित-भूतपते।
 नटित-नटार्ध-नटीनट-नायक-नाटित-नाट्य-सुगानरते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ ९ ॥

अयि सुमनः सुमनः सुमनः सुमनः सुमनोहर-कान्तियुते
 श्रित-रजनी-रजनी-रजनी-रजनी-रजनीकर-वक्त्रवृते।
 सुनयन-विभ्रमर-भ्रमर-भ्रमर-भ्रमर-भ्रमराधिपते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १० ॥

सहित-महाहव-मल्लम-तल्लिक-मल्लित-रल्लक-मल्लरते
 विरचित-वल्लिक-पल्लिक-मल्लिक-भिल्लिक-भिल्लिक-वर्गवृते।
 सितकृत-फुल्लसमुल्ल-सितारुण-तल्लज-पल्लव-सल्ललिते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ ११ ॥

अविरल-गण्ड-गलन्मद-मेदुर-मत्त-मतङ्गज-राजपते
 त्रिभुवन-भूषण-भूत-कलानिधि रूप-पयोनिधि राजसुते।
 अयि सुद-तीजन-लालसमानस-मोहन-मन्मथ-राजसुते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १२ ॥

कमल-दलामल-कोमल-कान्ति कलाकलितामल-भाललते
 सकल-विलास-कलानिलयक्रम-केलि-चलत्कल-हंसकुले।
 अलिकुल-सङ्कुल-कुवलय-मण्डल-मौलिमिल-द्रकुलालि-कुले
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १३ ॥

करमुरली-रव-वीजित-कूजित-लज्जित-कोकिल-मञ्जुमते
 मिलित-पुलिन्द-मनोहर-गुञ्जित-रञ्जितशैल-निकुञ्जगते।
 निजगुणभूत-महाशबरीगण-सद्गुण-सम्भृत-केलितले
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १४ ॥

कटितट-पीत-दुकूल-विचित्र-मयूख-तिरस्कृत-चन्द्ररुचे
 प्रणत-सुरासुर-मौलिमणिस्फुर-दंशुल-सन्नख-चन्द्ररुचे।
 जित-कनकाचल-मौलिपदोर्जित-निर्भर-कुञ्जर-कुम्भकुचे
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १५ ॥

विजित-सहस्रकरैक-सहस्रकरैक-सहस्रकरैकनुते
 कृतसुरतारक-सङ्गरतारक-सङ्गरतारक-सूनुसुते ।
 सुरथ-समाधि समानसमाधि समाधिसमाधि सुजातरते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १६ ॥

पदकमलं करुणानिलये वरिवस्यति योऽनुदिनं स शिवे
 अयि कमले कमलानिलये कमलानिलयः स कथं न भवेत्।
 तव पदमेव परम्पदमित्यनुशीलयतो मम किं न शिवे
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १७ ॥

कनकलसत्कल-सिन्धुजलैरनुसिञ्चिनुते गुण-रङ्गभुवम्
 भजति स किं न शचीकुच-कुम्भ-तटी-परिरम्भ-सुखानुभवम्।
 तव चरणं शरणं करवाणि नतामरवाणि निवासि शिवम्
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १८ ॥

तव विमलेन्दुकुलं वदनेन्दुमलं सकलं ननु कूलयते
 किमु पुरुहूत-पुरीन्दुमुखी-सुमुखीभिरसौ विमुखी क्रियते।
 मम तु मतं शिवनामधने भवती कृपया किमुत क्रियते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १९ ॥

अयि मयि दीनदयालुतया कृपयैव त्वया भवितव्यमुमे
 अयि जगतो जननी कृपयाऽसि यथाऽसि तथाऽनुमितासिरते।
 यदुचितमत्र भवत्युररि कुरुतादुरुतापमपाकुरुते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकर्पदिनि शैलसुते ॥ २० ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
 श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
 श्री-महिषासुरमर्दिनि-स्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ शीतलाष्टकम् ॥

अस्य श्रीशीतलास्तोत्रस्य महादेव ऋषिः।
 अनुष्टुप् छन्दः। शीतला देवता। लक्ष्मीबीजम्।
 भवानी शक्तिः। सर्वविस्फोटकनिवृत्त्यर्थे जपे विनियोगः ॥

ईश्वर उवाच

वन्देऽहं शीतलां देवीं रासभस्थां दिगम्बराम्।
 मार्जनीकलशोपेतां शूर्पालङ्कृतमस्तकाम् ॥ १ ॥

वन्देऽहं शीतलां देवीं सर्वरोगभयापहाम्।
 यामासाद्य निवर्तेत विस्फोटकभयं महत् ॥ २ ॥

शीतले शीतले चेति यो ब्रूयाद्वाहपीडितः।
 विस्फोटकभयं घोरं क्षिप्रं तस्य प्रणश्यति ॥ ३ ॥

यस्त्वामुदकमध्ये तु ध्यात्वा सम्पूजयेन्नरः।
 विस्फोटकभयं घोरं गृहे तस्य न जायते ॥ ४ ॥

शीतले ज्वरदग्धस्य पूतिगन्धयुतस्य च ।
 प्रणष्टचक्षुषः पुंसस्त्वामाहुर्जीवनौषधम् ॥ ५ ॥
 शीतले तनुजान् रोगान् नृणां हरसि दुस्त्यजान् ।
 विस्फोटकविदीर्णानां त्वमेकाऽमृतवर्षिणी ॥ ६ ॥
 गलगण्डग्रहा रोगा ये चान्ये दारुणा नृणाम् ।
 त्वदनुध्यानमात्रेण शीतले यान्ति सङ्ख्यम् ॥ ७ ॥
 न मन्त्रो नौषधं तस्य पापरोगस्य विद्यते ।
 त्वामेकां शीतले धात्रीं नान्यां पश्यामि देवताम् ॥ ८ ॥
 मृणालतन्तुसदृशीं नाभिहृन्मध्यसंस्थिताम् ।
 यस्त्वां सञ्चिन्तयेद्देवि तस्य मृत्युर्न जायते ॥ ९ ॥
 अष्टकं शीतलादेव्या यो नरः प्रपठेत्सदा ।
 विस्फोटकभयं घोरं गृहे तस्य न जायते ॥ १० ॥
 श्रोतव्यं पठितव्यं च श्रद्धाभक्तिसमन्वितैः ।
 उपसर्गविनाशाय परं स्वस्त्ययनं महत् ॥ ११ ॥
 शीतले त्वं जगन्माता शीतले त्वं जगत्पिता ।
 शीतले त्वं जगद्धात्री शीतलायै नमो नमः ॥ १२ ॥
 रासभो गर्दभश्चैव खरो वैशाखनन्दनः ।
 शीतलावाहनश्चैव दूर्वाकन्दनिकृन्तनः ॥ १३ ॥
 एतानि खरनामानि शीतलाग्रे तु यः पठेत् ।
 तस्य गेहे शिशूनां च शीतलारुद्धं न जायते ॥ १४ ॥
 शीतलाष्टकमेवेदं न देयं यस्यकस्यचित् ।
 दातव्यं च सदा तस्मै श्रद्धाभक्तियुताय वै ॥ १५ ॥

॥ इति श्री-स्कान्दपुराणे श्री-शीतलाष्टकं सम्पूर्णम् ॥

॥ अन्नपूर्णास्तोत्रम् ॥

नित्यानन्दकरी वराभयकरी सौन्दर्यरत्नाकरी
निर्धूताखिलघोरपावनकरी प्रत्यक्षमाहेश्वरी।
प्रालेयाचलवंशपावनकरी काशीपुराधीश्वरी
भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ १ ॥

नानारत्नविचित्रभूषणकरी हेमाम्बराडम्बरी
मुक्ताहारविलम्बमानविलसद्-वक्षोजकुम्भान्तरी।
काश्मीरागरुवासिता रुचिकरी काशीपुराधीश्वरी
भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ २ ॥

योगानन्दकरी रिपुक्षयकरी धर्मैकनिष्ठाकरी
चन्द्रार्कानलभासमानलहरी त्रैलोक्यरक्षाकरी।
सर्वैश्वर्यकरी तपःफलकरी काशीपुराधीश्वरी
भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ ३ ॥

कैलासाचलकन्दरालयकरी गौरी उमा शङ्करी
कौमारी निगमार्थगोचरकरी ओङ्कारबीजाक्षरी।
मोक्षद्वारकवाटपाटनकरी काशीपुराधीश्वरी
भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ ४ ॥

दृश्यादृश्यविभूतिवाहनकरी ब्रह्माण्डभाण्डोदरी
 लीलानाटकसूत्रखेलनकरी विज्ञानदीपाङ्करी।
 श्रीविश्वेशमनःप्रसादनकरी काशीपुराधीश्वरी
 भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ ५ ॥

आदिक्शान्तसमस्तवर्णनकरी शम्भोस्त्रिभावाकरी
 काश्मीरा त्रिपुरेश्वरी त्रिनयनी विश्वेश्वरी शर्वरी।
 स्वर्गद्वारकवाटपाटनकरी काशीपुराधीश्वरी
 भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ ६ ॥

उर्वी सर्वजनेश्वरी जयकरी माता कृपासागरी
 वेणीनीलसमानकुन्तलधरी नित्यान्नदानेश्वरी।
 साक्षान्मोक्षकरी सदा शुभकरी काशीपुराधीश्वरी
 भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ ७ ॥

देवी सर्वविचित्ररत्नरचिता दाक्षायणी सुन्दरी
 वामे स्वादुपयोधरा प्रियकरी सौभाग्यमाहेश्वरी।
 भक्ताभीष्टकरी सदा शुभकरी काशीपुराधीश्वरी
 भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ ८ ॥

चन्द्रार्कानलकोटिकोटिसदृशी चन्द्रांशुबिम्बाधरी
 चन्द्रार्कग्निसमानकुण्डलधरी चन्द्रार्कवर्णेश्वरी।
 मालापुस्तकपाशसाङ्कुशधरी काशीपुराधीश्वरी
 भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ ९ ॥

क्षत्रत्राणकरी महाऽभयकरी माता कृपासागरी
 सर्वानन्दकरी सदा शिवकरी विश्वेश्वरी श्रीधरी।
 दक्षाक्रन्दकरी निरामयकरी काशीपुराधीश्वरी
 भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी माताऽन्नपूर्णेश्वरी ॥ १० ॥

अन्नपूर्णे सदापूर्णे शङ्करप्राणवल्लभे।
 ज्ञानवैराग्यसिद्ध्यर्थं भिक्षां देहि च पार्वति ॥
 माता च पार्वती देवी पिता देवो महेश्वरः।
 बान्धवाः शिवभक्ताश्च स्वदेशो भुवनत्रयम् ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
 श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
 श्री-अन्नपूर्णास्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ षष्ठीदेवी स्तोत्रम् ॥

प्रियव्रत उवाच

नमो देव्यै महादेव्यै सिद्ध्यै शान्त्यै नमो नमः।
 शुभायै देवसेनायै षष्ठीदेव्यै नमो नमः ॥ १ ॥
 वरदायै पुत्रदायै धनदायै नमो नमः।
 सुखदायै मोक्षदायै षष्ठीदेव्यै नमो नमः ॥ २ ॥
 शक्तेः षष्ठांशरूपायै सिद्धायै च नमो नमः।
 मायायै सिद्धयोगिन्यै षष्ठीदेव्यै नमो नमः ॥ ३ ॥
 पारायै पारदायै च षष्ठीदेव्यै नमो नमः।
 सारायै सारदायै च पारायै सर्वकर्मणाम् ॥ ४ ॥

बालाधिष्ठातृदेव्यै च षष्ठीदेव्यै नमो नमः।
 कल्याणदायै कल्याण्यै फलदायै च कर्मणाम्।
 प्रत्यक्षायै च भक्तानां षष्ठीदेव्यै नमो नमः ॥ ५ ॥

पूज्यायै स्कन्दकान्तायै सर्वेषां सर्वकर्मसु।
 देवरक्षणकारिण्यै षष्ठीदेव्यै नमो नमः ॥ ६ ॥

शुद्धसत्त्वस्वरूपायै वन्दितायै नृणां सदा।
 हिंसाक्रोधैर्वर्जितायै षष्ठीदेव्यै नमो नमः ॥ ७ ॥

धनं देहि प्रियां देहि पुत्रं देहि सुरेश्वरि।
 धर्मं देहि यशो देहि षष्ठीदेव्यै नमो नमः ॥ ८ ॥

भूमिं देहि प्रजां देहि देहि विद्यां सुपूजिते।
 कल्याणं च जयं देहि षष्ठीदेव्यै नमो नमः ॥ ९ ॥

इति देवीं च संस्तूय लेभे पुत्रं प्रियव्रतः।
 यशस्विनं च राजेन्द्रं षष्ठीदेवीप्रसादतः ॥ १० ॥

षष्ठीस्तोत्रमिदं ब्रह्मण् यः शृणोति च वत्सरम्।
 अपुत्रो लभते पुत्रं वरं सुचिरजीवनम् ॥ ११ ॥

वर्षमेकं च या भक्त्या संयतेदं शृणोति च।
 सर्वपापाद्विनिर्मुक्ता महावन्ध्या प्रसूयते ॥ १२ ॥

वीरपुत्रं च गुणिनं विद्यावन्तं यशस्विनम्।
 सुचिरायुष्मन्तमेव षष्ठीमातृप्रसादतः ॥ १३ ॥

काकवन्ध्या च या नारी मृतापत्या च या भवेत्।
 वर्षं श्रुत्वा लभेत्पुत्रं षष्ठीदेवीप्रसादतः ॥ १४ ॥

रोगयुक्ते च बाले च पिता माता शृणोति च।
मासं च मुच्यते बालः षष्ठीदेवीप्रसादतः ॥ १५ ॥

॥ इति श्री-ब्रह्मवैवर्तमहापुराणे प्रकृतिखण्डे
श्री-नारद-नारायण-संवादे षष्ठ्युपाख्याने श्री-प्रियव्रतविरचितं
श्री-षष्ठीदेवीस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ दुर्गापञ्चरत्नम् ॥

ते ध्यान-योगानुगता अपश्यन्
त्वामेव देवीं स्वगुणैर्निगूढाम्।
त्वमेव शक्तिः परमेश्वरस्य
मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि ॥ १ ॥

देवात्मशक्तिः श्रुतिवाक्यगीता
महर्षि लोकस्य पुरः प्रसन्ना।
गुहा परं व्योम सतः प्रतिष्ठा
मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि ॥ २ ॥

परास्य शक्तिर्विविधैव श्रूयसे
श्वेताश्व-वाक्योदित-देवि दुर्गे।
स्वाभाविकी ज्ञानबलक्रिया ते
मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि ॥ ३ ॥

देवात्मशब्देन शिवात्मभूता
 यत्कूर्मवायव्यवचो विवृत्या।
 त्वं पाशविच्छेदकरी प्रसिद्धा
 मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि ॥ ४ ॥
 त्वं ब्रह्मपुच्छा विविधा मयूरी
 ब्रह्म-प्रतिष्ठाऽस्युपदिष्ट-गीता।
 ज्ञानस्वरूपात्मतयाऽखिलानाम्
 मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि ॥ ५ ॥

॥ इति श्री-काञ्चीपुरजगद्गुरुणा श्रीमच्चन्द्रशेखरेन्द्र-
 सरस्वती-स्वामिना विरचितं श्री-दुर्गापञ्चरत्नं सम्पूर्णम् ॥

॥ दुर्गास्तोत्रम् ॥

श्री-नारायण उवाच

स्तोत्रं च श्रूयतां ब्रह्मन् सर्वविघ्नविनाशकम्।
 सुखदं मोक्षदं सारं भवसन्तारकारणम् ॥

श्रीकृष्ण उवाच

त्वमेव सर्वजननी मूलप्रकृतिरीश्वरी।
 त्वमेवाऽऽद्या सृष्टिविधौ स्वेच्छया त्रिगुणात्मिका ॥ १ ॥
 कार्यार्थे सगुणा त्वं च वस्तुतो निर्गुणा स्वयम्।
 परब्रह्मस्वरूपा त्वं सत्या नित्या सनातनी ॥ २ ॥
 तेजःस्वरूपा परमा भक्तानुग्रहविग्रहा।
 सर्वस्वरूपा सर्वेशा सर्वाधारा परात्परा ॥ ३ ॥

सर्वबीजस्वरूपा च सर्वपूज्या निराश्रया ।
 सर्वज्ञा सर्वतोभद्रा सर्वमङ्गलमङ्गला ॥ ४ ॥
 सर्वबुद्धिस्वरूपा च सर्वशक्तिस्वरूपिणी ।
 सर्वज्ञानप्रदा देवी सर्वज्ञा सर्वभाविनी ॥ ५ ॥
 त्वं स्वाहा देवदाने च पितृदाने स्वधा स्वयम् ।
 दक्षिणा सर्वदाने च सर्वशक्तिस्वरूपिणी ॥ ६ ॥
 निद्रा त्वं च दया त्वं च तृष्णा त्वं चाऽऽत्मनः प्रिया ।
 क्षुत्क्षान्तिः शान्तिरीशा च कान्तिस्तुष्टिश्च शाश्वती ॥ ७ ॥
 श्रद्धा पुष्टिश्च तन्द्रा च लज्जा शोभा प्रभा तथा ।
 सतां सम्पत्स्वरूपा श्रीर्विपत्तिरसतामिह ॥ ८ ॥
 प्रीतिरूपा पुण्यवतां पापिनां कलहाङ्कुरा ।
 शश्वत्कर्ममयी शक्तिः सर्वदा सर्वजीविनाम् ॥ ९ ॥
 देवेभ्यः स्वपदो दात्री धातुर्धात्री कृपामयी ।
 हिताय सर्वदेवानां सर्वासुरविनाशिनी ॥ १० ॥
 योगनिद्रा योगरूपा योगदात्री च योगिनाम् ।
 सिद्धिस्वरूपा सिद्धानां सिद्धिदा सिद्धियोगिनी ॥ ११ ॥
 माहेश्वरी च ब्रह्माणी विष्णुमाया च वैष्णवी ।
 भद्रदा भद्रकाली च सर्वलोकभयङ्करी ॥ १२ ॥
 ग्रामे ग्रामे ग्रामदेवी गृहदेवी गृहे गृहे ।
 सतां कीर्तिः प्रतिष्ठा च निन्दा त्वमसतां सदा ॥ १३ ॥
 महायुद्धे महामारी दुष्टसंहाररूपिणी ।
 रक्षास्वरूपा शिष्टानां मातेव हितकारिणी ॥ १४ ॥

वन्द्या पूज्या स्तुता त्वं च ब्रह्मादीनां च सर्वदा।
 ब्राह्मण्यरूपा विप्राणां तपस्या च तपस्विनाम् ॥ १५ ॥
 विद्या विद्यावतां त्वं च बुद्धिर्बुद्धिमतां सताम्।
 मेधा स्मृतिस्वरूपा च प्रतिभा प्रतिभावताम् ॥ १६ ॥
 राज्ञां प्रतापरूपा च विशां वाणिज्यरूपिणी।
 सृष्टौ सृष्टिस्वरूपा त्वं रक्षारूपा च पालने ॥ १७ ॥
 तथाऽन्ते त्वं महामारी विश्वे विश्वैश्च पूजिते।
 कालरात्रिर्महारात्रिर्मोहरात्रिश्च मोहिनी ॥ १८ ॥
 दुरत्यया मे माया त्वं यया सम्मोहितं जगत्।
 यया मुग्धो हि विद्वांश्च मोक्षमार्गं न पश्यति ॥ १९ ॥

॥ फलश्रुतिः ॥

इत्यात्मना कृतं स्तोत्रं दुर्गाया दुर्गनाशनम्।
 पूजाकाले पठेद्यो हि सिद्धिर्भवति वाञ्छिता ॥ २० ॥
 वन्द्या च काकवन्द्या च मृतवत्सा च दुर्भगा।
 श्रुत्वा स्तोत्रं वर्षमेकं सुपुत्रं लभते ध्रुवम् ॥ २१ ॥
 कारागारे महाघोरे यो बद्धो दृढबन्धने।
 श्रुत्वा स्तोत्रं मासमेकं बन्धनान्मुच्यते ध्रुवम् ॥ २२ ॥
 यक्षग्रस्तो गलत्कुष्ठी महाशूली महाज्वरी।
 श्रुत्वा स्तोत्रं वर्षमेकं सद्यो रोगात् प्रमुच्यते ॥ २३ ॥
 पुत्रभेदे प्रजाभेदे पत्नीभेदे च दुर्गतः।
 श्रुत्वा स्तोत्रं मासमेकं लभते नात्र संशयः ॥ २४ ॥

राजद्वारे श्मशाने च महारण्ये रणस्थले।
 हिंस्रजन्तुसमीपे च श्रुत्वा स्तोत्रं प्रमुच्यते ॥ २५ ॥
 गृहदाहे च दावाग्नौ दस्युसैन्यसमन्विते।
 स्तोत्रश्रवणमात्रेण लभते नात्र संशयः ॥ २६ ॥
 महादरिद्रो मूर्खश्च वर्षं स्तोत्रं पठेत्तु यः।
 विद्यावान् धनवांश्चैव स भवेन्नात्र संशयः ॥ २७ ॥
 ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्तमहापुराणे प्रकृतिखण्डे षड्विंशतमेऽध्याये
 श्री-नारद-नारायण-संवादे दुर्गोपाख्याने श्री-कृष्णविरचितं
 श्री-दुर्गास्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ परशुरामकृत-दुर्गास्तोत्रम् ॥

श्री-परशुराम उवाच

श्रीकृष्णस्य च गोलोके परिपूर्णतमस्य च।
 आविर्भूता विग्रहतः परा सृष्ट्युन्मुखस्य च ॥ १ ॥
 सूर्यकोटिप्रभायुक्ता वस्त्रालङ्कारभूषिता।
 वह्निशुद्धांशुकाधाना सुस्मिता सुमनोहरा ॥ २ ॥
 नवयौवनसम्पन्ना सिन्दूरारुण्यशोभिता।
 ललितं कवरीभारं मालतीमाल्यमण्डितम् ॥ ३ ॥
 अहोऽनिर्वचनीया त्वं चारुमूर्तिं च बिभ्रती।
 मोक्षप्रदा मुमुक्षूणां महाविष्णोर्विधिः स्वयम् ॥ ४ ॥
 मुमोह क्षणमात्रेण दृष्ट्वा त्वां सर्वमोहिनीम्।
 बालैः सम्भूय सहसा सस्मिता धाविता पुरा ॥ ५ ॥

सद्भिः ख्याता तेन राधा मूलप्रकृतिरीश्वरी।
 कृष्णस्त्वां सहसा भीतो वीर्याधानं चकार ह ॥ ६ ॥
 ततो डिम्भं महज्जज्ञे ततो जातो महान्विराट्।
 यस्यैव लोमकूपेषु ब्रह्माण्डान्यखिलानि च ॥ ७ ॥
 राधारतिक्रमेणैव तन्निःश्वासो बभूव ह।
 स निःश्वासो महावायुः स विराड्विश्वधारकः ॥ ८ ॥
 भयघर्मजलेनैव पुप्लुवे विश्वगोलकम्।
 स विराड् विश्वनिलयो जलराशिर्बभूव ह ॥ ९ ॥
 ततस्त्वं पञ्चधा भूय पञ्चमूर्तीश्च बिभ्रती।
 प्राणाधिष्ठातृमूर्तिर्या कृष्णस्य परमात्मनः ॥ १० ॥
 कृष्णप्राणाधिकां राधां तां वदन्ति पुराविदः।
 वेदाधिष्ठातृमूर्तिर्या वेदशास्त्रप्रसूरपि ॥ ११ ॥
 तं सावित्रीं शुद्धरूपां प्रवदन्ति मनीषिणः।
 ऐश्वर्याधिष्ठातृमूर्तिः शान्तिस्त्वं शान्तरूपिणी ॥ १२ ॥
 लक्ष्मीं वदन्ति संतस्तां शुद्धां सत्त्वस्वरूपिणीम्।
 रागाधिष्ठात्री या देवी शुक्लमूर्तिः सतां प्रसूः ॥ १३ ॥
 सरस्वतीं तां शास्त्रज्ञां शास्त्रज्ञाः प्रवदन्त्यहो।
 बुद्धिर्विद्या सर्वशक्तेर्या मूर्तिरधिदेवता ॥ १४ ॥
 सर्वमङ्गलदा सन्तो वदन्ति सर्वमङ्गलाम्।
 सर्वमङ्गलमङ्गल्या सर्वमङ्गलरूपिणी ॥ १५ ॥
 सर्वमङ्गलबीजस्य शिवस्य निलयेऽधुना।
 शिवे शिवास्वरूपा त्वं लक्ष्मीर्नारायणान्तिके ॥ १६ ॥

सरस्वती च सावित्री वेदसूब्रह्मणः प्रिया।
 राधा रासेश्वरस्यैव परिपूर्णतमस्य च ॥ १७ ॥
 परमानन्दरूपस्य परमानन्दरूपिणी।
 त्वत्कलांशांशकलया देवानामपि योषितः ॥ १८ ॥
 त्वं विद्या योषितः सर्वाः सर्वेषां बीजरूपिणी।
 छाया सूर्यस्य चन्द्रस्य रोहिणी सर्वमोहिनी ॥ १९ ॥
 शची शक्रस्य कामस्य कामिनी रतिरीश्वरी।
 वरुणानी जलेशस्य वायोः स्त्रीः प्राणवल्लभा ॥ २० ॥
 वह्नेः प्रिया हि स्वाहा च कुबेरस्य च सुन्दरी।
 यमस्य तु सुशीला च नैर्ऋतस्य च कैटभी ॥ २१ ॥
 ऐशानी स्याच्छशिकला शतरूपा मनोः प्रिया।
 देवहूतिः कर्दमस्य वसिष्ठस्याप्यरुन्धती ॥ २२ ॥
 लोपामुद्राऽप्यगस्त्यस्य देवमाताऽदितिस्तथा।
 अहल्या गौतमस्यापि सर्वाधारा वसुन्धरा ॥ २३ ॥
 गङ्गा च तुलसी चापि पृथिव्यां या सरिद्वरा।
 एताः सर्वाश्च या ह्यन्या सर्वास्त्वत्कलयाऽम्बिके ॥ २४ ॥
 गृहलक्ष्मीर्गृहे नृणां राजलक्ष्मीश्च राजसु।
 तपस्विनां तपस्या त्वं गायत्री ब्राह्मणस्य च ॥ २५ ॥
 सतां सत्त्वस्वरूपा त्वमसतां कलहाङ्कुरा।
 ज्योतीरूपा निर्गुणस्य शक्तिस्त्वं सगुणस्य च ॥ २६ ॥
 सूर्ये प्रभास्वरूपा त्वं दाहिका च हुताशने।
 जले शैत्यस्वरूपा च शोभारूपा निशाकरे ॥ २७ ॥

त्वं भूमौ गन्धरूपा च आकाशे शब्दरूपिणी ।
 क्षुत्पिपासादयस्त्वं च जीविनां सर्वशक्तयः ॥ २८ ॥
 सर्वबीजस्वरूपा त्वं संसारे साररूपिणी ।
 स्मृतिर्मेधा च बुद्धिर्वा ज्ञानशक्तिर्विपश्चिताम् ॥ २९ ॥
 कृष्णेन विद्या या दत्ता सर्वज्ञानप्रसूः शुभा ।
 शूलिने कृपया सा त्वं यया मृत्युञ्जयः शिवः ॥ ३० ॥
 सृष्टिपालनसंहारशक्तयस्त्रिविधाश्च याः ।
 ब्रह्मविष्णुमहेशानां सा त्वमेव नमोऽस्तु ते ॥ ३१ ॥
 मधुकैटभभीत्या च त्रस्तो धाता प्रकम्पितः ।
 स्तुत्वा मुक्तश्च यां देवीं तां मूर्ध्ना प्रणमाम्यहम् ॥ ३२ ॥
 मधुकैटभयोर्युद्धे त्राताऽसौ विष्णुरीश्वरीम् ।
 बभूव शक्तिमान् स्तुत्वा तां दुर्गां प्रणमाम्यहम् ॥ ३३ ॥
 त्रिपुरस्य महायुद्धे सरथे पतिते शिवे ।
 यां तुष्टुवुः सुराः सर्वे तां दुर्गां प्रणमाम्यहम् ॥ ३४ ॥
 विष्णुना वृषरूपेण स्वयं शम्भुः समुत्थितः ।
 जघान त्रिपुरं स्तुत्वा तां दुर्गां प्रणमाम्यहम् ॥ ३५ ॥
 यदाज्ञया वाति वातः सूर्यस्तपति सन्ततम् ।
 वर्षतीन्द्रो दहत्यग्निस्तां दुर्गां प्रणमाम्यहम् ॥ ३६ ॥
 यदाज्ञया हि कालश्च शश्वद्-भ्रमति वेगतः ।
 मृत्युश्चरति जन्तूनां तां दुर्गां प्रणमाम्यहम् ॥ ३७ ॥
 स्रष्टा सृजति सृष्टिं च पाता पाति यदाज्ञया ।
 संहर्ता संहरेत् काले तां दुर्गां प्रणमाम्यहम् ॥ ३८ ॥

ज्योतिःस्वरूपो भगवाञ्छ्रीकृष्णो निर्गुणः स्वयम्।
 यया विना न शक्तश्च सृष्टिं कर्तुं नमामि ताम् ॥ ३९ ॥
 रक्ष रक्ष जगन्मातरपराधं क्षमस्व मे।
 शिशूनामपराधेन कुतो माता हि कुप्यति ॥ ४० ॥
 इत्युक्त्वा परशुरामश्च नत्वा तां च रुरोद ह।
 तुष्टा दुर्गा सम्भ्रमेण चाभयं च वरं ददौ ॥ ४१ ॥
 अमरो भव हे पुत्र वत्स सुस्थिरतां व्रज।
 शर्वप्रसादात् सर्वत्र जयोऽस्तु तव सन्ततम् ॥ ४२ ॥
 सर्वान्तरात्मा भगवांस्तुष्टः स्यात्सन्ततं हरिः।
 भक्तिर्भवतु ते कृष्णे शिवदे च शिवे गुरौ ॥ ४३ ॥
 इष्टदेवे गुरौ यस्य भक्तिर्भवति शाश्वती।
 तं हन्तुं न हि शक्ताश्च रुष्टा वा सर्वदेवताः ॥ ४४ ॥
 श्रीकृष्णस्य च भक्तस्त्वं शिष्यो वै शङ्करस्य च।
 गुरुपत्नीं स्तौषि यस्मात् कस्त्वां हन्तुमिहेश्वरः ॥ ४५ ॥
 अहो न कृष्णभक्तानामशुभं विद्यते क्वचित्।
 अन्यदेवेषु ये भक्ता न भक्ता वा निरङ्कुशाः ॥ ४६ ॥
 चन्द्रमा बलवांस्तुष्टो येषां भाग्यवतां भृगो।
 तेषां तारागणा रुष्टाः किं कुर्वन्ति च दुर्बलाः ॥ ४७ ॥
 यस्मै तुष्टः पालयति नरदेवो महान् सुखी।
 तस्य किं वा करिष्यन्ति रुष्टा भृत्याश्च दुर्बलाः ॥ ४८ ॥
 इत्युक्त्वा पार्वती तुष्टा दत्त्वा रामाय चाऽऽशिषम्।
 जगामान्तःपुरं तूर्णं हर्षशब्दो बभूव ह ॥ ४९ ॥

॥ फलश्रुतिः ॥

स्तोत्रं वै काण्वशाखोक्तं पूजाकाले च यः पठेत्।
 यात्राकाले च प्रातर्वा वाञ्छितार्थं लभेद्भुवम् ॥ ५० ॥
 पुत्रार्थी लभते पुत्रं कन्यार्थी कन्यकां लभेत्।
 विद्यार्थी लभते विद्यां प्रजार्थी चाऽऽप्नुयात् प्रजाम् ॥ ५१ ॥
 भ्रष्टराज्यो लभेद्राज्यं नष्टवित्तो धनं लभेत्।
 यस्य रुष्टो गुरुर्देवो राजा वा बान्धवोऽथवा ॥ ५२ ॥
 तस्मै तुष्टश्च वरदः स्तोत्रराजप्रसादतः।
 दस्युग्रस्तो फणिग्रस्तः शत्रुग्रस्तो भयानकः ॥ ५३ ॥
 व्याधिग्रस्तो भवेन्मुक्तः स्तोत्रस्मरणमात्रतः।
 राजद्वारे श्मशाने च कारागारे च बन्धने ॥ ५४ ॥
 जलराशौ निमग्नश्च मुक्तस्तत्स्मृतिमात्रतः।
 स्वामिभेदे पुत्रभेदे मित्रभेदे च दारुणे ॥ ५५ ॥
 स्तोत्रस्मरणमात्रेण वाञ्छितार्थं लभेद्भुवम्।
 कृत्वा हविष्यं वर्षं च स्तोत्रराजं शृणोति या ॥ ५६ ॥
 भक्त्या दुर्गा च सम्पूज्य महावन्ध्या प्रसूयते।
 लभते सा दिव्यपुत्रं ज्ञानिनं चिरजीविनम्।
 असौभाग्या च सौभाग्यं षण्मासश्रवणाल्लभेत् ॥ ५७ ॥
 नवमासं काकवन्ध्या मृतवत्सा च भक्तितः।
 स्तोत्रराजं या शृणोति सा पुत्रं लभते ध्रुवम् ॥ ५८ ॥
 कन्यामाता पुत्रहीना पञ्चमासं शृणोति या।
 घटे सम्पूज्य दुर्गा च सा पुत्रं लभते ध्रुवम् ॥ ५९ ॥

॥ इति श्री-ब्रह्मवैवर्तमहापुराणे गणपतिखण्डे पञ्चचत्वारिंशोऽध्याये
श्री-नारद-नारायण-संवादे श्री-परशुरामकृतं श्री-दुर्गास्तोत्रं
सम्पूर्णम् ॥

॥ दुर्गाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम् ॥

॥ न्यासः ॥

अस्य श्रीदुर्गाष्टोत्तरशतनामास्तोत्रमालामन्त्रस्य
महाविष्णुमहेश्वराः ऋषयः । अनुष्टुप् छन्दः ।
श्रीदुर्गापरमेश्वरी देवता ।
हां बीजम् । ह्रीं शक्तिः । हूं कीलकम् ।
सर्वाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपहोमार्चने विनियोगः ।

॥ स्तोत्रम् ॥

सती साध्वी भवप्रीता भवानी भवमोचनी ।
आर्या दुर्गा जया चाऽऽद्या त्रिनेत्रा शूलधारिणी ॥ १ ॥
पिनाकधारिणी चित्रा चण्डघण्टा महातपाः ।
मनो बुद्धिरहङ्कारा चिद्रूपा च चिदाकृतिः ॥ २ ॥
अनन्ता भाविनी भव्या ह्यभव्या च सदागतिः ।
शाम्भवी देवमाता च चिन्ता रत्नप्रिया तथा ॥ ३ ॥
सर्वविद्या दक्षकन्या दक्षयज्ञविनाशिनी ।
अपर्णाऽनेकवर्णा च पाटला पाटलावती ॥ ४ ॥
पट्टाम्बरपरीधाना कलमञ्जीररञ्जिनी ।
ईशानी च महाराज्ञी ह्यप्रमेयपराक्रमा ॥ ५ ॥

रुद्राणी क्रूररूपा च सुन्दरी सुरसुन्दरी।
 वनदुर्गा च मातङ्गी मतङ्गमुनिकन्यका ॥ ६ ॥
 ब्राह्मी माहेश्वरी चैन्द्री कौमारी वैष्णवी तथा।
 चामुण्डा चैव वाराही लक्ष्मीश्च पुरुषाकृतिः ॥ ७ ॥
 विमला ज्ञानरूपा च क्रिया नित्या च बुद्धिदा।
 बहुला बहुलप्रेमा महिषासुरमर्दिनी ॥ ८ ॥
 मधुकैटभहन्त्री च चण्डमुण्डविनाशिनी।
 सर्वशास्त्रमयी चैव सर्वदानवघातिनी ॥ ९ ॥
 अनेकशस्त्रहस्ता च सर्वशस्त्रास्त्रधारिणी।
 भद्रकाली सदाकन्या कैशोरी युवतिर्यतिः ॥ १० ॥
 प्रौढाऽप्रौढा वृद्धमाता घोररूपा महोदरी।
 बलप्रदा घोररूपा महोत्साहा महाबला ॥ ११ ॥
 अग्निज्वाला रौद्रमुखी कालरात्री तपस्विनी।
 नारायणी महादेवी विष्णुमाया शिवात्मिका ॥ १२ ॥
 शिवदूती कराली च ह्यनन्ता परमेश्वरी।
 कात्यायनी महाविद्या महामेधास्वरूपिणी ॥ १३ ॥
 गौरी सरस्वती चैव सावित्री ब्रह्मवादिनी।
 सर्वतत्त्वैकनिलया वेदमन्त्रस्वरूपिणी ॥ १४ ॥

॥ फलश्रुतिः ॥

इदं स्तोत्रं महादेव्या नाम्नाम् अष्टोत्तरं शतम्।
 यः पठेत् प्रयतो नित्यं भक्तिभावेन चेतसा ॥ १५ ॥

शत्रुभ्यो न भयं तस्य तस्य शत्रुक्षयं भवेत्।
 सर्वदुःखदरिद्राच्च सुसुखं मुच्यते ध्रुवम् ॥ १६ ॥
 विद्यार्थी लभते विद्यां धनार्थी लभते धनम्।
 कन्यार्थी लभते कन्यां कन्या च लभते वरम् ॥ १७ ॥
 ऋणी ऋणाद्विमुच्येत ह्यपुत्रो लभते सुतम्।
 रोगाद्विमुच्यते रोगी सुखमत्यन्तमश्नुते ॥ १८ ॥
 भूमिलाभो भवेत् तस्य सर्वत्र विजयी भवेत्।
 सर्वान् कामानवाप्नोति महादेवीप्रसादतः ॥ १९ ॥
 कुङ्कुमैर्विल्वपत्रैश्च सुगन्धै रक्तपुष्पकैः।
 रक्तपत्रैर्विशेषेण पूजयन् भद्रमश्नुते ॥ २० ॥
 ॥ इति श्री-दुर्गाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ अन्नपूर्णाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम् ॥

॥ ध्यानम् ॥

सिन्दूराभां त्रिनेत्राममृतशशिकलां खेचरीं रत्नवस्त्राम्
 पीनोत्तुङ्गस्तनाढ्यामभिनवविलसद्यौवनारम्भरम्याम्।
 नानालङ्कारयुक्तां सरसिजनयनामिन्दुसङ्क्रान्तमूर्तिम्
 देवीं पाशाङ्कुशाढ्यामभयवरकरामन्नपूर्णां नमामि ॥

॥ स्तोत्रम् ॥

अन्नपूर्णा शिवा देवी भीमा पुष्टिः सरस्वती।
 सर्वज्ञा पार्वती दुर्गा शर्वाणी शिववल्लभा ॥ १ ॥

वेदविद्या महाविद्या विद्यादात्री विशारदा ।
 कुमारी त्रिपुरा बाला लक्ष्मीः श्रीर्भयहारिणी ॥ २ ॥
 भवानी विष्णुजननी ब्रह्मादिजननी तथा ।
 गणेशजननी शक्तिः कुमारजननी शुभा ॥ ३ ॥
 भोगप्रदा भगवती भक्ताभीष्टप्रदायिनी ।
 भवरोगहरा भव्या शुभ्रा परममङ्गला ॥ ४ ॥
 भवानी चञ्चला गौरी चारुचन्द्रकलाधरा ।
 विशालाक्षी विश्वमाता विश्ववन्द्या विलासिनी ॥ ५ ॥
 आर्या कल्याणनिलाया रुद्राणी कमलासना ।
 शुभप्रदा शुभावर्ता वृत्तपीनपयोधरा ॥ ६ ॥
 अम्बा संहारमथनी मृडानी सर्वमङ्गला ।
 विष्णुसंसेविता सिद्धा ब्रह्माणी सुरसेविता ॥ ७ ॥
 परमानन्ददा शान्तिः परमानन्दरूपिणी ।
 परमानन्दजननी परानन्दप्रदायिनी ॥ ८ ॥
 परोपकारनिरता परमा भक्तवत्सला ।
 पूर्णचन्द्राभवदना पूर्णचन्द्रनिभांशुका ॥ ९ ॥
 शुभलक्षणसम्पन्ना शुभानन्दगुणार्णवा ।
 शुभसौभाग्यनिलया शुभदा च रतिप्रिया ॥ १० ॥
 चण्डिका चण्डमथनी चण्डदर्पनिवारिणी ।
 मार्तण्डनयना साध्वी चन्द्राग्निनयना सती ॥ ११ ॥
 पुण्डरीकहरा पूर्णा पुण्यदा पुण्यरूपिणी ।
 मायातीता श्रेष्ठमाया श्रेष्ठधर्मात्मवन्दिता ॥ १२ ॥

असृष्टिः सङ्गरहिता सृष्टिहेतुः कपर्दिनी ।
 वृषारूढा शूलहस्ता स्थितिसंहारकारिणी ॥ १३ ॥
 मन्दस्मिता स्कन्दमाता शुद्धचित्ता मुनिस्तुता ।
 महाभगवती दक्षा दक्षाध्वरविनाशिनी ॥ १४ ॥
 सर्वार्थदात्री सावित्री सदाशिवकुटुम्बिनी ।
 नित्यसुन्दरसर्वाङ्गी सच्चिदानन्दलक्षणा ॥ १५ ॥
 नाम्नामष्टोत्तरशतमम्बायाः पुण्यकारणम् ।
 सर्वसौभाग्यसिद्ध्यर्थं जपनीयं प्रयत्नतः ॥ १६ ॥
 एतानि दिव्यनामानि श्रुत्वा ध्यात्वा निरन्तरम् ।
 स्तुत्वा देवीं च सततं सर्वान् कामानवाप्नुयात् ॥ १७ ॥
 ॥ इति श्रीशिवरहस्ये श्री-अन्नपूर्णाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ गौर्यष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम् ॥

गौरी गणेशजननी गिरिराजतनूद्भवा ।
 गुहाम्बिका जगन्माता गङ्गाधरकुटुम्बिनी ॥ १ ॥
 वीरभद्रप्रसूर्विश्वव्यापिनी विश्वरूपिणी ।
 अष्टमूर्त्यात्मिका कष्टदारिद्र्यशमनी शिवा ॥ २ ॥
 शाम्भवी शङ्करी बाला भवानी भद्रदायिनी ।
 माङ्गल्यदायिनी सर्वमङ्गला मञ्जुभाषिणी ॥ ३ ॥
 महेश्वरी महामाया मन्त्राराध्या महाबला ।
 हेमाद्रिजा हैमवती पार्वती पापनाशिनी ॥ ४ ॥

नारायणांशजा नित्या निरीशा निर्मलाऽम्बिका।
 मृडानी मुनिसंसेव्या मानिनी मेनकात्मजा ॥ ५ ॥
 कुमारी कन्यका दुर्गा कलिदोषनिषूदिनी।
 कात्यायनी कृपापूर्णा कल्याणी कमलार्चिता ॥ ६ ॥
 सती सर्वमयी चैव सौभाग्यदा सरस्वती।
 अमलाऽमरसंसेव्या अन्नपूर्णाऽमृतेश्वरी ॥ ७ ॥
 अखिलागमसंसेव्या सुखसच्चित्सुधारसा।
 बाल्याराधितभूतेशा भानुकोटिसमद्युतिः ॥ ८ ॥
 हिरण्मयी परा सूक्ष्मा शीतांशुकृतशेखरा।
 हरिद्राकुङ्कुमाराध्या सर्वकालसुमङ्गली ॥ ९ ॥
 सर्वबोधप्रदा सामशिखा वेदान्तलक्षणा।
 कर्मब्रह्ममयी कामकलना काङ्क्षितार्थदा ॥ १० ॥
 चन्द्रार्कायुतताटङ्का चिदम्बरशरीरिणी।
 श्रीचक्रवासिनी देवी कला कामेश्वरप्रिया ॥ ११ ॥
 मारारातिप्रियार्धाङ्गी मार्कण्डेयवरप्रदा।
 पुत्रपौत्रप्रदा पुण्या पुरुषार्थप्रदायिनी ॥ १२ ॥
 सत्यधर्मरता सर्वसाक्षिणी सर्वरूपिणी।
 श्यामला बगला चण्डी मातृका भगमालिनी ॥ १३ ॥
 शूलिनी विरजा स्वाहा स्वधा प्रत्यङ्गिराम्बिका।
 आर्या दाक्षायणी दीक्षा सर्ववस्तूत्तमोत्तमा ॥ १४ ॥

शिवाभिधाना श्रीविद्या प्रणवार्थस्वरूपिणी।
 हीङ्गारी नादरूपा च त्रिपुरा त्रिगुणेश्वरी।
 सुन्दरी स्वर्णगौरी च षोडशाक्षरदेवता ॥ १५ ॥
 ॥ इति श्री-गौर्यष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ शक्त्यष्टोत्तरशतदिव्यस्थानीयनामस्तोत्रम् ॥

दक्ष उवाच

एवमुक्तोऽब्रवीदक्षः केषु केषु मयाऽनघे।
 तीर्थेषु च त्वं द्रष्टव्या स्तोतव्या कैश्च नामभिः ॥

देव्युवाच

सर्वगा सर्वभूतेषु द्रष्टव्या सर्वतो भुवि।
 सप्तलोकेषु यत्किञ्चिद्रहितं न मया विना ॥
 तथाऽपि येषु स्थानेषु द्रष्टव्याः सिद्धिमीप्सुभिः।
 स्मर्तव्या भूतिकामैर्वा तानि वक्ष्यामि तत्त्वतः ॥

॥ स्तोत्रम् ॥

वाराणस्यां विशालाक्षी नैमिषे लिङ्गधारिणी।
 प्रयागे ललिता देवी कामुका गन्धमादने ॥ १ ॥
 मानसे कुमुदा नाम विश्वकाया तथेश्वरे।
 गोमन्ते गोमती नाम मन्दरे कामचारिणी ॥ २ ॥
 मदोत्कटा चैत्ररथे जयन्ती हस्तिनापुरे।
 कान्यकुब्जे तथा गौरी रम्भा मलयपर्वते ॥ ३ ॥

एकाम्रके कीर्तिमती विश्वां विश्वेश्वरे विदुः ।
 पुष्करे पुरुहूतेति केदारे मार्गदायिनी ॥ ४ ॥
 नन्दा हिमवतः पृष्ठे गोकर्णे भद्रकर्णिका ।
 स्थानेश्वरे भवानी तु बिल्वके बिल्वपत्रिका ॥ ५ ॥
 श्रीशैले माधवी नाम भद्रा भद्रेश्वरे तथा ।
 जया वराहशैले तु कमला कमलालये ॥ ६ ॥
 रुद्रकोट्यां च रुद्राणी काली कालञ्जरे गिरौ ।
 महालिङ्गे तु कपिला मर्कोटे मुकुटेश्वरी ॥ ७ ॥
 शालग्रामे महादेवी शिवलिङ्गे जलप्रिया ।
 मायापुर्यां कुमारी तु सन्ताने ललिता तथा ॥ ८ ॥
 उत्पलाक्षी सहस्राक्षे हिरण्याक्षे महोत्पला ।
 गयायां मङ्गला नाम विमला पुरुषोत्तमे ॥ ९ ॥
 विपाशायामघोराक्षी पाटला पुण्ड्रवर्धने ।
 नारायणी सुपार्श्वे तु त्रिकूटे रुद्रसुन्दरी ॥ १० ॥
 विपुले विपुला नाम कल्याणी मलयाचले ।
 कौटवी कोटितीर्थेषु सुगन्धा माधवे वने ॥ ११ ॥
 गोदाश्रमे त्रिसन्ध्या तु गङ्गाद्वारे रतिप्रिया ।
 शिवकुण्डे शिवानन्दा नन्दिनी देविकातटे ॥ १२ ॥
 रुक्मिणी द्वारवत्यां तु राधा वृन्दावने वने ।
 देवकी मथुरायां तु पाताले परमेश्वरी ॥ १३ ॥
 चित्रकूटे तथा सीता विन्ध्ये विन्ध्याधिवासिनी ।
 सह्यद्वारे करीरा तु हरिश्चन्द्रे तु चन्द्रिका ॥ १४ ॥

रमणा रामतीर्थे तु यमुनायां मृगावती ।
 करवीरे महालक्ष्मीरुमादेवी विनायके ॥ १५ ॥
 अरोगा वैद्यनाथे तु महाकाले महेश्वरी ।
 अभयेत्युष्णतीर्थेषु चामृता विन्ध्यकन्दरे ॥ १६ ॥
 माण्डव्ये माण्डवी नाम स्वाहा माहेश्वरे पुरे ।
 छागलाण्डे प्रचण्डा तु चण्डिकामरकण्टके ॥ १७ ॥
 सोमेश्वरे वरारोहा प्रभासे पुष्करावती ।
 देवमाता सरस्वत्यां पारा पारातटे मता ॥ १८ ॥
 महालये महाभागा पयोष्ण्यां पिङ्गलेश्वरी ।
 सिंहिका कृतशौचे तु कार्तिकेये तु शङ्करी ॥ १९ ॥
 उत्पलावर्तके लोला सुभद्रा शोणसङ्गमे ।
 महासिद्धवने लक्ष्मीरनङ्गा भरताश्रमे ॥ २० ॥
 जालन्धरे विश्वमुखी तारा किष्किन्धपर्वते ।
 देवदारुवने पुष्टिर्मेधा काश्मीरमण्डले ॥ २१ ॥
 भीमादेवी हिमाद्रौ तु पुष्टिर्विश्वेश्वरे तथा ।
 कपालमोचने शुद्धिर्माता कायावरोहणे ॥ २२ ॥
 शङ्खोद्धारे ध्वनिर्नाम धृतिः पिण्डारके तथा ।
 काला तु चन्द्रभागायामच्चोदे शिवकारिणी ॥ २३ ॥
 वेणायाममृता नाम बदर्या उर्वशी तथा ।
 औषधी चोत्तरकुरौ कुशद्वीपे कुशोदका ॥ २४ ॥
 मन्मथा हेमकूटे तु मुकुटे सत्यवादिनी ।
 अश्वत्थे वन्दनीया तु निधिर्वैश्रवणालये ॥ २५ ॥

गायत्री वेदवदने पार्वती शिवसन्निधौ।
 देवलोके तथेन्द्राणी ब्रह्मास्येषु सरस्वती ॥ २६ ॥
 सूर्यबिम्बे प्रभा नाम मातृणां वैष्णवी तथा।
 अरुन्धती सतीनां तु रामासु च तिलोत्तमा ॥ २७ ॥
 चित्ते ब्रह्मकला नाम शक्तिः सर्वशरीरिणाम्।
 एतदुद्देशतः प्रोक्तं नामाष्टशतमुत्तमम् ॥ २८ ॥
 अष्टोत्तरं च तीर्थानां शतमेतदुदाहृतम्।
 यः पठेच्छृणुयाद्वाऽपि सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ २९ ॥
 एषु तीर्थेषु यः कृत्वा स्नानं पश्यन्ति मां नरः।
 सर्वपापविनिर्मुक्तः कल्पं शिवपुरे वसेत् ॥ ३० ॥
 यस्तु मत्परमः कालं करोत्येतेषु मानवः।
 स भित्त्वा ब्रह्मसदनं पदमभ्येति शाङ्करम् ॥ ३१ ॥
 नामाष्टशतकं यस्तु श्रावयेच्छिवसन्निधौ।
 तृतीयायामथाष्टम्यां बहुपुत्रो भवेन्नरः ॥ ३२ ॥
 गोदाने श्राद्धकाले वा अहन्यहनि वा पुनः।
 देवार्चनविधौ विद्वान् पठन् ब्रह्माधिगच्छति ॥ ३३ ॥
 एवं वदन्ती सा तत्र ददाहात्मानमात्मना।
 स्वायम्भुवेऽपि काले च दक्षप्राचेतसोऽभवत् ॥ ३४ ॥
 पार्वती चाभवद्देवी शिवदेहार्धधारिणी।
 मेनागर्भसमुत्पन्ना भुक्तिमुक्तिफलप्रदा ॥ ३५ ॥
 अरुन्धती जपन्त्येतत्तदाप्ता योगमुत्तमम्।
 पुरुरवाश्च राजर्षिलोकेषु जयतामगात् ॥ ३६ ॥

ययातिः पुत्रलाभं तु धनलाभं तु भार्गवः।
 तथाऽन्ये देवदैत्याश्च ब्राह्मणाः क्षत्रियास्तथा।
 वैश्याः शूद्राश्च बहवः सिद्धिमीयुर्यथेप्सिताम् ॥ ३७ ॥

यत्रेतल्लिखितं तिष्ठेत् पूज्यते देवसन्निधौ।
 न तत्र शोकदौर्गत्यं कदाचिदपि जायते ॥ ३८ ॥

॥ इति श्रीमत्स्यमहापुराणे त्रयोदशेऽध्याये
 श्री-शक्त्यष्टोत्तरशतदिव्यस्थानीयनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ गायत्रीस्तोत्रम् ॥

॥ गायत्री-ध्यानम् ॥

मुक्ता-विद्रुम-हेम-नील-धवलच्छायैर्मुखैस्त्रीक्षणैः
 युक्तामिन्दु-निबद्ध-रत्न-मकुटां तत्त्वार्थ-वर्णात्मिकाम्।
 गायत्रीं वरदाभयाङ्कुशकशाः शुभ्रं कपालं गदाम्
 शङ्खं चक्रमथारविन्दयुगलं हस्तैर्वहन्तीं भजे ॥

नारद उवाच

भक्तानुकम्पिन् सर्वज्ञ हृदयं पापनाशनम्।
 गायत्र्याः कथितं तस्माद्गायत्र्याः स्तोत्रमीरय ॥ १ ॥
 आदिशक्ते जगन्मातर्भक्तानुग्रहकारिणि।
 सर्वत्र व्यापिकेऽनन्ते श्रीसन्ध्ये ते नमोऽस्तु ते ॥ २ ॥
 त्वमेव सन्ध्या गायत्री सावित्री च सरस्वती।
 ब्रह्माणी वैष्णवी रौद्री रक्तश्वेता सितेतरा ॥ ३ ॥

प्रातर्बाला च मध्याह्ने यौवनस्था भवेत्पुनः ।
 वृद्धा सायं भगवती चिन्त्यते मुनिभिः सदा ॥ ४ ॥
 हंसस्था गरुडारूढा तथा वृषभवाहिनी ।
 ऋग्वेदाध्यायिनी भूमौ दृश्यते या तपस्विभिः ॥ ५ ॥
 यजुर्वेदं पठन्ती च ह्यन्तरिक्षे विराजते ।
 या सामगाऽपि सर्वेषु भ्राम्यमाणा तथा भुवि ॥ ६ ॥
 रुद्रलोकं गता त्वं हि विष्णुलोकनिवासिनी ।
 त्वमेव ब्रह्मणो लोकेऽमर्त्यानुग्रहकारिणी ॥ ७ ॥
 सप्तर्षिप्रीतिजननी माया बहुवरप्रदा ।
 शिवयोः करनेत्रोत्था ह्यश्रुस्वेदसमुद्भवा ॥ ८ ॥
 आनन्दजननी दुर्गा दशधा परिपठ्यते ।
 वरेण्या वरदा चैव वरिष्ठा वरवर्णिनी ॥ ९ ॥
 गरिष्ठा च वराही च वरारोहा च सप्तमी ।
 नीलगङ्गा तथा सन्ध्या सर्वदा भोगमोक्षदा ॥ १० ॥
 भागीरथी मर्त्यलोके पाताले भोगवत्यपि ।
 त्रिलोकवाहिनी देवी स्थानत्रयनिवासिनी ॥ ११ ॥
 भूर्लोकस्था त्वमेवासि धरित्री शोकधारिणी ।
 भुवो लोके वायुशक्तिः स्वर्लोके तेजसां निधिः ॥ १२ ॥
 महर्लोके महासिद्धिर्जनलोकेऽजनेत्यपि ।
 तपस्विनी तपोलोके सत्यलोके तु सत्यवाक् ॥ १३ ॥
 कमला विष्णुलोके च गायत्री ब्रह्मलोकगा ।
 रुद्रलोके स्थिता गौरी हरार्धाङ्गनिवासिनी ॥ १४ ॥

अहमो महतश्चैव प्रकृतिस्त्वं हि गीयसे।
 साम्यावस्थात्मिका त्वं हि शबलब्रह्मरूपिणी ॥ १५ ॥
 ततः परा पराशक्तिः परमा त्वं हि गीयसे।
 इच्छाशक्तिः क्रियाशक्तिर्ज्ञानशक्तिस्त्रिशक्तिदा ॥ १६ ॥
 गङ्गा च यमुना चैव विपाशा च सरस्वती।
 सरयू रेविका सिन्धुर्नर्मदैरावती तथा ॥ १७ ॥
 गोदावरी शतद्रुश्च कावेरी देवलोकगा।
 कौशिकी चन्द्रभागा च वितस्ता च सरस्वती ॥ १८ ॥
 गण्डकी तापिनी तोया गोमती वेत्रवत्यपि।
 इडा च पिङ्गला चैव सुषुम्णा च तृतीयका ॥ १९ ॥
 गान्धारी हस्तजिह्वा च पूषाऽपूषा तथैव च।
 अलम्बुषा कुहूश्चैव शङ्खिनी प्राणवाहिनी ॥ २० ॥
 नाडी च त्वं शरीरस्था गीयसे प्राक्तनैर्बुधैः।
 हृत्पद्मस्था प्राणशक्तिः कण्ठस्था स्वप्ननायिका ॥ २१ ॥
 तालुस्था त्वं सदाधारा बिन्दुस्था बिन्दुमालिनी।
 मूले तु कुण्डलीशक्तिर्व्यापिनी केशमूलगा ॥ २२ ॥
 शिखामध्यासना त्वं हि शिखाग्रे तु मनोन्मनी।
 किमन्यद्बहुनोक्तेन यत्किञ्चिज्जगतीत्रये ॥ २३ ॥
 तत्सर्वं त्वं महादेवि श्रिये सन्ध्ये नमोऽस्तु ते।
 इतीदं कीर्तितं स्तोत्रं सन्ध्यायां बहुपुण्यदम् ॥ २४ ॥
 महापापप्रशमनं महासिद्धिविदायकम्।
 य इदं कीर्तयेत् स्तोत्रं सन्ध्याकाले समाहितः ॥ २५ ॥

अपुत्रः प्राप्नुयात् पुत्रं धनार्थी धनमाप्नुयात्।
सर्वतीर्थतपोदानयज्ञयोगफलं लभेत् ॥ २६ ॥

भोगान् भुक्त्वा चिरं कालमन्ते मोक्षमवाप्नुयात्।
तपस्विभिः कृतं स्तोत्रं स्नानकाले तु यः पठेत् ॥ २७ ॥

यत्र कुत्र जले मग्नः सन्ध्यामज्जनजं फलम्।
लभते नात्र सन्देहः सत्यं सत्यं तु नारद ॥ २८ ॥

शृणुयाद्योऽपि तद्भक्त्या स तु पापात् प्रमुच्यते।
पीयूषसदृशं वाक्यं सन्ध्योक्तं नारदेरितम् ॥ २९ ॥

॥ इति श्री-गायत्री स्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ कनकधारास्तवम् ॥

अङ्गं हरेः पुलकभूषणमाश्रयन्ती
भृङ्गाङ्गनेव मुकुलाभरणं तमालम्।
अङ्गीकृताखिलविभूतिरपाङ्गलीला
माङ्गल्यदास्तु मम मङ्गलदेवतायाः ॥ १ ॥

मुग्धा मुहुर्विदधती वदने मुरारेः
प्रेमत्रपाप्रणिहितानि गतागतानि।
माला दृशोर्मधुकरीव महोत्पले या
सा मे श्रियं दिशतु सागरसम्भवायाः ॥ २ ॥

आमीलिताक्षमधिगम्य मुदा मुकुन्दम्
 आनन्दकन्दमनिमेषमनङ्गतन्त्रम् ।
 आकेकरस्थितकनीनिकपक्ष्मनेत्रम्
 भूत्यै भवेन्मम भुजङ्गशयाङ्गनायाः ॥ ३ ॥

बाह्वन्तरे मधुजितः श्रितकौस्तुभे या
 हारावलीव हरिनीलमयी विभाति ।
 कामप्रदा भगवतोऽपि कटाक्षमाला
 कल्याणमावहतु मे कमलालयायाः ॥ ४ ॥

कालाम्बुदालिललितोरसि कैटभारेः
 धाराधरे स्फुरति या तडिदङ्गनेव ।
 मातुः समस्तजगतां महनीयमूर्तिः
 भद्राणि मे दिशतु भार्गवनन्दनायाः ॥ ५ ॥

प्राप्तं पदं प्रथमतः खलु यत्प्रभावात्
 माङ्गल्यभाजि मधुमाथिनि मन्मथेन ।
 मय्यापतेत्तदिह मन्थरमीक्षणार्धम्
 मन्दालसं च मकरालयकन्यकायाः ॥ ६ ॥

विश्वामरेन्द्रपदवीभ्रमदानदक्षम्
 आनन्दहेतुरधिकं मुरविद्विषोऽपि ।
 ईषन्निषीदतु मयि क्षणमीक्षणार्द्धम्
 इन्दीवरोदरसहोदरमिन्दिरायाः ॥ ७ ॥

इष्टा विशिष्टमतयोऽपि यया दयार्द्र-
 दृष्ट्या त्रिविष्टपपदं सुलभं लभन्ते।
 दृष्टिः प्रहृष्टकमलोदरदीप्तिरिष्टाम्
 पुष्टिं कृषीष्ट मम पुष्करविष्टरायाः ॥ ८ ॥

दद्यादयानुपवनो द्रविणाम्बुधाराम्
 अस्मिन्नकिञ्चनविहङ्गशिशौ विषण्णे।
 दुष्कर्मघर्ममपनीय चिराय दूरम्
 नारायणप्रणयिनीनयनाम्बुवाहः ॥ ९ ॥

गीर्देवतेति गरुडध्वजसुन्दरीति
 शाकम्भरीति शशिशेखरवल्लभेति।
 सृष्टिस्थितिप्रलयकेलिषु संस्थितायै
 तस्यै नमस्त्रिभुवनैकगुरोस्तरुण्यै ॥ १० ॥

श्रुत्यै नमोऽस्तु शुभकर्मफलप्रसूत्यै
 रत्यै नमोऽस्तु रमणीयगुणार्णवायै।
 शक्त्यै नमोऽस्तु शतपत्रनिकेतनायै
 पुष्ट्यै नमोऽस्तु पुरुषोत्तमवल्लभायै ॥ ११ ॥

नमोऽस्तु नालीकनिभाननायै
 नमोऽस्तु दुग्धोदधिजन्मभूम्यै।
 नमोऽस्तु सोमामृतसोदरायै
 नमोऽस्तु नारायणवल्लभायै ॥ १२ ॥

नमोऽस्तु हेमाम्बुजपीठिकायै
 नमोऽस्तु भूमण्डलनायिकायै।
 नमोऽस्तु देवादिदयापरायै
 नमोऽस्तु शार्ङ्गायुधवल्लभायै ॥ १३ ॥

नमोऽस्तु देव्यै भृगुनन्दनायै
 नमोऽस्तु विष्णोरुरसि स्थितायै।
 नमोऽस्तु लक्ष्म्यै कमलालयायै
 नमोऽस्तु दामोदरवल्लभायै ॥ १४ ॥

नमोऽस्तु कान्त्यै कमलेक्षणायै
 नमोऽस्तु भूत्यै भुवनप्रसूत्यै।
 नमोऽस्तु देवादिभिरर्चितायै
 नमोऽस्तु नन्दात्मजवल्लभायै ॥ १५ ॥

सम्पत्कराणि सकलेन्द्रियनन्दनानि
 साम्राज्यदानविभवानि सरोरुहाक्षि।
 त्वद्वन्दनानि दुरिताहरणोद्यतानि
 मामेव मातरनिशं कलयन्तु मान्ये ॥ १६ ॥

यत्कटाक्षसमुपासनाविधिः
 सेवकस्य सकलार्थसम्पदः।
 सन्तनोति वचनाङ्गमानसैः
 त्वां मुरारिहृदयेश्वरीं भजे ॥ १७ ॥

सरसिजनिलये सरोजहस्ते
 धवलतमांशुकगन्धमाल्यशोभे।
 भगवति हरिवल्लभे मनोज्ञे
 त्रिभुवनभूतिकरि प्रसीद मह्यम् ॥ १८ ॥

दिग्घस्तिभिः कनककुम्भमुखावसृष्ट-
 स्वर्वाहिनी विमलचारुजलाप्लुताङ्गीम्।
 प्रातर्नमामि जगतां जननीमशेष-
 लोकाधिनाथगृहिणीम् अमृताब्धिपुत्रीम् ॥ १९ ॥

कमले कमलाक्षवल्लभे त्वं
 करुणापूरतरङ्गितैरपाङ्गैः ।
 अवलोकय मामकिञ्चनानां
 प्रथमं पात्रमकृत्रिमं दयायाः ॥ २० ॥

स्तुवन्ति ये स्तुतिभिरमीभिरन्वहम्
 त्रयीमयीं त्रिभुवनमातरं रमाम्।
 गुणाधिका गुरुतरभाग्यभागिनो
 भवन्ति ते भुवि बुधभाविताशयाः ॥ २१ ॥

देवि प्रसीद जगदीश्वरि लोकमातः
 कल्याणगात्रि कमलेक्षणजीवनाथे।
 दारिद्र्यभीतिहृदयं शरणागतं माम्
 आलोकय प्रतिदिनं सदयैरपाङ्गैः ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य

श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ

श्री-कनकधारास्तवं सम्पूर्णम् ॥

॥ महालक्ष्म्यष्टकम् ॥

इन्द्र उवाच

नमस्तेऽस्तु महामाये श्रीपीठे सुरपूजिते।

शङ्खचक्रगदाहस्ते महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥

नमस्ते गरुडारूढे कोलासुरभयङ्करि।

सर्वपापहरे देवि महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥ २ ॥

सर्वज्ञे सर्ववरदे सर्वदुष्टभयङ्करि।

सर्वदुःखहरे देवि महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥ ३ ॥

सिद्धिबुद्धिप्रदे देवि भुक्तिमुक्तिप्रदायिनि।

मन्त्रमूर्ते सदा देवि महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥ ४ ॥

आद्यन्तरहिते देवि आद्यशक्तिमहेश्वरि।

योगजे योगसम्भूते महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥ ५ ॥

स्थूलसूक्ष्ममहारौद्रे महाशक्ति महोदरे।

महापापहरे देवि महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥ ६ ॥

पद्मासनस्थिते देवि परब्रह्मस्वरूपिणि।

परमेशि जगन्मातर्महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥ ७ ॥

श्वेताम्बरधरे देवि नानालङ्कारभूषिते।

जगत्स्थिते जगन्मातर्महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥ ८ ॥

महालक्ष्म्यष्टकं स्तोत्रं यः पठेद्भक्तिमान्नरः।

सर्वसिद्धिमवाप्नोति राज्यं प्राप्नोति सर्वदा ॥

एककाले पठेन्नित्यं महापापविनाशनम्।
 द्विकालं यः पठेन्नित्यं धनधान्यसमन्वितः ॥
 त्रिकालं यः पठेन्नित्यं महाशत्रुविनाशनम्।
 महालक्ष्मीर्भवेन्नित्यं प्रसन्ना वरदा शुभा ॥
 ॥ इति श्रीमद्पद्मपुराणे श्री-महालक्ष्म्यष्टकं सम्पूर्णम् ॥

॥ लक्ष्मीस्तोत्रम् विष्णुपुराणान्तर्गतम् ॥

श्री-पराशर उवाच

सिंहासनगतः शक्रः सम्प्राप्य त्रिदिवं पुनः।
 देवराज्ये स्थितो देवीं तुष्टावाञ्जकरां ततः ॥ १ ॥

इन्द्र उवाच

नमस्ये सर्वलोकानां जननीमञ्जसम्भवाम्।
 श्रियमुन्निद्रपद्माक्षीं विष्णुवक्षःस्थलस्थिताम् ॥ २ ॥

पद्मालयां पद्मकरां पद्मपत्रनिभेक्षणाम्।
 वन्दे पद्ममुखीं देवीं पद्मनाभप्रियामहम् ॥ ३ ॥

त्वं सिद्धिस्त्वं स्वधा स्वाहा सुधा त्वं लोकपावनी।
 सन्ध्या रात्रिः प्रभा भूतिर्मेधा श्रद्धा सरस्वती ॥ ४ ॥

यज्ञविद्या महाविद्या गुह्यविद्या च शोभने।
 आत्मविद्या च देवि त्वं विमुक्तिफलदायिनी ॥ ५ ॥

आन्वीक्षिकी त्रयी वार्ता दण्डनीतिस्त्वमेव च।
 सौम्यासौम्यैर्जगद्रूपैस्त्वयैतद्देवि पूरितम् ॥ ६ ॥

का त्वन्या त्वामृते देवि सर्वयज्ञमयं वपुः।
 अध्यास्ते देवदेवस्य योगचिन्त्यं गदाभृतः ॥ ७ ॥
 त्वया देवि परित्यक्तं सकलं भुवनत्रयम्।
 विनष्टप्रायमभवत्त्वयेदानीं समेधितम् ॥ ८ ॥
 दाराः पुत्रास्तथाऽऽगारसुहृद्धान्यधनादिकम्।
 भवत्येतन्महाभागे नित्यं त्वद्वीक्षणान्नृणाम् ॥ ९ ॥
 शरीरारोग्यमैश्वर्यमरिपक्षक्षयः सुखम्।
 देवि त्वद्विष्टिदृष्टानां पुरुषाणां न दुर्लभम् ॥ १० ॥
 त्वं माता सर्वलोकानां देवदेवो हरिः पिता।
 त्वयैतद्विष्णुना चाम्ब जगद्भासं चराचरम् ॥ ११ ॥
 मा नः कोशस्तथा गोष्ठं मा गृहं मा परिच्छदम्।
 मा शरीरं कलत्रं च त्यजेथाः सर्वपावनि ॥ १२ ॥
 मा पुत्रान्मा सुहृद्वर्गं मा पशून्मा विभूषणम्।
 त्यजेथा मम देवस्य विष्णोर्वक्षःस्थलालये ॥ १३ ॥
 सत्त्वेन सत्यशौचाभ्यां तथा शीलादिभिर्गुणैः।
 त्यज्यन्ते ते नराः सद्यः सन्त्यक्ता ये त्वयाऽमले ॥ १४ ॥
 त्वया विलोकिताः सद्यः शीलाद्यैरखिलैर्गुणैः।
 कुलैश्वर्यैश्च युज्यन्ते पुरुषा निर्गुणा अपि ॥ १५ ॥
 स श्लाघ्यः स गुणी धन्यः स कुलीनः स बुद्धिमान्।
 स शूरः स च विक्रान्तो यस्त्वया देवि वीक्षितः ॥ १६ ॥
 सद्यो वैगुण्यमायान्ति शीलाद्याः सकला गुणाः।
 पराङ्मुखी जगद्धात्री यस्य त्वं विष्णुवल्लभे ॥ १७ ॥

न ते वर्णयितुं शक्ता गुणाञ्जिह्वाऽपि वेधसः।
प्रसीद देवि पद्माक्षि माऽस्मांस्त्याक्षीः कदाचन ॥ १८ ॥

श्री-पराशर उवाच

एवं श्रीः संस्तुता सम्यक् प्राह हृष्टा शतक्रतुम्।
शृण्वतां सर्वदेवानां सर्वभूतस्थिता द्विज ॥ १९ ॥

श्रीरुवाच

परितुष्टाऽस्मि देवेश स्तोत्रेणानेन ते हरे।
वरं वृणीष्व यस्त्विष्टो वरदाऽहं तवाऽऽगता ॥ २० ॥

इन्द्र उवाच

वरदा यदि मे देवि वराहो यदि वाऽप्यहम्।
त्रैलोक्यं न त्वया त्याज्यमेष मेऽस्तु वरः परः ॥ २१ ॥
स्तोत्रेण यस्तथैतेन त्वां स्तोष्यत्यब्धिसम्भवे।
स त्वया न परित्याज्यो द्वितीयोऽस्तु वरो मम ॥ २२ ॥

श्रीरुवाच

त्रैलोक्यं त्रिदशश्रेष्ठ न सन्त्यक्ष्यामि वासव।
दत्तो वरो मयाऽयं ते स्तोत्राराधनतुष्टया ॥ २३ ॥
यश्च सायं तथा प्रातः स्तोत्रेणानेन मानवः।
मां स्तोष्यति न तस्याहं भविष्यामि पराङ्मुखी ॥ २४ ॥
॥ इति श्री-विष्णुपुराणे श्री-लक्ष्मीस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ सीताष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम् ॥

॥ ध्यानम् ॥

वामाङ्गे रघुनायकस्य रुचिरे या संस्थिता शोभना
 या विप्राधिपयानरम्यनयना या विप्रपालानना ।
 विद्युत्पुञ्जविराजमानवसना भक्तार्तिसङ्घण्डना
 श्रीमद्राघवपादपद्मयुगलन्यस्तेक्षणा साऽवतु ॥

॥ स्तोत्रम् ॥

श्रीसीता जानकी देवी वैदेही राघवप्रिया ।
 रमाऽवनिसुता रामा राक्षसान्तप्रकारिणी ॥ १ ॥
 रत्नगुप्ता मातुलुङ्गी मैथिली भक्ततोषदा ।
 पद्माक्षजा कञ्जनेत्रा स्मितास्या नूपुरस्वना ॥ २ ॥
 वैकुण्ठनिलया मा श्रीमुक्तिदा कामपूरणी ।
 नृपात्मजा हेमवर्णा मृदुलाङ्गी सुभाषिणी ॥ ३ ॥
 कुशाम्बिका दिव्यदा च लवमाता मनोहरा ।
 हनुमद्वन्दितपदा मुग्धा केयूरधारिणी ॥ ४ ॥
 अशोकवनमध्यस्था रावणादिकमोहिनी ।
 विमानसंस्थिता सुभ्रूः सुकेशी रशनान्विता ॥ ५ ॥
 रजोरूपा सत्त्वरूपा तामसी वह्निवासिनी ।
 हेममृगासक्तचित्ता वाल्मीक्याश्रमवासिनी ॥ ६ ॥
 पतिव्रता महामाया पीतकौशेयवासिनी ।
 मृगनेत्रा च बिम्बोष्ठी धनुर्विद्याविशारदा ॥ ७ ॥

सौम्यरूपा दशरथस्तुषा चामरवीजिता।

सुमेधादुहिता दिव्यरूपा त्रैलोक्यपालिनी ॥ ८ ॥

अन्नपूर्णा महालक्ष्मीर्धीर्लज्जा च सरस्वती।

शान्तिः पुष्टिः क्षमा गौरी प्रभाऽयोध्यानिवासिनी ॥ ९ ॥

वसन्तशीतला गौरी स्नानसन्तुष्टमानसा।

रमानामभद्रसंस्था हेमकुम्भपयोधरा ॥ १० ॥

सुरार्चिता धृतिः कान्तिः स्मृतिर्मेधा विभावरी।

लघूदरा वरारोहा हेमकङ्कणमण्डिता ॥ ११ ॥

द्विजपत्न्यर्पितनिजभूषा राघवतोषिणी।

श्रीरामसेवानिरता रत्नताटङ्कधारिणी ॥ १२ ॥

रामवामाङ्गसंस्था च रामचन्द्रैकरञ्जनी।

सरयूजलसङ्कीडाकारिणी राममोहिनी ॥ १३ ॥

सुवर्णतुलिता पुण्या पुण्यकीर्तिः कलावती।

कलकण्ठा कम्बुकण्ठा रम्भोरुर्गजगामिनी ॥ १४ ॥

रामार्पितमना रामवन्दिता रामवल्लभा।

श्रीरामपदचिह्नाङ्गा रामरामेतिभाषिणी ॥ १५ ॥

रामपर्यङ्कशयना रामाङ्घ्रिक्षालिनी वरा।

कामधेन्वन्नसन्तुष्टा मातुलुङ्गकरे धृता ॥ १६ ॥

दिव्यचन्दनसंस्था श्रीमूलकासुरमर्दिनी।

एवमष्टोत्तरशतं सीतानाम्नां सुपुण्यदम् ॥ १७ ॥

॥ फलश्रुतिः ॥

ये पठन्ति नरा भूम्यां ते धन्याः स्वर्गगामिनः ।
 अष्टोत्तरशतं नाम्नां सीतायाः स्तोत्रमुत्तमम् ॥ १८ ॥
 जपनीयं प्रयत्नेन सर्वदा भक्तिपूर्वकम् ।
 सन्ति स्तोत्राण्यनेकानि पुण्यदानि महान्ति च ॥ १९ ॥
 नानेन सदृशानीह तानि सर्वाणि भूसुर ।
 स्तोत्राणामुत्तमं चेदं भुक्तिमुक्तिप्रदं नृणाम् ॥ २० ॥
 एवं सुतीक्ष्ण ते प्रोक्तमष्टोत्तरशतं शुभम् ।
 सीतानाम्नां पुण्यदं च श्रवणान्मङ्गलप्रदम् ॥ २१ ॥
 नरैः प्रातः समुत्थाय पठितव्यं प्रयत्नतः ।
 सीतापूजनकालेऽपि सर्ववाञ्छितदायकम् ॥ २२ ॥
 ॥ इति श्री-आनन्दरामायणे श्रीसीताष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ लक्ष्म्यष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम् ॥

॥ ध्यानम् ॥

वन्दे पद्मकरां प्रसन्नवदनां सौभाग्यदां भाग्यदाम्
 हस्ताभ्यामभयप्रदां मणिगणैर्नानाविधैर्भूषिताम् ।
 भक्ताभीष्टफलप्रदां हरिहरब्रह्मादिभिः सेविताम्
 पार्श्वे पङ्कजशङ्खपद्मनिधिभिर्युक्तां सदा शक्तिभिः ॥
 सरसिजनिलये सरोजहस्ते धवलतमांशुकगन्धमाल्यशोभे ।
 भगवति हरिवल्लभे मनोज्ञे त्रिभुवनभूतिकरि प्रसीद मह्यम् ॥

॥ स्तोत्रम् ॥

प्रकृतिं विकृतिं विद्यां सर्वभूतहितप्रदाम्।
श्रद्धां विभूतिं सुरभिं नमामि परमात्मिकाम् ॥ १ ॥

वाचं पद्मालयां पद्मां शुचिं स्वाहां स्वधां सुधाम्।
धन्यां हिरण्मयीं लक्ष्मीं नित्यपुष्टां विभावरीम् ॥ २ ॥

अदितिं च दितिं दीप्तां वसुधां वसुधारिणीम्।
नमामि कमलां कान्तां कामां क्षीरोदसम्भवाम् ॥ ३ ॥

अनुग्रहपदां बुद्धिमनघां हरिवल्लभाम्।
अशोकाममृतां दीप्तां लोकशोकविनाशिनीम् ॥ ४ ॥

नमामि धर्मनिलयां करुणां लोकमातरम्।
पद्मप्रियां पद्महस्तां पद्माक्षीं पद्मसुन्दरीम् ॥ ५ ॥

पद्मोद्भवां पद्ममुखीं पद्मनाभप्रियां रमाम्।
पद्ममालाधरां देवीं पद्मिनीं पद्मगन्धिनीम् ॥ ६ ॥

पुण्यगन्धां सुप्रसन्नां प्रसादाभिमुखीं प्रभाम्।
नमामि चन्द्रवदनां चन्द्रां चन्द्रसहोदरीम् ॥ ७ ॥

चतुर्भुजां चन्द्ररूपामिन्दिरामिन्दुशीतलाम्।
आह्लादजननीं पुष्टिं शिवां शिवकरीं सतीम् ॥ ८ ॥

विमलां विश्वजननीं तुष्टिं दारिद्र्यनाशिनीम्।
प्रीतिपुष्करिणीं शान्तां शुक्लमाल्याम्बरां श्रियम् ॥ ९ ॥

भास्करीं बिल्वनिलयां वरारोहां यशस्विनीम्।
वसुन्धरामुदाराङ्गां हरिणीं हेममालिनीम् ॥ १० ॥

धनधान्यकरीं सिद्धिं स्त्रैणसौम्यां शुभप्रदाम्।
 नृपवेश्मगतानन्दां वरलक्ष्मीं वसुप्रदाम्॥ ११ ॥
 शुभां हिरण्यप्राकारां समुद्रतनयां जयाम्।
 नमामि मङ्गलां देवीं विष्णुवक्षःस्थलस्थिताम्॥ १२ ॥
 विष्णुपत्नीं प्रसन्नाक्षीं नारायणसमाश्रिताम्।
 दारिद्र्यध्वंसिनीं देवीं सर्वोपद्रवहारिणीम्॥ १३ ॥
 नवदुर्गां महाकालीं ब्रह्मविष्णुशिवात्मिकाम्।
 त्रिकालज्ञानसम्पन्नां नमामि भुवनेश्वरीम्॥ १४ ॥
 लक्ष्मीं क्षीरसमुद्रराजतनयां श्रीरङ्गधामेश्वरीम्
 दासीभूतसमस्तदेववनितां लोकैकदीपाङ्कुराम्।
 श्रीमन्मन्दकटाक्षलब्धविभवब्रह्मेन्द्रगङ्गाधराम्
 त्वां त्रैलोक्यकुटुम्बिनीं सरसिजां वन्दे मुकुन्दप्रियाम्॥ १५ ॥
 मातर्नमामि कमले कमलायताक्षि
 श्रीविष्णुहृत्कमलवासिनि विश्वमातः।
 क्षीरोदजे कमलकोमलगर्भगौरि
 लक्ष्मि प्रसीद सततं नमतां शरण्ये॥ १६ ॥

॥ फलश्रुतिः ॥

त्रिकालं यो जपेद्विद्वान् षण्मासं विजितेन्द्रियः।
 दारिद्र्यध्वंसनं कृत्वा सर्वमाप्नोत्ययत्नतः॥ १७ ॥
 देवीनामसहस्रेषु पुण्यमष्टोत्तरं शतम्।
 येन श्रियमवाप्नोति कोटिजन्मदरिद्रितः॥ १८ ॥

भृगुवारे शतं धीमान् पठेद्वत्सरमात्रकम्।
 अष्टैश्वर्यमवाप्नोति कुबेर इव भूतले ॥ १९ ॥
 दारिद्र्यमोचनं नाम स्तोत्रमम्बापरं शतम्।
 येन श्रियमवाप्नोति कोटिजन्मदरिद्रितः ॥ २० ॥
 भुक्त्वा तु विपुलान् भोगानस्याः सायुज्यमाप्नुयात्।
 प्रातःकाले पठेन्नित्यं सर्वदुःखोपशान्तये।
 पठंस्तु चिन्तयेद्देवीं सर्वाभरणभूषिताम् ॥ २१ ॥
 ॥ इति श्री-लक्ष्म्यष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ गोदाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम् ॥

॥ ध्यानम् ॥

शतमखमणि नीला चारुकल्हारहस्ता
 स्तनभरनमिताङ्गी सान्द्रवात्सल्यसिन्धुः।
 अलकविनिहिताभिः स्रग्भिराकृष्टनाथा
 विलसतु हृदि गोदा विष्णुचित्तात्मजा नः ॥

॥ स्तोत्रम् ॥

श्रीरङ्गनायकी गोदा विष्णुचित्तात्मजा सती।
 गोपीवेषधरा देवी भूसुता भोगशालिनी ॥ १ ॥
 तुलसीकाननोद्भूता श्रीधन्विपुरवासिनी।
 भट्टनाथप्रियकरी श्रीकृष्णहितभोगिनी ॥ २ ॥
 आमुक्तमाल्यदा बाला रङ्गनाथप्रिया परा।
 विश्वम्भरा कलालापा यतिराजसहोदरी ॥ ३ ॥

कृष्णानुरक्ता सुभगा सुलभश्रीः सलक्षणा ।
 लक्ष्मीप्रियसखी श्यामा दयाञ्चितदृगञ्चला ॥ ४ ॥
 फल्गुन्याविर्भवा रम्या धनुर्मासकृतव्रता ।
 चम्पकाशोक-पुन्नाग-मालती-विलसत्-कचा ॥ ५ ॥
 आकारत्रयसम्पन्ना नारायणपदाश्रिता ।
 श्रीमदष्टाक्षरीमन्त्र-राजस्थित-मनोरथा ॥ ६ ॥
 मोक्षप्रदाननिपुणा मनुरत्नाधिदेवता ।
 ब्रह्मण्या लोकजननी लीलामानुषरूपिणी ॥ ७ ॥
 ब्रह्मज्ञानप्रदा माया सच्चिदानन्दविग्रहा ।
 महापतिव्रता विष्णुगुणकीर्तनलोलुपा ॥ ८ ॥
 प्रपन्नार्तिहरा नित्या वेदसौधविहारिणी ।
 श्रीरङ्गनाथमाणिक्यमञ्जरी मञ्जुभाषिणी ॥ ९ ॥
 पद्मप्रिया पद्महस्ता वेदान्तद्वयबोधिनी ।
 सुप्रसन्ना भगवती श्रीजनार्दनदीपिका ॥ १० ॥
 सुगन्धवयवा चारुरङ्गमङ्गलदीपिका ।
 ध्वजवज्राङ्कुशाब्जाङ्क-मृदुपाद-लताञ्चिता ॥ ११ ॥
 तारकाकारनखरा प्रवालमृदुलाङ्गुली ।
 कूर्मीपमेय-पादोर्ध्वभागा शोभनपार्श्विका ॥ १२ ॥
 वेदार्थभावतत्त्वज्ञा लोकाराध्याङ्घ्रिपङ्कजा ।
 आनन्दबुद्बुदाकार-सुगुल्फा परमाऽणुका ॥ १३ ॥
 तेजःश्रियोज्ज्वलधृतपादाङ्गुलि-सुभूषिता ।
 मीनकेतन-तूणीर-चारुजङ्घा-विराजिता ॥ १४ ॥

ककुद्वज्जानुयुग्माढ्या स्वर्णरम्भाभसविथका ।
 विशालजघना पीनसुश्रोणी मणिमेखला ॥ १५ ॥
 आनन्दसागरावर्त-गम्भीराम्भोज-नाभिका ।
 भास्वद्वलित्रिका चारुजगत्पूर्ण-महोदरी ॥ १६ ॥
 नववल्लीरोमराजी सुधाकुम्भायितस्तनी ।
 कल्पमालानिभभुजा चन्द्रखण्ड-नखाञ्चिता ॥ १७ ॥
 सुप्रवाशाङ्गुलीन्यस्तमहारत्नाङ्गुलीयका ।
 नवारुणप्रवालाभ-पाणिदेश-समञ्चिता ॥ १८ ॥
 कम्बुकण्ठी सुचुबुका बिम्बोष्ठी कुन्ददन्तयुक् ।
 कारुण्यरस-निष्यन्द-नेत्रद्वय-सुशोभिता ॥ १९ ॥
 मुक्ताशुचिस्मिता चारुचाम्पेयनिभनासिका ।
 दर्पणाकार-विपुल-कपोल-द्वितयाञ्चिता ॥ २० ॥
 अनन्तार्क-प्रकाशोद्यन्मणि-ताटङ्क-शोभिता ।
 कोटिसूर्याग्निसङ्काश-नानाभूषण-भूषिता ॥ २१ ॥
 सुगन्धवदना सुभ्रू अर्धचन्द्रललाटिका ।
 पूर्णचन्द्रानना नीलकुटिलालकशोभिता ॥ २२ ॥
 सौन्दर्यसीमा विलसत्-कस्तूरी-तिलकोज्ज्वला ।
 धगद्ध-गायमानोद्यन्मणि-सीमन्त-भूषणा ॥ २३ ॥
 जाज्वल्यमान-सद्रत्न-दिव्यचूडावतंसका ।
 सूर्यार्धचन्द्र-विलसत्-भूषणाञ्चित-वेणिका ॥ २४ ॥
 अत्यर्कानल-तेजोधिमणि-कञ्चुकधारिणी ।
 सद्रत्नाञ्चितविद्योत-विद्युत्कुञ्जाभ-शाटिका ॥ २५ ॥

नानामणिगणाकीर्ण-हेमाङ्गदसुभूषिता ।

कुङ्कुमागरु-कस्तूरी-दिव्यचन्दन-चर्चिता ॥ २६ ॥

स्वोचितौज्ज्वल्य-विविध-विचित्र-मणि-हारिणी।

असङ्ख्य-सुखस्पर्श-सर्वातिशय-भूषणा ॥ २७ ॥

मल्लिका-पारिजातादि दिव्यपुष्प-स्रगञ्चिता।

श्रीरङ्गनिलया पूज्या दिव्यदेशसुशोभिता ॥ २८ ॥

॥ इति श्री-गोदाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ सरस्वतीस्तोत्रम् अगस्त्यमुनि प्रोक्तम् ॥

या कुन्देन्दुतुषारहारधवला या शुभ्रवस्त्रावृता
 या वीणावरदण्डमण्डितकरा या श्वेतपद्मासना।
 या ब्रह्माच्युतशङ्करप्रभृतिभिर्देवैः सदा पूजिता
 सा मां पातु सरस्वती भगवती निःशेषजाड्यापहा ॥ १ ॥

दोर्भिर्युक्ता चतुर्भिः स्फटिकमणिनिभैरक्षमालां दधाना
 हस्तेनैकेन पद्मं सितमपि च शुकं पुस्तकं चापरेण।
 भासा कुन्देन्दुशङ्खस्फटिकमणिनिभा भासमानाऽसमाना
 सा मे वाग्देवतेयं निवसतु वदने सर्वदा सुप्रसन्ना ॥ २ ॥

सुरासुरसेवितपादपङ्कजा
 करे विराजत्कमनीयपुस्तका।
 विरिञ्चिपत्नी कमलासनस्थिता
 सरस्वती नृत्यतु वाचि मे सदा ॥ ३ ॥

सरस्वती सरसिजकेसरप्रभा
 तपस्विनी सितकमलासनप्रिया।
 घनस्तनी कमलविलोललोचना
 मनस्विनी भवतु वरप्रसादिनी ॥ ४ ॥

सरस्वति नमस्तुभ्यं वरदे कामरूपिणि।
 विद्यारम्भं करिष्यामि सिद्धिर्भवतु मे सदा ॥ ५ ॥

सरस्वति नमस्तुभ्यं सर्वदेवि नमो नमः।
 शान्तरूपे शशिधरे सर्वयोगे नमो नमः ॥ ६ ॥

नित्यानन्दे निराधारे निष्कलायै नमो नमः ।
 विद्याधरे विशालाक्षि शुद्धज्ञाने नमो नमः ॥ ७ ॥
 शुद्धस्फटिकरूपायै सूक्ष्मरूपे नमो नमः ।
 शब्दब्रह्मि चतुर्हस्ते सर्वसिद्ध्यै नमो नमः ॥ ८ ॥
 मुक्तालङ्कृत-सर्वाङ्गै मूलाधारे नमो नमः ।
 मूलमन्त्रस्वरूपायै मूलशक्त्यै नमो नमः ॥ ९ ॥
 मनो मणिमहायोगे वागीश्वरि नमो नमः ।
 वाग्भ्यै वरदहस्तायै वरदायै नमो नमः ॥ १० ॥
 वेदायै वेदरूपायै वेदान्तायै नमो नमः ।
 गुणदोषविवर्जिन्यै गुणदीप्त्यै नमो नमः ॥ ११ ॥
 सर्वज्ञाने सदानन्दे सर्वरूपे नमो नमः ।
 सम्पन्नायै कुमार्यै च सर्वज्ञे ते नमो नमः ॥ १२ ॥
 योगानार्य उमादेव्यै योगानन्दे नमो नमः ।
 दिव्यज्ञान त्रिनेत्रायै दिव्यमूर्त्यै नमो नमः ॥ १३ ॥
 अर्धचन्द्रजटाधारि चन्द्रबिम्बे नमो नमः ।
 चन्द्रादित्यजटाधारि चन्द्रबिम्बे नमो नमः ॥ १४ ॥
 अणुरूपे महारूपे विश्वरूपे नमो नमः ।
 अणिमाद्यष्टसिद्धायै आनन्दायै नमो नमः ॥ १५ ॥
 ज्ञान-विज्ञान-रूपायै ज्ञानमूर्ते नमो नमः ।
 नानाशास्त्र-स्वरूपायै नानारूपे नमो नमः ॥ १६ ॥
 पद्मदा पद्मवंशा च पद्मरूपे नमो नमः ।
 परमेष्ठ्यै परामूर्त्यै नमस्ते पापनाशिनि ॥ १७ ॥

महादेव्यै महाकाल्यै महालक्ष्म्यै नमो नमः ।

ब्रह्मविष्णुशिवायै च ब्रह्मनार्यै नमो नमः ॥ १८ ॥

कमलाकरपुष्पा च कामरूपे नमो नमः ।

कपालि कर्मदीप्तायै कर्मदायै नमो नमः ॥ १९ ॥

सायं प्रातः पठेन्नित्यं षण्मासात् सिद्धिरुच्यते ।

चोरव्याघ्रभयं नास्ति पठतां शृण्वतामपि ॥ २० ॥

इत्थं सरस्वतीस्तोत्रम् अगस्त्यमुनिवाचकम् ।

सर्वसिद्धिकरं नृणां सर्वपापप्रणाशनम् ॥ २१ ॥

॥ इति श्री-अगस्त्यमुनि-प्रोक्तं श्री-सरस्वतीस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ सिद्धसरस्वतीस्तोत्रं श्रीमद्-ब्रह्मविरचितम् ॥

॥ न्यासः ॥

ॐ अस्य श्रीसरस्वतीस्तोत्रमन्त्रस्य ।

ब्रह्मा ऋषिः । गायत्री छन्दः । श्रीसरस्वती देवता ।

धर्मार्थकाममोक्षार्थे जपे विनियोगः ।

॥ स्तोत्रम् ॥

आरूढा श्वेतहंसे भ्रमति च गगने दक्षिणे चाक्षसूत्रम् ।

वामे हस्ते च दिव्याम्बरकनकमयं पुस्तकं ज्ञानगम्या ।

सा वीणां वादयन्ती स्वकरकरजपैः शास्त्रविज्ञानशब्दैः

क्रीडन्ती दिव्यरूपा करकमलधरा भारती सुप्रसन्ना ॥ १ ॥

श्वेतपद्मासना देवी श्वेतगन्धानुलेपना।
 अर्चिता मुनिभिः सर्वैर्ऋषिभिः स्तूयते सदा।
 एवं ध्यात्वा सदा देवीं वाञ्छितं लभते नरः ॥ २ ॥

शुक्लां ब्रह्मविचारसारपरमामाद्यां जगद्धापिनीम्
 वीणापुस्तकधारिणीमभयदां जाड्यान्धकारापहाम्।
 हस्ते स्फटिकमालिकां विदधतीं पद्मासने संस्थितां
 वन्दे तां परमेश्वरीं भगवतीं बुद्धिप्रदां शारदाम् ॥ ३ ॥

या कुन्देन्दुतुषारहारधवला या शुभ्रवस्त्रावृता
 या वीणावरदण्डमण्डितकरा या श्वेतपद्मासना।
 या ब्रह्माच्युतशङ्करप्रभृतिभिर्देवैः सदा वन्दिता
 सा मां पातु सरस्वती भगवती निःशेषजाड्यापहा ॥ ४ ॥

हीं हौं ह्रद्यैकबीजे शशिरुचिकमले कल्पविस्पष्टशोभे
 भव्ये भव्यानुकूले कुमतिवनदवे विश्ववन्द्याङ्घ्रिपद्मे।
 पद्मे पद्मोपविष्टे प्रणजनमनोमोदसम्पादयित्रि
 प्रोत्फुल्लज्ञानकूटे हरिनिजदयिते देवि संहारसारे ॥ ५ ॥

ऐं ऐं ऐं दृष्टमन्त्रे कमलभवमुखाम्भोजभूतस्वरूपे
 रूपारूपप्रकाशे सकलगुणमये निर्गुणे निर्विकारे।
 न स्थूले नैव सूक्ष्मेऽप्यविदितविभवे नापि विज्ञानतत्त्वे
 विश्वे विश्वान्तरात्मे सुरवरनमिते निष्कले नित्यशुद्धे ॥ ६ ॥

हीं हीं हीं जाप्यतुष्टे हिमरुचिमुकुटे वल्लकीव्यग्रहस्ते
 मातर्मातर्नमस्ते दह दह जडतां देहि बुद्धिं प्रशस्ताम्।
 विद्ये वेदान्तवेद्ये परिणतपठिते मोक्षदे मुक्तिमार्गे
 मार्गातीतस्वरूपे भव मम वरदा शारदे शुभ्रहारे ॥ ७ ॥

धीं धीं धीं धारणाख्ये धृतिमतिनतिभिर्नामभिः कीर्तनीये
 नित्येऽनित्ये निमित्ते मुनिगणनमिते नूतने वै पुराणे।
 पुण्ये पुण्यप्रवाहे हरिहरनमिते नित्यशुद्धे सुवर्णे
 मातर्मात्रार्थतत्त्वे मतिमति मतिदे माधवप्रीतिमोदे ॥ ८ ॥

हूं हूं हूं स्वरूपे दह दह दुरितं पुस्तकव्यग्रहस्ते
 सन्तुष्टाकारचित्ते स्मितमुखि सुभगे जृम्भिणि स्तम्भविद्ये।
 मोहे मुग्धप्रवाहे कुरु मम विमतिध्वान्तविध्वंसमीडे
 गीर्गौर्वाग्भारति त्वं कविवररसनासिद्धिदे सिद्धिसाध्ये ॥ ९ ॥

स्तौमि त्वां त्वां च वन्दे मम खलु रसनां नो कदाचित् त्यजेथा
 मा मे बुद्धिर्विरुद्धा भवतु न च मनो देवि मे यातु पापम्।
 मा मे दुःखं कदाचित् क्वचिदपि विषयेऽप्यस्तु मे नाकुलत्वम्
 शास्त्रे वादे कवित्वे प्रसरतु मम धीर्माऽस्तु कुण्ठा कदाऽपि ॥ १० ॥

इत्येतैः श्लोकमुख्यैः प्रतिदिनमुषसि स्तौति यो भक्तिनम्रो
 वाणी वाचस्पतेरप्यविदितविभवो वाक्पटुर्मृष्टकण्ठः।
 स्यादिष्टाद्यर्थलाभैः सुतमिव सततं पातितं सा च देवी
 सौभाग्यं तस्य लोके प्रभवति कविता विघ्नमस्तं प्रयाति ॥ ११ ॥

निर्विघ्नं तस्य विद्या प्रभवति सततं चाश्रुतग्रन्थबोधः

कीर्तिस्त्रैलोक्यमध्ये निवसति वदने शारदा तस्य साक्षात्।

दीर्घायुर्लोकपूज्यः सकलगुणनिधिः सन्ततं राजमान्यो -

वाग्देव्याः सम्प्रसादात् त्रिजगति विजयी जायते सत्सभासु ॥ १२ ॥

ब्रह्मचारी व्रती मौनी त्रयोदश्यां निरामिषः।

सारस्वतो जनः पाठात् सकृदिष्टार्थलाभवान् ॥ १३ ॥

पक्षद्वये त्रयोदश्याम् एकविंशतिसङ्ख्यायां।

अविच्छिन्नः पठेद्धीमान् ध्यात्वा देवीं सरस्वतीम् ॥ १४ ॥

सर्वपापविनिर्मुक्तः सुभगो लोकविश्रुतः।

वाञ्छितं फलमाप्नोति लोकेऽस्मिन्नात्र संशयः ॥ १५ ॥

ब्रह्मणेति स्वयं प्रोक्तं सरस्वत्याः स्तवं शुभम्।

प्रयत्नेन पठेन्नित्यं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥ १६ ॥

॥ इति श्रीमद्ब्रह्मणा विरचितं श्री-सिद्धसरस्वतीस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ शारदाभुजङ्गप्रयाताष्टकम् ॥

सुवक्षोजकुम्भां सुधापूर्णकुम्भाम्

प्रसादावलम्बां प्रपुण्यावलम्बाम्।

सदास्येन्दुबिम्बां सदानोष्ठबिम्बाम्

भजे शारदाम्बामजस्रं मदम्बाम् ॥ १ ॥

कटाक्षे दयार्द्रो करे ज्ञानमुद्राम्
 कलाभिर्विनिद्रां कलापैः सुभद्राम्।
 पुरस्त्रीं विनिद्रां पुरस्तुङ्गभद्राम्
 भजे शारदाम्बामजस्रं मदम्बाम्॥ २ ॥

ललामाङ्कफालां लसद्गानलोलाम्
 स्वभक्तैकपालां यशःश्रीकपोलाम्।
 करे त्वक्षमालां कनत्प्रत्नलोलाम्
 भजे शारदाम्बामजस्रं मदम्बाम्॥ ३ ॥

सुसीमन्तवेणीं दृशा निर्जितैणीम्
 रमत्कीरवाणीं नमद्वज्रपाणीम्।
 सुधामन्थरास्यां मुदा चिन्त्यवेणीम्
 भजे शारदाम्बामजस्रं मदम्बाम्॥ ४ ॥

सुशान्तां सुदेहां दृगन्ते कचान्ताम्
 लसत्सल्लताङ्गीमनन्तामचिन्त्याम्।
 स्मरेत्तापसैः सङ्गपूर्वस्थितां ताम्
 भजे शारदाम्बामजस्रं मदम्बाम्॥ ५ ॥

कुरङ्गे तुरङ्गे मृगेन्द्रे खगेन्द्रे
 मराले मदेभे महोक्षेऽधिरूढाम्।
 महत्यां नवम्यां सदा सामरूपाम्
 भजे शारदाम्बामजस्रं मदम्बाम्॥ ६ ॥

ज्वलत्कान्तिवहिं जगन्मोहनाङ्गीम्
 भजे मानसाम्भोजसुभ्रान्तभृङ्गीम् ।
 निजस्तोत्रसङ्गीतनृत्यप्रभाङ्गीम्
 भजे शारदाम्बामजस्रं मदम्बाम् ॥ ७ ॥

भवाम्भोजनेत्राजसम्पूज्यमानाम्
 लसन्मन्दहासप्रभावक्रचिह्नम् ।
 चलच्चञ्चलाचारुताटङ्ककर्णो
 भजे शारदाम्बामजस्रं मदम्बाम् ॥ ८ ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
 श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
 श्री-शारदाभुजङ्गप्रयाताष्टकं सम्पूर्णम् ॥

॥ शारदा प्रार्थना ॥

नमस्ते शारदे देवि काश्मीरपुरवासिनि ।
 त्वामहं प्रार्थये नित्यं विद्यादानं च देहि मे ॥ १ ॥

या श्रद्धा धारणा मेधा वाग्देवी विधिवल्लभा ।
 भक्तजिह्वाग्रसदना शमादिगुणदायिनी ॥ २ ॥

नमामि यामिनीं नाथलेखालङ्कृतकुन्तलाम् ।
 भवानीं भवसन्तापनिर्वापणसुधानदीम् ॥ ३ ॥

भद्रकाल्यै नमो नित्यं सरस्वत्यै नमो नमः ।
 वेदवेदाङ्गवेदान्तविद्यास्थानेभ्य एव च ॥ ४ ॥

ब्रह्मस्वरूपा परमा ज्योतिरूपा सनातनी।
 सर्वविद्याधिदेवी या तस्यै वाण्यै नमो नमः ॥ ५ ॥
 यया विना जगत्सर्वं शश्वज्जीवन्मृतं भवेत्।
 ज्ञानाधिदेवी या तस्यै सरस्वत्यै नमो नमः ॥ ६ ॥
 यया विना जगत्सर्वं मूकमुन्मत्तवत् सदा।
 या देवी वागधिष्ठात्री तस्यै वाण्यै नमो नमः ॥ ७ ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
 श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
 श्री-शारदा-प्रार्थना सम्पूर्णा ॥

॥ वाणीस्तवनम् ॥

श्री-नारायण उवाच

वाग्देवतायाः स्तवनं श्रूयतां सर्वकामदम्।
 महामुनिर्याज्ञवल्क्यो येन तुष्टाव तां पुरा ॥ १ ॥
 गुरुशापाच्च स मुनिर्हृतविद्यो बभूव ह।
 तदा जगाम दुःखार्तो रविस्थानं च पुण्यदम् ॥ २ ॥
 सम्प्राप्य तपसा सूर्यं कोणार्के दृष्टिगोचरे।
 तुष्टाव सूर्यं शोकेन रुरोद स पुनः पुनः ॥ ३ ॥
 सूर्यस्तं पाठयामास वेदवेदाङ्गमीश्वरः।
 उवाच स्तुहि वाग्देवीं भक्त्या च स्मृतिहेतवे ॥ ४ ॥
 तमित्युक्त्वा दीननाथो ह्यन्तर्धानं जगाम सः।
 मुनिः स्नात्वा च तुष्टाव भक्तिनम्रात्मकन्धरः ॥ ५ ॥

याज्ञवल्क्य उवाच

कृपां कुरु जगन्मातर्मा मेवं हततेजसम्।
गुरुशापात्स्मृतिभ्रष्टं विद्याहीनं च दुःखितम् ॥ ६ ॥
ज्ञानं देहि स्मृतिं देहि विद्यां विद्याधिदेवते।
प्रतिष्ठां कवितां देहि शाक्तं शिष्यप्रबोधिकाम् ॥ ७ ॥
ग्रन्थनिर्मितिशक्तिं च सच्छिष्यं सुप्रतिष्ठितम्।
प्रतिभां सत्सभायां च विचारक्षमतां शुभाम् ॥ ८ ॥

लुप्तां सर्वा दैववशान्नवं कुरु पुनः पुनः।
यथाऽङ्कुरं जनयति भगवान्योगमायया ॥ ९ ॥

ब्रह्मस्वरूपा परमा ज्योतिरूपा सनातनी।
सर्वविद्याधिदेवी या तस्यै वाण्यै नमो नमः ॥ १० ॥
यया विना जगत्सर्वं शश्वज्जीवन्मृतं सदा।
ज्ञानाधिदेवी या तस्यै सरस्वत्यै नमो नमः ॥ ११ ॥
यया विना जगत्सर्वं मूकमुन्मत्तवत्सदा।
वागधिष्ठातृदेवी या तस्यै वाण्यै नमो नमः ॥ १२ ॥
हिमचन्दनकुन्देन्दुकुमुदाम्भोजसन्निभा ।
वर्णाधिदेवी या तस्यै चाक्षरायै नमो नमः ॥ १३ ॥
विसर्गबिन्दुमात्राणां यदधिष्ठानमेव च।
इत्थं त्वं गीयसे सद्भिर्भारत्यै ते नमो नमः ॥ १४ ॥
यया विनाऽत्र सङ्ख्याकृत्सङ्ख्यां कर्तुं न शक्नुते।
कालसङ्ख्यास्वरूपा या तस्यै देव्यै नमो नमः ॥ १५ ॥

व्याख्यास्वरूपा या देवी व्याख्याधिष्ठातृदेवता ।
 भ्रमसिद्धान्तरूपा या तस्यै देव्यै नमो नमः ॥ १६ ॥
 स्मृतिशक्तिर्ज्ञानशक्तिर्बुद्धिशक्तिस्वरूपिणी ।
 प्रतिभा कल्पनाशक्तिर्या च तस्यै नमो नमः ॥ १७ ॥
 सनत्कुमारो ब्रह्माणं ज्ञानं पप्रच्छ यत्र वै ।
 बभूव जडवत्सोऽपि सिद्धान्तं कर्तुमक्षमः ॥ १८ ॥
 तदाऽऽजगाम भगवानात्मा श्रीकृष्ण ईश्वरः ।
 उवाच स च तं स्तौहि वाणीमिति प्रजापते ॥ १९ ॥
 स च तुष्टाव तां ब्रह्मा चाऽऽज्ञया परमात्मनः ।
 चकार तत्प्रसादेन तदा सिद्धान्तमुत्तमम् ॥ २० ॥
 यदाप्यनन्तं पप्रच्छ ज्ञानमेकं वसुन्धरा ।
 बभूव मूकवत्सोऽपि सिद्धान्तं कर्तुमक्षमः ॥ २१ ॥
 तदा त्वां च स तुष्टाव सन्नस्तः कश्यपाज्ञया ।
 ततश्चकार सिद्धान्तं निर्मलं भ्रमभञ्जनम् ॥ २२ ॥
 व्यासः पुराणसूत्रं समपृच्छद्वाल्मीकिं यदा ।
 मौनीभूतः स सस्मार त्वामेव जगदम्बिकाम् ॥ २३ ॥
 तदा चकार सिद्धान्तं त्वद्वरेण मुनीश्वरः ।
 स प्राप निर्मलं ज्ञानं प्रमादध्वंसकारणम् ॥ २४ ॥
 पुराणसूत्रं श्रुत्वा स व्यासः कृष्णकलोद्भवः ।
 त्वां सिषेवे च दध्यौ तं शतवर्षं च पुष्करे ॥ २५ ॥
 तदा त्वत्तो वरं प्राप्य स कवीन्द्रो बभूव ह ।
 तदा वेदविभागं च पुराणानि चकार ह ॥ २६ ॥

यदा महेन्द्रे पप्रच्छ तत्त्वज्ञानं शिवा शिवम्।
क्षणं त्वामेव सञ्चिन्त्य तस्यै ज्ञानं ददौ विभुः ॥ २७ ॥

पप्रच्छ शब्दशास्त्रं च महेन्द्रश्च बृहस्पतिम्।
दिव्यं वर्षसहस्रं च स त्वां दध्यौ च पुष्करे ॥ २८ ॥

तदा त्वत्तो वरं प्राप्य दिव्यं वर्षसहस्रकम्।
उवाच शब्दशास्त्रं च तदर्थं च सुरेश्वरम् ॥ २९ ॥

अध्यापिताश्च यैः शिष्या यैरधीतं मुनीश्वरैः।
ते च त्वां परिसञ्चिन्त्य प्रवर्तन्ते सुरेश्वरि ॥ ३० ॥

त्वं संस्तुता पूजिता च मुनीन्द्रमनुमानवैः।
दैत्येन्द्रैश्च सुरैश्चापि ब्रह्मविष्णुशिवादिभिः ॥ ३१ ॥

जडीभूतः सहस्रास्यः पञ्चवक्त्रश्चतुर्मुखः।
यां स्तोतुं किमहं स्तौमि तामेकास्येन मानवः ॥ ३२ ॥

इत्युत्त्वा याज्ञवल्क्यश्च भक्तिनम्रात्मकन्धरः।
प्रणनाम निराहारो रुरोद च मुहुर्मुहुः ॥ ३३ ॥

तदा ज्योतिः स्वरूपा सा तेनाऽदृष्टाऽप्युवाच तम्।
सुकवीन्द्रो भवेत्युत्त्वा वैकुण्ठं च जगाम ह ॥ ३४ ॥

महामूर्खश्च दुर्मेधा वर्षमेकं च यः पठेत्।
स पण्डितश्च मेधावी सुकविश्च भवेद्भुवम् ॥ ३५ ॥

॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्तमहापुराणे प्रकृतिखण्डे
श्री-नारद-नारायण-संवादे श्री-याज्ञवल्क्योक्तं श्री-वाणीस्तवनं
सम्पूर्णम् ॥

॥ सरस्वतीस्तोत्रं बृहस्पतिविरचितम् ॥

बृहस्पतिरुवाच

सरस्वति नमस्यामि चेतनां हृदि संस्थिताम्।
 कण्ठस्थां पद्मयोनिं त्वां ह्रीङ्कारां सुप्रियां सदा ॥ १ ॥
 मतिदां वरदां चैव सर्वकामफलप्रदाम्।
 केशवस्य प्रियां देवीं वीणाहस्तां वरप्रदाम् ॥ २ ॥
 मन्त्रप्रियां सदा हृद्यां कुमतिध्वंसकारिणीम्।
 स्वप्रकाशां निरालम्बामज्ञानतिमिरापहाम् ॥ ३ ॥
 मोक्षप्रियां शुभां नित्यां सुभगां शोभनप्रियाम्।
 पद्मोपविष्टां कुण्डलिनीं शुक्लवस्त्रां मनोहराम् ॥ ४ ॥
 आदित्यमण्डले लीनां प्रणमामि जनप्रियाम्।
 ज्ञानाकारां जगद्धीपां भक्तविघ्नविनाशिनीम् ॥ ५ ॥
 इति सत्यं स्तुता देवी वागीशेन महात्मना।
 आत्मानं दर्शयामास शरदिन्दुसमप्रभाम् ॥ ६ ॥

श्रीसरस्वत्युवाच

वरं वृणीष्व भद्रं त्वं यत्ते मनसि वर्तते।

बृहस्पतिरुवाच

प्रसन्ना यदि मे देवि परं ज्ञानं प्रयच्छ मे ॥ ७ ॥

श्रीसरस्वत्युवाच

दत्तं ते निर्मलं ज्ञानं कुमतिध्वंसकारकम्।
 स्तोत्रेणानेन मां भक्त्या ये स्तुवन्ति सदा नराः ॥ ८ ॥

लभन्ते परमं ज्ञानं मम तुल्यपराक्रमाः ।
 कवित्वं मत्प्रसादेन प्राप्नुवन्ति मनोगतम् ॥ ९ ॥
 त्रिसन्ध्यं प्रयतो भूत्वा यस्त्विमं पठते नरः ।
 तस्य कण्ठे सदा वासं करिष्यामि न संशयः ॥ १० ॥
 ॥ इति श्री-रुद्रयामले श्री-बृहस्पतिविरचितं श्री-सरस्वतीस्तोत्रं
 सम्पूर्णम् ॥

॥ सरस्वत्यष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम् ॥

॥ ध्यानम् ॥

या कुन्देन्दुतुषारहारधवला या शुभ्रवस्त्रावृता
 या वीणावरदण्डमण्डितकरा या श्वेतपद्मासना ।
 या ब्रह्माच्युतशङ्करप्रभृतिभिर्देवैः सदा पूजिता
 सा मां पातु सरस्वती भगवती निःशेषजाड्यापहा ॥

॥ स्तोत्रम् ॥

सरस्वती महाभद्रा महामाया वरप्रदा ।
 श्रीप्रदा पद्मनिलया पद्माक्षी पद्मवक्रका ॥ १ ॥
 शिवानुजा पुस्तकभृज्ज्ञानमुद्रा रमा परा ।
 कामरूपा महाविद्या महापातकनाशिनी ॥ २ ॥
 महाश्रया मालिनी च महाभोगा महाभुजा ।
 महाभागा महोत्साहा दिव्याङ्गा सुरवन्दिता ॥ ३ ॥
 महाकाली महापाशा महाकारा महाङ्कुशा ।
 पीता च विमला विश्वा विद्युन्माला च वैष्णवी ॥ ४ ॥

चन्द्रिका चन्द्रवदना चन्द्रलेखविभूषिता।
 सावित्री सुरसा देवी दिव्यालङ्कारभूषिता ॥ ५ ॥
 वाग्देवी वसुदा तीव्रा महाभद्रा महाबला।
 भोगदा भारती भामा गोविन्दा गोमती शिवा ॥ ६ ॥
 जटिला विन्ध्यवासा च विन्ध्याचलविराजिता।
 चण्डिका वैष्णवी ब्राह्मी ब्रह्मज्ञानैकसाधना ॥ ७ ॥
 सौदामिनी सुधामूर्तिः सुभद्रा सुरपूजिता।
 सुवासिनी सुनासा च विनिद्रा पद्मलोचना ॥ ८ ॥
 विद्यारूपा विशालाक्षी ब्रह्मजाया महाफला।
 त्रयीमूर्ती त्रिकालज्ञा त्रिगुणा शास्त्ररूपिणी ॥ ९ ॥
 शुम्भासुरप्रमथिनी शुभदा च स्वरात्मिका।
 रक्तबीजनिहन्त्री च चामुण्डा चाम्बिका तथा ॥ १० ॥
 मुण्डकायप्रहरणा धूम्रलोचनमर्दना।
 सर्वदेवस्तुता सौम्या सुरासुरनमस्कृता ॥ ११ ॥
 कालरात्रिः कलाधारा रूपसौभाग्यदायिनी।
 वाग्देवी च वरारोहा वाराही वारिजासना ॥ १२ ॥
 चित्राम्बरा चित्रगन्धा चित्रमाल्यविभूषिता।
 कान्ता कामप्रदा वन्द्या विद्याधरसुपूजिता ॥ १३ ॥
 श्वेतानना नीलभुजा चतुर्वर्गफलप्रदा।
 चतुराननसाम्राज्या रक्तमध्या निरञ्जना ॥ १४ ॥
 हंसासना नीलजङ्घा ब्रह्मविष्णुशिवात्मिका।
 एवं सरस्वतीदेव्या नाम्नामष्टोत्तरं शतम् ॥ १५ ॥

॥ इति श्री-सरस्वत्यष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ ललितात्रिशतीस्तोत्रम् ॥

॥ न्यासः ॥

अस्य श्रीललितात्रिशतीस्तोत्रमहामत्रस्य । भगवान् हयग्रीव ऋषिः ।
 अनुष्टुप् छन्दः । श्रीललितात्रिपुरसुन्दरी देवता ।
 ऐं बीजम् । क्लीं शक्तिः । सौः कीलकम् ।
 सकल-चिन्तितफलावाप्त्यर्थे जपे विनियोगः ॥

॥ ध्यानम् ॥

अतिमधुरचापहस्ताम् अपरिमितामोदबाण-सौभाग्याम् ।
 अरुणाम् अतिशयकरुणाम् अभिनवकुलसुन्दरीं वन्दे ॥

॥ स्तोत्रम् ॥

हयग्रीव उवाच

ककाररूपा कल्याणी कल्याणगुणशालिनी ।
 कल्याणशैलनिलया कमनीया कलावती ॥ १ ॥
 कमलाक्षी कल्मषघ्नी करुणामृतसागरा ।
 कदम्बकाननावासा कदम्बकुसुमप्रिया ॥ २ ॥
 कन्दर्पविद्या कन्दर्प-जनकापाङ्ग-वीक्षणा ।
 कर्पूरवीटि-सौरभ्य-कल्लोलित-ककुत्तटा ॥ ३ ॥
 कलिदोषहरा कञ्जलोचना कम्प्रविग्रहा ।
 कर्मादिसाक्षिणी कारयित्री कर्मफलप्रदा ॥ ४ ॥
 एकाररूपा चैकाक्षर्यैकानेकाक्षराकृतिः ।
 एतत्तदित्यनिर्देश्या चैकानन्द-चिदाकृतिः ॥ ५ ॥

एवमित्यागमाबोध्या चैकभक्ति-मदर्चिता ।
 एकाग्रचित्त-निर्ध्याता चैषणा-रहितादृता ॥ ६ ॥
 एलासुगन्धिचिकुरा चैनःकूटविनाशिनी ।
 एकभोगा चैकरसा चैकैश्वर्य-प्रदायिनी ॥ ७ ॥
 एकातपत्र-साम्राज्य-प्रदा चैकान्तपूजिता ।
 एधमानप्रभा चैजदनेकजगदीश्वरी ॥ ८ ॥
 एकवीरादि-संसेव्या चैकप्राभव-शालिनी ।
 ईकाररूपा चेशित्री चेप्सितार्थ-प्रदायिनी ॥ ९ ॥
 ईदृगित्य-विनिर्देश्या चेश्वरत्व-विधायिनी ।
 ईशानादि-ब्रह्ममयी चेशित्वाद्यष्टसिद्धिदा ॥ १० ॥
 ईक्षित्रीक्षण-सृष्टाण्ड-कोटिरीश्वर-वल्लभा ।
 ईडिता चेश्वरार्धाङ्ग-शरीरेशाधि-देवता ॥ ११ ॥
 ईश्वर-प्रेरणकरी चेशताण्डव-साक्षिणी ।
 ईश्वरोत्सङ्ग-निलया चेतिबाधा-विनाशिनी ॥ १२ ॥
 ईहाविरहिता चेशशक्ति-रीषत्-स्मितानना ।
 लकाररूपा ललिता लक्ष्मी-वाणी-निषेविता ॥ १३ ॥
 लाकिनी ललनारूपा लसद्वाडिम-पाटला ।
 ललन्तिकालसत्फाला ललाट-नयनार्चिता ॥ १४ ॥
 लक्षणोज्ज्वल-दिव्याङ्गी लक्षकोट्यण्ड-नायिका ।
 लक्ष्यार्था लक्षणागम्या लब्धकामा लतातनुः ॥ १५ ॥
 ललामराजदलिका लम्बिमुक्तालताञ्चिता ।
 लम्बोदर-प्रसूर्लभ्या लज्जाढ्या लयवर्जिता ॥ १६ ॥

हीङ्काररूपा हीङ्कारनिलया हीम्पदप्रिया ।
 हीङ्कारबीजा हीङ्कारमन्त्रा हीङ्कारलक्षणा ॥ १७ ॥
 हीङ्कारजपसुप्रीता हीम्मती हींविभूषणा ।
 हींशीला हीम्पदाराध्या हीङ्गर्भा हीम्पदाभिधा ॥ १८ ॥
 हीङ्कारवाच्या हीङ्कारपूज्या हीङ्कारपीठिका ।
 हीङ्कारवेद्या हीङ्कारचिन्त्या हीं हीं-शरीरिणी ॥ १९ ॥
 हकाररूपा हलधृक्पूजिता हरिणेक्षणा ।
 हरप्रिया हराराध्या हरिब्रह्मेन्द्रवन्दिता ॥ २० ॥
 हयारूढा-सेविताङ्घ्रिर्हयमेध-समर्चिता ।
 हर्यक्षवाहना हंसवाहना हतदानवा ॥ २१ ॥
 हत्यादिपापशमनी हरिदश्वादि-सेविता ।
 हस्तिकुम्भोत्तुङ्गकुचा हस्तिकृत्ति-प्रियाङ्गना ॥ २२ ॥
 हरिद्राकुङ्कुमादिग्धा हर्यश्वाद्यमरार्चिता ।
 हरिकेशसखी हादिविद्या हालामदालसा ॥ २३ ॥
 सकाररूपा सर्वज्ञा सर्वेशी सर्वमङ्गला ।
 सर्वकर्त्री सर्वभर्त्री सर्वहन्त्री सनातना ॥ २४ ॥
 सर्वानवद्या सर्वाङ्गसुन्दरी सर्वसाक्षिणी ।
 सर्वात्मिका सर्वसौख्यदात्री सर्वविमोहिनी ॥ २५ ॥
 सर्वाधारा सर्वगता सर्वावगुणवर्जिता ।
 सर्वारूणा सर्वमाता सर्वभूषण-भूषिता ॥ २६ ॥
 ककारार्था कालहन्त्री कामेशी कामितार्थदा ।
 कामसञ्जीवनी कल्या कठिनस्तन-मण्डला ॥ २७ ॥

करभोरुः कलानाथ-मुखी कचजिताम्बुदा ।
 कटाक्षस्यन्दि-करुणा कपालि-प्राणनायिका ॥ २८ ॥
 कारुण्य-विग्रहा कान्ता कान्तिधूत-जपावलिः ।
 कलालापा कम्बुकण्ठी करनिर्जित-पल्लवा ॥ २९ ॥
 कल्पवल्ली-समभुजा कस्तूरी-तिलकाञ्चिता ।
 हकारार्था हंसगतिर्हाटकाभरणोज्ज्वला ॥ ३० ॥
 हारहारि-कुचाभोगा हाकिनी हल्यवर्जिता ।
 हरित्पति-समाराध्या हठात्कार-हतासुरा ॥ ३१ ॥
 हर्षप्रदा हविर्भोक्त्री हार्दसन्तमसापहा ।
 हल्लीसलास्य-सन्तुष्टा हंसमन्त्रार्थ-रूपिणी ॥ ३२ ॥
 हानोपादान-निर्मुक्ता हर्षिणी हरिसोदरी ।
 हाहाहूहू-मुख-स्तुत्या हानि-वृद्धि-विवर्जिता ॥ ३३ ॥
 हय्यङ्गवीन-हृदया हरिगोपारुणांशुका ।
 लकारारख्या लतापूज्या लयस्थित्युद्भवेश्वरी ॥ ३४ ॥
 लास्य-दर्शन-सन्तुष्टा लाभालाभ-विवर्जिता ।
 लङ्घ्येतराज्ञा लावण्य-शालिनी लघु-सिद्धिदा ॥ ३५ ॥
 लाक्षारस-सवर्णाभा लक्ष्मणाग्रज-पूजिता ।
 लभ्येतरा लब्धभक्ति-सुलभा लाङ्गलायुधा ॥ ३६ ॥
 लग्न-चामर-हस्त-श्री-शारदा-परिवीजिता ।
 लज्जापद-समाराध्या लम्पटा लकुलेश्वरी ॥ ३७ ॥
 लब्धमाना लब्धरसा लब्धसम्पत्समुन्नतिः ।
 हीङ्गारिणी हीङ्गाराद्या हीम्मध्या हींशिखामणिः ॥ ३८ ॥

हीङ्कार-कुण्डाग्नि-शिखा हीङ्कार-शशिचन्द्रिका।
 हीङ्कार-भास्कररुचिर्हीङ्काराम्भोद-चञ्चला ॥ ३९ ॥
 हीङ्कार-कन्दाङ्कुरिका हीङ्कारैक-परायणा।
 हीङ्कार-दीर्घिकाहंसी हीङ्कारोद्यान-केकिनी ॥ ४० ॥
 हीङ्कारारण्य-हरिणी हीङ्कारावाल-वल्लरी।
 हीङ्कार-पञ्जरशुकी हीङ्काराङ्गण-दीपिका ॥ ४१ ॥
 हीङ्कार-कन्दरा-सिंही हीङ्काराम्भोज-भृङ्गिका।
 हीङ्कार-सुमनो-माध्वी हीङ्कार-तरुमञ्जरी ॥ ४२ ॥
 सकाराख्या समरसा सकलागम-संस्तुता।
 सर्ववेदान्त-तात्पर्यभूमिः सदसदाश्रया ॥ ४३ ॥
 सकला सच्चिदानन्दा साध्या सद्गतिदायिनी।
 सनकादिमुनिध्येया सदाशिव-कुटुम्बिनी ॥ ४४ ॥
 सकलाधिष्ठान-रूपा सत्यरूपा समाकृतिः।
 सर्वप्रपञ्च-निर्मात्री समानाधिक-वर्जिता ॥ ४५ ॥
 सर्वोत्तुङ्गा सङ्गहीना सगुणा सकलेष्टदा।
 ककारिणी काव्यलोला कामेश्वरमनोहरा ॥ ४६ ॥
 कामेश्वर-प्राणनाडी कामेशोत्सङ्गवासिनी।
 कामेश्वरालिङ्गिताङ्गी कामेश्वर-सुखप्रदा ॥ ४७ ॥
 कामेश्वर-प्रणयिनी कामेश्वर-विलासिनी।
 कामेश्वर-तपःसिद्धिः कामेश्वर-मनःप्रिया ॥ ४८ ॥
 कामेश्वर-प्राणनाथा कामेश्वर-विमोहिनी।
 कामेश्वर-ब्रह्मविद्या कामेश्वर-गृहेश्वरी ॥ ४९ ॥

कामेश्वराह्लादकरी कामेश्वर-महेश्वरी ।
 कामेश्वरी कामकोटिनिलया काङ्क्षितार्थदा ॥ ५० ॥
 लकारिणी लब्धरूपा लब्धधीर्लब्ध-वाञ्छिता ।
 लब्धपाप-मनोदूरा लब्धाहङ्कार-दुर्गमा ॥ ५१ ॥
 लब्धशक्तिर्लब्धदेहा लब्धैश्वर्यसमुन्नतिः ।
 लब्धवृद्धिर्लब्धलीला लब्धयौवनशालिनी ॥ ५२ ॥
 लब्धातिशय-सर्वाङ्ग-सौन्दर्या लब्धविभ्रमा ।
 लब्धरागा लब्धपतिर्लब्ध-नानागमस्थितिः ॥ ५३ ॥
 लब्धभोगा लब्धसुखा लब्धहर्षाभिपूरिता ।
 ह्रीङ्कार-मूर्तिर्हीङ्कार-सौधश्चङ्कपोतिका ॥ ५४ ॥
 ह्रीङ्कार-दुग्धाब्धि-सुधा ह्रीङ्कार-कमलेन्दिरा ।
 ह्रीङ्कार-मणिदीपार्चिर्हीङ्कार-तरुशारिका ॥ ५५ ॥
 ह्रीङ्कार-पेटक-मणिर्हीङ्कारादर्श-बिम्बिता ।
 ह्रीङ्कार-कोशासिलता ह्रीङ्कारास्थान-नर्तकी ॥ ५६ ॥
 ह्रीङ्कार-शुक्तिका-मुक्तामणिर्हीङ्कार-बोधिता ।
 ह्रीङ्कारमय-सौवर्णस्तम्भ-विद्रुम-पुत्रिका ॥ ५७ ॥
 ह्रीङ्कार-वेदोपनिषद्गीङ्काराध्वर-दक्षिणा ।
 ह्रीङ्कार-नन्दनाराम-नवकल्पक-वल्लरी ॥ ५८ ॥
 ह्रीङ्कार-हिमवद्गङ्गा ह्रीङ्कारार्णव-कौस्तुभा ।
 ह्रीङ्कार-मन्त्र-सर्वस्वा ह्रीङ्कार-परसौख्यदा ॥ ५९ ॥
 ॥ इति श्री-ब्रह्माण्डपुराणे उत्तराखण्डे श्री-हयग्रीवागस्त्यसंवादे
 श्री-ललितात्रिशती स्तोत्रकथनं सम्पूर्णम् ॥

॥ सौन्दर्यलहरी ॥

॥ आनन्दलहरी ॥

शिवः शक्त्या युक्तो यदि भवति शक्तः प्रभवितुम्
 न चेदेवं देवो न खलु कुशलः स्पन्दितुमपि।
 अतस्त्वामाराध्यां हरिहरविरिञ्चादिभिरपि
 प्रणन्तुं स्तोतुं वा कथमकृतपुण्यः प्रभवति ॥ १ ॥

तनीयांसं पांसुं तव चरणपङ्केरुहभवम्
 विरिञ्चिः सञ्चिन्वन् विरचयति लोकानविकलम्।
 वहत्येनं शौरिः कथमपि सहस्रेण शिरसाम्
 हरः सङ्क्षुद्घैनं भजति भसितोद्धूलनविधिम् ॥ २ ॥

अविद्यानामन्तस्तिमिर-मिहिरद्वीपनगरी
 जडानां चैतन्य-स्तबक-मकरन्द-स्रुतिझरी।
 दरिद्राणां चिन्तामणिगुणनिका जन्मजलधौ
 निमग्नानां दंष्ट्रा मुररिपु-वराहस्य भवती ॥ ३ ॥

त्वदन्यः पाणिभ्यामभयवरदो दैवतगणः
 त्वमेका नैवासि प्रकटितवराभीत्यभिनया।
 भयात् त्रातुं दातुं फलमपि च वाञ्छासमधिकम्
 शरण्ये लोकानां तव हि चरणावेव निपुणौ ॥ ४ ॥

हरिस्त्वामाराध्य प्रणतजनसौभाग्यजननीम्
 पुरा नारी भूत्वा पुररिपुमपि क्षोभमनयत्।
 स्मरोऽपि त्वां नत्वा रतिनयनलेह्येन वपुषा
 मुनीनामप्यन्तः प्रभवति हि मोहाय महताम् ॥ ५ ॥

धनुः पौष्पं मौर्वी मधुकरमयी पञ्च विशिखाः
 वसन्तः सामन्तो मलयमरुदायोधनरथः।
 तथाऽप्येकः सर्वं हिमगिरिसुते कामपि कृपाम्
 अपाङ्गात्ते लब्ध्वा जगदिदमनङ्गो विजयते ॥ ६ ॥

कणत्काञ्चीदामा करिकलभकुम्भस्तननता
 परिक्षीणा मध्ये परिणतशरच्चन्द्रवदना।
 धनुर्बाणान् पाशं सृणिमपि दधाना करतलैः
 पुरस्तादास्तां नः पुरमथितुराहोपुरुषिका ॥ ७ ॥

सुधासिन्धोर्मध्ये सुरविटपिवाटीपरिवृते
 मणिद्वीपे नीपोपवनवति चिन्तामणिगृहे।
 शिवाकारे मञ्चे परमशिवपर्यङ्कनिलयाम्
 भजन्ति त्वां धन्याः कतिचन चिदानन्दलहरीम् ॥ ८ ॥

महीं मूलाधारे कमपि मणिपूरे हुतवहम्
 स्थितं स्वाधिष्ठाने हृदि मरुतमाकाशमुपरि।
 मनोऽपि भ्रूमध्ये सकलमपि भित्त्वा कुलपथम्
 सहस्रारे पद्मे सह रहसि पत्या विहरसे ॥ ९ ॥

सुधाधारासारैश्चरणयुगलान्तर्विगलितैः
 प्रपञ्चं सिञ्चन्ती पुनरपि रसाम्नायमहसः।
 अवाप्य स्वां भूमिं भुजगनिभमध्युष्टवलयम्
 स्वमात्मानं कृत्वा स्वपिषि कुलकुण्डे कुहरिणि ॥ १० ॥

चतुर्भिः श्रीकण्ठैः शिवयुवतिभिः पञ्चभिरपि
 प्रभिन्नाभिः शम्भोर्नवभिरपि मूलप्रकृतिभिः।
 चतुश्चत्वारिशद्वसुदलकलाश्रत्रिवलय
 त्रिरेखाभिः सार्धं तव शरणकोणाः परिणताः ॥ ११ ॥

त्वदीयं सौन्दर्यं तुहिनगिरिकन्ये तुलयितुम्
 कवीन्द्राः कल्पन्ते कथमपि विरिञ्चिप्रभृतयः।
 यदालोकौत्सुक्यादमरललना यान्ति मनसा
 तपोभिर्दुष्प्रापामपि गिरिशसायुज्यपदवीम् ॥ १२ ॥

नरं वर्षीयांसं नयनविरसं नर्मसु जडम्
 तवापाङ्गालोके पतितमनुधावन्ति शतशः।
 गलद्वेणीबन्धाः कुचकलशविस्त्रस्तसिचया
 हठात् त्रुट्यत्काञ्च्यो विगलितदुकूला युवतयः ॥ १३ ॥

क्षितौ षट्पञ्चाशद्-द्विसमधिकपञ्चाशदुदके
 हुताशे द्वाषष्टिश्चतुरधिकपञ्चाशदनिले।
 दिवि द्विष्षड्विंशन्मनसि च चतुष्पष्टिरिति ये
 मयूखास्तेषामप्युपरि तव पादाम्बुजयुगम् ॥ १४ ॥

शरज्ज्योत्स्नाशुद्धां शशियुतजटाजूटमुकुटाम्
 वरत्रासत्राणस्फटिकघुटिकापुस्तककराम्।
 सकृन्न त्वा नत्वा कथमिव सतां सन्निदधते
 मधुक्षीरद्राक्षामधुरिमधुरीणाः कणितयः ॥ १५ ॥

कवीन्द्राणां चेतःकमलवनबालातपरुचिम्
 भजन्ते ये सन्तः कतिचिदरुणामेव भवतीम्।
 विरिञ्चिप्रेयस्यास्तरुणतरश्चङ्गारलहरी
 गभीराभिर्वाग्भिर्विदधति सतां रञ्जनममी ॥ १६ ॥

सवित्रीभिर्वाचां शशिमणिशिलाभङ्गरुचिभिः
 वशिन्याद्याभिस्त्वां सह जननि सञ्चिन्तयति यः।
 स कर्ता काव्यानां भवति महतां भङ्गिरुचिभिः
 वचोभिर्वाग्देवीवदनकमलामोदमधुरैः ॥ १७ ॥

तनुच्छायाभिस्ते तरुणतरणिश्रीसरणिभिः
 दिवं सर्वाभुर्वीमरुणिमनिमग्नां स्मरति यः।
 भवन्त्यस्य त्रस्यद्वनहरिणशालीननयनाः
 सहोर्वश्या वश्याः कति कति न गीर्वाणगणिकाः ॥ १८ ॥

मुखं बिन्दुं कृत्वा कुचयुगमधस्तस्य तदधो
 हरार्धं ध्यायेद्योहरमहिषि ते मन्मथकलाम्।
 स सद्यः सङ्क्षोभं नयति वनिता इत्यतिलघु
 त्रिलोकीमप्याशु भ्रमयति रवीन्दुस्तनयुगाम् ॥ १९ ॥

किरन्तीमङ्गेभ्यः किरणनिकुरुम्बामृतरसम्
 हृदि त्वामाधत्ते हिमकरशिलामूर्तिमिव यः।
 स सर्पाणां दर्पं शमयति शकुन्ताधिप इव
 ज्वरप्लुष्टान् दृष्ट्वा सुखयति सुधाऽऽधारसिरया ॥ २० ॥

तटिल्लेखातन्वीं तपनशशिवैश्वानरमयीम्
 निषण्णां षण्णामप्युपरि कमलानां तव कलाम्।
 महापद्माटव्यां मृदितमलमायेन मनसा
 महान्तः पश्यन्तो दधति परमाह्लादलहरीम् ॥ २१ ॥

भवानि त्वं दासे मयि वितर दृष्टिं सकरुणाम्
 इति स्तोतुं वाञ्छन् कथयति भवानि त्वमिति यः।
 तदैव त्वं तस्मै दिशसि निजसायुज्यपदवीम्
 मुकुन्दब्रह्मेन्द्रस्फुटमुकुटनीराजितपदाम् ॥ २२ ॥

त्वया हत्वा वामं वपुरपरितृप्तेन मनसा
 शरीरार्धं शम्भोरपरमपि शङ्के हतमभूत्।
 यदेतत्त्वद्रूपं सकलमरुणाभं त्रिनयनम्
 कुचाभ्यामानम्रं कुटिलशशिचूडालमुकुटम् ॥ २३ ॥

जगत्सूते धाता हरिरवति रुद्रः क्षपयते
 तिरस्कुर्वन्नेतत्स्वमपि वपुरीशस्तिरयति।
 सदापूर्वः सर्वं तदिदमनुगृह्णाति च शिवः
 तवाऽऽज्ञामालम्ब्य क्षणचलितयोर्भ्रूलतिकयोः ॥ २४ ॥

त्रयाणां देवानां त्रिगुणजनितानां तव शिवे
 भवेत् पूजा पूजा तव चरणयोर्या विरचिता।
 तथा हि त्वत्पादोद्वहनमणिपीठस्य निकटे
 स्थिता ह्येते शश्वन् मुकुलितकरोत्तंसमकुटाः ॥ २५ ॥

विरिञ्चिः पञ्चत्वं व्रजति हरिराप्नोति विरतिम्
 विनाशं कीनाशो भजति धनदो याति निधनम्।
 वितन्द्री माहेन्द्री विततिरपि सम्मीलित-दृशाम्
 महासंहारेऽस्मिन् विहरति सति त्वत्पतिरसौ ॥ २६ ॥

जपो जल्पः शिल्पं सकलमपि मुद्राविरचना
 गतिः प्रादक्षिण्यक्रमणमशनाद्याहुतिविधिः।
 प्रणामः संवेशः सुखमखिलमात्मार्षणदृशा
 सपर्यापर्यायस्तव भवतु यन्मे विलसितम् ॥ २७ ॥

सुधामप्यास्वाद्य प्रतिभयजरामृत्युहरिणीम्
 विपद्यन्ते विश्वे विधिशतमखाद्या दिविषदः।
 करालं यत्क्ष्वेलं कबलितवतः कालकलना
 न शम्भोस्तन्मूलं तव जननि ताटङ्कमहिमा ॥ २८ ॥

किरीटं वैरिञ्चं परिहर पुरः कैटभभिदः
 कठोरे कोटीरे स्वलसि जहि जम्भारिमकुटम्।
 प्रणम्रेष्वेतेषु प्रसभमुपयातस्य भवनम्
 भवस्याभ्युत्थाने तव परिजनोक्तिर्विजयते ॥ २९ ॥

स्वदेहोद्भूताभिर्घृणिभिरणिमाऽऽद्याभिरभितो
 निषेव्ये नित्ये त्वामहमिति सदा भावयति यः।
 किमाश्चर्यं तस्य त्रिनयनसमृद्धिं तृणयतो
 महासंवर्ताग्निर्विरचयति नीराजनविधिम् ॥ ३० ॥

चतुष्पष्ट्या तन्त्रैः सकलमतिसन्धाय भुवनम्
 स्थितस्तत् तत् सिद्धिप्रसवपरतन्त्रैः पशुपतिः।
 पुनस्त्वन्निर्बन्धादखिलपुरुषार्थैकघटना
 स्वतन्त्रं ते तन्त्रं क्षितितलमवातीतरदिदम् ॥ ३१ ॥

शिवः शक्तिः कामः क्षितिस्थ रविः शीतकिरणः
 स्मरो हंसः शक्रस्तदनु च परामारहरयः।
 अमी हल्लेखाभिस्तिसृभिरवसानेषु घटिता
 भजन्ते वर्णास्ते तव जननि नामावयवताम् ॥ ३२ ॥

स्मरं योनिं लक्ष्मीं त्रितयमिदमादौ तव मनोः
 निधायैके नित्ये निरवधिमहाभोगरसिकाः।
 भजन्ति त्वां चिन्तामणिगुणनिबद्धाक्षवलयाः
 शिवाऽग्नौ जुह्वन्तः सुरभिघृतधाराऽऽहुतिशतैः ॥ ३३ ॥

शरीरं त्वं शम्भोः शशिमिहिरवक्षोरुहयुगम्
 तवाऽऽत्मानं मन्ये भगवति नवात्मानमनघम्।
 अतः शेषः शेषीत्ययमुभयसाधारणतया
 स्थितः सम्बन्धो वां समरसपरानन्दपरयोः ॥ ३४ ॥

मनस्त्वं व्योम त्वं मरुदसि मरुत्सारथिरसि
 त्वमापस्त्वं भूमिस्त्वयि परिणतायां न हि परम्।
 त्वमेव स्वात्मानं परिणमयितुं विश्ववपुषा
 चिदानन्दाकारं शिवयुवति भावेन बिभृषे ॥ ३५ ॥

तवाऽऽज्ञाचक्रस्थं तपनशशिकोटिद्युतिधरम्
 परं शम्भुं वन्दे परिमिलितपार्श्वं परचिता।
 यमाराध्यन् भक्त्या रविशशिशुचीनामविषये
 निरालोकेऽलोके निवसति हि भालोकभवने ॥ ३६ ॥

विशुद्धौ ते शुद्धस्फटिकविशदं व्योमजनकम्
 शिवं सेवे देवीमपि शिवसमानव्यवसिताम्।
 ययोः कान्त्या यान्त्या शशिकिरणसारूप्यसरणिम्
 विधूतान्तर्धान्ता विलसति चकोरीव जगती ॥ ३७ ॥

समुन्मीलत् संवित् कमलमकरन्दैकरसिकम्
 भजे हंसद्वन्द्वं किमपि महतां मानसचरम्।
 यदालापादष्टादशगुणितविद्यापरिणतिः
 यदादत्ते दोषाद्-गुणमखिलमद्भ्यः पय इव ॥ ३८ ॥

तव स्वाधिष्ठाने हुतवहमधिष्ठाय निरतम्
 तमीडे संवर्तं जननि महतीं तां च समयाम्।
 यदालोके लोकान् दहति महति क्रोधकलिते
 दयार्द्रा यदृष्टिः शिशिरमुपचारं रचयति ॥ ३९ ॥

तटित्त्वन्तं शक्त्या तिमिरपरिपन्थिस्फुरणया
 स्फुरन्नानारत्नाभरणपरिणद्धेन्द्रधनुषम्।
 तव श्यामं मेघं कमपि मणिपूरैकशरणम्
 निषेवे वर्षन्तं हरमिहिरतप्तं त्रिभुवनम् ॥ ४० ॥

तवाऽऽधारे मूले सह समयया लास्यपरया
 नवात्मानं मन्ये नवरसमहाताण्डवनटम्।
 उभाभ्यामेताभ्यामुदयविधिमुद्दिश्य दयया
 सनाथाभ्यां जज्ञे जनकजननीमज्जगदिदम् ॥ ४१ ॥

॥ सौन्दर्यलहरी ॥

गतैर्माणिक्यत्वं गगनमणिभिः सान्द्रघटितम्
 किरीटं ते हैमं हिमगिरिसुते कीर्तयति यः।
 स नीडेयच्छायाच्छुरणशबलं चन्द्रशकलम्
 धनुः शौनासीरं किमिति न निबध्नाति धिषणाम् ॥ ४२ ॥
 धुनोतु ध्वान्तं नस्तुलितदलितेन्दीवरवनम्
 घनस्निग्धश्लक्ष्णं चिकुरनिकुरम्बं तव शिवे।
 यदीयं सौरभ्यं सहजमुपलब्धुं सुमनसो
 वसन्त्यस्मिन् मन्ये वलमथनवाटीविटपिनाम् ॥ ४३ ॥
 तनोतु क्षेमं नस्तव वदनसौन्दर्यलहरी
 परीवाहस्रोतःसरणिरिव सीमन्तसरणिः।
 वहन्ती सिन्दूरं प्रबलकबरीभारतिमिर
 द्विषां बृन्दैर्बन्दीकृतमिव नवीनार्ककिरणम् ॥ ४४ ॥
 अरालैः स्वाभाव्यादलिकलभसश्रीभिरलकैः
 परीतं ते वक्रं परिहसति पङ्केरुहरुचिम्।
 दरस्मेरे यस्मिन् दशनरुचिकिञ्जल्करुचिरे
 सुगन्धौ माद्यन्ति स्मरदहनचक्षुर्मधुलिहः ॥ ४५ ॥

ललाटं लावण्यद्युतिविमलमाभाति तव यत्
 द्वितीयं तन्मन्ये मकुटघटितं चन्द्रशकलम्।
 विपर्यासन्यासादुभयमपि सम्भूय च मिथः
 सुधालेपस्यूतिः परिणमति राकाहिमकरः ॥ ४६ ॥

भ्रुवौ भुग्ने किञ्चिद्भुवनभयभङ्गव्यसनिनि
 त्वदीये नेत्राभ्यां मधुकररुचिभ्यां धृतगुणम्।
 धनुर्मन्ये सव्येतरकरगृहीतं रतिपतेः
 प्रकोष्ठे मुष्टौ च स्थगयति निगूढान्तरमुमे ॥ ४७ ॥

अहः सूते सव्यं तव नयनमर्कात्मकतया
 त्रियामां वामं ते सृजति रजनीनायकतया।
 तृतीया ते दृष्टिर्दरदलितहेमाम्बुजरुचिः
 समाधत्ते सन्ध्यां दिवसनिशयोरन्तरचरीम् ॥ ४८ ॥

विशाला कल्याणी स्फुटरुचिरयोध्या कुवल्यैः
 कृपाधाराधारा किमपि मधुरा भोगवतिका।
 अवन्ती दृष्टिस्ते बहुनगरविस्तारविजया
 ध्रुवं तत्तन्नामव्यवहरणयोग्या विजयते ॥ ४९ ॥

कवीनां सन्दर्भस्तबकमकरन्दैकरसिकम्
 कटाक्षव्याक्षेपभ्रमरकलभौ कर्णयुगलम्।
 अमुञ्चन्तौ दृष्ट्वा तव नवरसास्वादतरलौ
 असूयासंसर्गादलिकनयनं किञ्चिदरुणम् ॥ ५० ॥

शिवे शृङ्गारार्द्रा तदितरजने कुत्सनपरा
 सरोषा गङ्गायां गिरिशचरिते विस्मयवती।
 हराहिभ्यो भीता सरसिरुहसौभाग्यजननी
 सखीषु स्मेरा ते मयि जननि दृष्टिः सकरुणा ॥ ५१ ॥

गते कर्णाभ्यर्णं गरुत इव पक्ष्माणि दधती
 पुरां भेत्तुश्चित्तप्रशमरसविद्रावणफले।
 इमे नेत्रे गोत्राधरपतिकुलोत्तंसकलिके
 तवाकर्णाकृष्टस्मरशरविलासं कलयतः ॥ ५२ ॥

विभक्तत्रैवर्ण्यं व्यतिकरितलीलाञ्जनतया
 विभाति त्वन्नेत्रत्रितयमिदमीशानदयिते।
 पुनः स्रष्टुं देवान् द्रुहिणहरिरुद्रानुपरतान्
 रजः सत्त्वं बिभ्रत् तम इति गुणानां त्रयमिव ॥ ५३ ॥

पवित्रीकर्तुं नः पशुपतिपराधीनहृदये
 दयामित्रैर्नेत्रैररुणधवलश्यामरुचिभिः ।
 नदः शोणो गङ्गा तपनतनयेति ध्रुवममुम्
 त्रयाणां तीर्थानामुपनयसि सम्भेदमनघम् ॥ ५४ ॥

निमेषोन्मेषाभ्यां प्रलयमुदयं याति जगती
 तवेत्याहुः सन्तो धरणिधरराजन्यतनये।
 त्वदुन्मेषाज्जातं जगदिदमशेषं प्रलयतः
 परित्रातुं शङ्के परिहृतनिमेषास्तव दृशः ॥ ५५ ॥

तवापर्णे कर्णेजपनयनपैशुन्यचकिता
 निलीयन्ते तोये नियतमनिमेषाः शफरिकाः।
 इयं च श्रीर्बद्धच्छदपुटकवाटं कुवलयम्
 जहाति प्रत्यूषे निशि च विघटय्य प्रविशति ॥ ५६ ॥

दृशा द्राघीयस्या दरदलितनीलोत्पलरुचा
 दवीयांसं दीनं स्तपय कृपया मामपि शिवे।
 अनेनायं धन्यो भवति न च ते हानिरियता
 वने वा हर्म्ये वा समकरनिपातो हिमकरः ॥ ५७ ॥

अरालं ते पालीयुगलमगराजन्यतनये
 न केषामाधत्ते कुसुमशरकोदण्डकुतुकम्।
 तिरश्चीनो यत्र श्रवणपथमुल्लङ्घ्य विलसन्
 अपाङ्गव्यासङ्गो दिशति शरसन्धानधिषणाम् ॥ ५८ ॥

स्फुरद्गण्डाभोगप्रतिफलितताटङ्कयुगलम्
 चतुश्चक्रं मन्ये तव मुखमिदं मन्मथरथम्।
 यमारुह्य द्रुह्यत्यवनिरथम् अर्केन्दुचरणम्
 महावीरो मारः प्रमथपतये सज्जितवते ॥ ५९ ॥

सरस्वत्याः सूक्तीरमृतलहरीकौशलहरीः
 पिबन्त्याः शर्वाणि श्रवणचुलुकाभ्यामविरलम्।
 चमत्कारश्लाघाचलितशिरसः कुण्डलगणो
 झणत्कारैस्तारैः प्रतिवचनमाचष्ट इव ते ॥ ६० ॥

असौ नासावंशस्तुहिनगिरिवंशध्वजपटि
 त्वदीयो नेदीयः फलतु फलमस्माकमुचितम्।
 वहत्यन्तर्मुक्ताः शिशिरकरनिश्वासगलितम्
 समृद्ध्या यस्तासां बहिरपि च मुक्तामणिधरः ॥ ६१ ॥

प्रकृत्याऽऽरक्तायास्तव सुदति दन्तच्छदरुचेः
 प्रवक्ष्ये सादृश्यं जनयतु फलं विद्रुमलता।
 न बिम्बं त्वद्विम्बप्रतिफलनरागादरुणितम्
 तुलामध्यारोढुं कथमिव विलज्जेत कलया ॥ ६२ ॥

स्मितज्योत्स्नाजालं तव वदनचन्द्रस्य पिबताम्
 चकोराणामासीदतिरसतया चञ्चुजडिमा।
 अतस्ते शीतांशोरमृतलहरीमाम्लरुचयः
 पिबन्ति स्वच्छन्दं निशि निशि भृशं काञ्जिकधिया ॥ ६३ ॥

अविश्रान्तं पत्युर्गुणगणकथाऽऽग्नेडनजपा
 जपापुष्पच्छाया तव जननि जिह्वा जयति सा।
 यदग्रासीनायाः स्फटिकदृषदच्छच्छविमयी
 सरस्वत्या मूर्तिः परिणमति माणिक्यवपुषा ॥ ६४ ॥

रणे जित्वा दैत्यानपहतशिरस्त्रैः कवचिभिः
 निवृत्तैश्चण्डांशत्रिपुरहरनिर्माल्यविमुखैः ।
 विशाखेन्द्रोपेन्द्रैः शशिविशदकर्पूरशकला
 विलीयन्ते मातस्तव वदनताम्बूलकबलाः ॥ ६५ ॥

विपञ्च्या गायन्ती विविधमपदानं पशुपतेः

त्वयाऽऽरब्धे वक्तुं चलितशिरसा साधुवचने।
तदीयैर्माधुर्यैरपलपिततन्त्रीकलरवाम्
निजां वीणां वाणी निचुलयति चोलेन निभृतम् ॥ ६६ ॥

कराग्रेण स्पृष्टं तुहिनगिरिणा वत्सलतया
गिरीशेनोदस्तं मुहुरधरपानाकुलतया।
करग्राह्यं शम्भोर्मुखमुकुरवृन्तं गिरिसुते
कथङ्कारं ब्रूमस्तव चुबुकमौपम्यरहितम् ॥ ६७ ॥

भुजाश्लेषान् नित्यं पुरदमयितुः कण्टकवती
तव ग्रीवा धत्ते मुखकमलनालश्रियमियम्।
स्वतः श्वेता कालागरुबहुलजम्बालमलिना
मृणालीलालित्यम् वहति यदधो हारलतिका ॥ ६८ ॥

गले रेखास्तिस्त्रो गतिगमकगीतैकनिपुणे
विवाहव्यानद्धप्रगुणगुणसङ्ख्याप्रतिभुवः ।
विराजन्ते नानाविधमधुररागाकरभुवाम्
त्रयाणां ग्रामाणां स्थितिनियमसीमान इव ते ॥ ६९ ॥

मृणालीमृद्वीनां तव भुजलतानां चतसृणाम्
चतुर्भिः सौन्दर्यं सरसिजभवः स्तौति वदनैः।
नखेभ्यः सन्त्रस्यन् प्रथममथनादन्धकरिपोः
चतुर्णां शीर्षाणां सममभयहस्तार्पणधिया ॥ ७० ॥

नखानामुद्योतैर्नवनलिनरागं विहसताम्
 कराणां ते कान्तिं कथय कथयामः कथमुमे।
 कयाचिद्वा साम्यं भजतु कलया हन्त कमलम्
 यदि क्रीडल्लक्ष्मीचरणतललाक्षारसचणम् ॥ ७१ ॥

समं देवि स्कन्दद्विपवदनपीतं स्तनयुगम्
 तवेदं नः खेदं हरतु सततं प्रस्रुतमुखम्।
 यदालोक्याशङ्काऽऽकुलितहृदयो हासजनकः
 स्वकुम्भौ हेरम्बः परिमृशति हस्तेन झटिति ॥ ७२ ॥

अमू ते वक्षोजावमृतरसमाणिक्यकुतुपौ
 न सन्देहस्पन्दो नगपतिपताके मनसि नः।
 पिबन्तौ तौ यस्मादविदितवधूसङ्गरसिकौ
 कुमारावद्यापि द्विरदवदनक्रौञ्चदलनौ ॥ ७३ ॥

वहत्यम्ब स्तम्बेरमदनुजकुम्भप्रकृतिभिः
 समारब्धां मुक्तामणिभिरमलां हारलतिकाम्।
 कुचाभोगो बिम्बाधररुचिभिरन्तः शबलिताम्
 प्रतापव्यामिश्रां पुरदमयितुः कीर्तिमिव ते ॥ ७४ ॥

तव स्तन्यं मन्ये धरणिधरकन्ये हृदयतः
 पयःपारावारः परिवहति सारस्वतमिव।
 दयावत्या दत्तं द्रविडशिशुरास्वाद्य तव यत्
 कवीनां प्रौढानामजनि कमनीयः कवयिता ॥ ७५ ॥

हरक्रोधज्वालाऽऽवलिभिरवलीढेन वपुषा
 गभीरे ते नाभीसरसि कृतसङ्गो मनसिजः।
 समुत्तस्थौ तस्मादचलतनये धूमलतिका
 जनस्तां जानीते तव जननि रोमावलिरिति ॥ ७६ ॥

यदेतत् कालिन्दीतनुतरतरङ्गाकृति शिवे
 कृशे मध्ये किञ्चिज्जननि तव तद्भाति सुधियाम्।
 विमर्दादन्योऽन्यं कुचकलशयोरन्तरगतम्
 तनूभूतं व्योम प्रविशदिव नाभिं कुहरिणीम् ॥ ७७ ॥

स्थिरो गङ्गावर्तः स्तनमुकुलरोमावलिलता
 निजावालं कुण्डं कुसुमशरतेजोहुतभुजः।
 रतेर्लीलागारं किमपि तव नाभिर्गिरिसुते
 बिलद्वारं सिद्धेर्गिरिशनयनानां विजयते ॥ ७८ ॥

निसर्गक्षीणस्य स्तनतटभरेण क्लमजुषो
 नमन्मूर्तेर्नारीतिलक शनकैस्त्रुट्यत इव।
 चिरं ते मध्यस्य त्रुटिततटिनीतीरतरुणा
 समावस्थास्थेभ्यो भवतु कुशलं शैलतनये ॥ ७९ ॥

कुचौ सद्यःस्विद्यत्तटघटितकूर्पासभिदुरौ
 कषन्तौ दोर्मूले कनककलशाभौ कलयता।
 तव त्रातुं भङ्गादलमिति वलग्नं तनुभुवा
 त्रिधा नद्धं देवि त्रिवलि लवलीवल्लिभिरिव ॥ ८० ॥

गुरुत्वं विस्तारं क्षितिधरपतिः पार्वति निजात्
 नितम्बादाच्छिद्य त्वयि हरणरूपेण निदधे।
 अतस्ते विस्तीर्णो गुरुरयमशेषां वसुमतीम्
 नितम्बप्राग्भारः स्थगयति लघुत्वं नयति च ॥ ८१ ॥

करीन्द्राणां शुण्डान् कनककदलीकाण्डपटलीम्
 उभाभ्यामूरुभ्यामुभयमपि निर्जित्य भवति।
 सुवृत्ताभ्यां पत्युः प्रणतिकठिनाभ्यां गिरिसुते
 विधिज्ञे जानुभ्यां विबुधकरिकुम्भद्वयमसि ॥ ८२ ॥

पराजेतुं रुद्रं द्विगुणशरगर्भौ गिरिसुते
 निषङ्गौ जङ्घे ते विषमविशिखो बाढमकृत।
 यदग्रे दृश्यन्ते दश शरफलाः पादयुगली
 नखाग्रच्छद्भानः सुरमकुटशाणैकनिशिताः ॥ ८३ ॥

श्रुतीनां मूर्धानो दधति तव यौ शेखरतया
 ममाप्येतौ मातः शिरसि दयया धेहि चरणौ।
 ययोः पाद्यं पाथः पशुपतिजटाजूटतटिनी
 ययोर्लाक्षालक्ष्मीररुणहरिचूडामणिरुचिः ॥ ८४ ॥

नमोवाकं ब्रूमो नयनरमणीयाय पदयोः
 तवास्मै द्वन्द्वाय स्फुटरुचिरसालक्तकवते।
 असूयत्यत्यन्तं यदभिहननाय स्पृहयते
 पशूनामीशानः प्रमदवनकङ्कलितरवे ॥ ८५ ॥

मृषा कृत्वा गोत्रस्खलनमथ वैलक्ष्यनमितम्
 ललाटे भर्तारं चरणकमले ताडयति ते।
 चिरादन्तःशल्यं दहनकृतमुन्मूलितवता
 तुलाकोटिकाणैः किलिकिलितमीशानरिपुणा ॥ ८६ ॥

हिमानीहन्तव्यं हिमगिरिनिवासैकचतुरौ
 निशायां निद्राणां निशि चरमभागे च विशदौ।
 वरं लक्ष्मीपात्रं श्रियमतिसृजन्तौ समयिनाम्
 सरोजं त्वत्पादौ जननि जयतश्चित्रमिह किम् ॥ ८७ ॥

पदं ते कीर्तीनां प्रपदमपदं देवि विपदाम्
 कथं नीतं सद्भिः कठिनकमठीकर्परतुलाम्।
 कथं वा बाहुभ्यामुपयमनकाले पुरभिदा
 यदादाय न्यस्तं दृषदि दयमानेन मनसा ॥ ८८ ॥

नखैर्नाकस्त्रीणां करकमलसङ्कोचशशिभिः
 तरूणां दिव्यानां हसत इव ते चण्डि चरणौ।
 फलानि स्वःस्थेभ्यः किसलयकराग्रेण ददताम्
 दरिद्रेभ्यो भद्रां श्रियमनिशमहाय ददतौ ॥ ८९ ॥

ददाने दीनेभ्यः श्रियमनिशमाशानुसदृशीम्
 अमन्दं सौन्दर्यप्रकरमकरन्दं विकिरति।
 तवास्मिन् मन्दारस्तबकसुभगे यातु चरणे
 निमज्जन् मज्जीवः करणचरणः षड्वरणताम् ॥ ९० ॥

पदन्यासक्रीडापरिचयमिवारब्धुमनसः
 स्वलन्तस्ते खेलं भवनकलहंसा न जहति।
 अतस्तेषां शिक्षां सुभगमणिमञ्जीररणित-
 च्छलादाचक्षाणं चरणकमलं चारुचरिते ॥ ९१ ॥

गतास्ते मञ्चत्वं द्रुहिणहरिरुद्रेश्वरभृतः
 शिवः स्वच्छच्छायाघटितकपटप्रच्छदपटः।
 त्वदीयानां भासां प्रतिफलनरागारुणतया
 शरीरी शृङ्गारो रस इव दृशां दोग्धि कुतुकम् ॥ ९२ ॥

अराला केशेषु प्रकृतिसरला मन्दहसिते
 शिरीषाभा चित्ते दृषदुपलशोभा कुचतटे।
 भृशं तन्वी मध्ये पृथुरुरसिजारोहविषये
 जगत्तातुं शम्भोर्जयति करुणा काचिदरुणा ॥ ९३ ॥

कलङ्कः कस्तूरी रजनिकरबिम्बं जलमयम्
 कलाभिः कर्पूरैर्मरकतकरण्डं निबिडितम्।
 अतस्त्वद्भोगेन प्रतिदिनमिदं रिक्तकुहरम्
 विधिर्भूयो भूयो निबिडयति नूनं तव कृते ॥ ९४ ॥

पुरारातेरन्तःपुरमसि ततस्त्वच्चरणयोः
 सपर्यामर्यादा तरलकरणानामसुलभा।
 तथा ह्येते नीताः शतमखमुखाः सिद्धिमतुलाम्
 तव द्वारोपान्तस्थितिभिरणिमाद्याभिरमराः ॥ ९५ ॥

कलत्रं वैधात्रं कति कति भजन्ते न कवयः

श्रियो देव्याः को वा न भवति पतिः कैरपि धनैः।

महादेवं हित्वा तव सति सतीनामचरमे

कुचाभ्यामासङ्गः कुरवकतरोरप्यसुलभः ॥ ९६ ॥

गिरामाहुर्देवीं द्रुहिणगृहिणीमागमविदो

हरेः पत्नीं पद्मां हरसहचरीमद्रितनयाम्।

तुरीया काऽपि त्वं दुरधिगमनिःसीममहिमा

महामाया विश्वं भ्रमयसि परब्रह्ममहिषि ॥ ९७ ॥

कदा काले मातः कथय कलितालक्तकरसम्

पिबेयं विद्यार्थी तव चरणनिर्णेजनजलम्।

प्रकृत्या मूकानामपि च कविताकारणतया

कदा धत्ते वाणीमुखकमलताम्बूलरसताम् ॥ ९८ ॥

सरस्वत्या लक्ष्म्या विधिहरिसपत्नो विहरते

रतेः पातिव्रत्यं शिथिलयति रम्येण वपुषा।

चिरं जीवन्नेव क्षपितपशुपाशव्यतिकरः

परानन्दाभिख्यं रसयति रसं त्वद्भजनवान् ॥ ९९ ॥

प्रदीपज्वालाभिर्दिवसकरनीराजनविधिः

सुधासूतेश्चन्द्रोपलजललवैरर्घ्यरचना ।

स्वकीयैरम्भोभिः सलिलनिधिसौहित्यकरणम्

त्वदीयाभिर्वाग्भिस्तव जननि वाचां स्तुतिरियम् ॥ १०० ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य

श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ

सौन्दर्यलहरी सम्पूर्णा ॥

समानीतः पद्भ्यां मणिमुकुरतामम्बरमणिः
 भयादास्यादन्तःस्तिमितकिरणश्रेणिमसृणः ।
 दधाति त्वद्वक्त्रप्रतिफलनमश्रान्तविकचम्
 निरातङ्कं चन्द्रान्निजहृदयपङ्केरुहमिव ॥
 समुद्भूतस्थूलस्तनभरमुरश्चारु हसितम्
 कटाक्षे कन्दर्पः कतिचन कदम्बद्युति वपुः ।
 हरस्य त्वद्भ्रान्तिं मनसि जनयन्तः समयिनो
 भवत्या ये भक्ताः परिणतिरमीषामियमुमे ॥
 निधे नित्यस्मेरे निरवधिगुणे नीतिनिपुणे
 निराघाटज्ञाने नियमपरचित्तैकनिलये ।
 नियत्या निर्मुक्ते निखिलनिगमान्तस्तुतपदे
 निरातङ्के नित्ये निगमय ममापि स्तुतिमिमाम् ॥

॥ क्षमा प्रार्थना ॥

अपराधसहस्राणि क्रियन्तेऽहर्निशं मया।

तानि सर्वाणि हे देव क्षमस्व पुरुषोत्तम॥

करचरणकृतं वाक्कायजं कर्मजं वा

श्रवणनयनजं वा मानसं वाऽपराधम्।

विहितमविहितं वा सर्वमेतत् क्षमस्व

जय जय करुणाब्धे श्रीमहादेव शम्भो॥

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत्।

तत्सर्वं क्षम्यतां देव नारायण नमोऽस्तु ते॥

विसर्गबिन्दुमात्राणि पदपादाक्षराणि च।

न्यूनानि चातिरिक्तानि क्षमस्व पुरुषोत्तम॥

कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा बुद्ध्याऽऽत्मना वा प्रकृतेः स्वभावात्।

करोमि यद्यत् सकलं परस्मै नारायणायेति समर्पयामि॥

सर्वे भवन्तु सुखिनः सर्वे सन्तु निरामयाः।

सर्वे भद्राणि पश्यन्तु मा कश्चिद्दुःखभाग् भवेत्॥

सर्वं श्री-कृष्णार्पणमस्तु॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

हरिः ॐ तत् सत्॥

